

ఋషిపీఠం

జులై-'99

భారతీయ మానస పత్రిక

Rs : 10/-

[illegible] సంచిక

అంతర్జాతీయ గీతం

మైత్రీం భజత అఖిల హృజ్జైత్రీమ్
ఆత్మవదేవ పరానపి పశ్యత
యుద్ధం త్యజత స్పర్ధాం త్యజత
త్యజత పరేష్వక్రమ మాక్రమణమ్...
జననీపృథివీ కామదుఘాస్తే
జనకోదేవః సకలదయాళుః
దామ్యత దత్త దయధ్వం జగతాః
శ్రేయాభూయాత్ సకల జనానామ్...

(ఈ సందేశం 23 అక్టోబర్ 66న ఐక్యరాజ్య సమితిలో
శ్రీమతి యమ్ యస్. సుబ్బలక్ష్మిగారిచే గానం చేయబడింది)

ఇది కంచి మహాస్వామి శ్రీశ్రీశ్రీ చంద్రశేఖరేంద్ర సరస్వతీ స్వామి వారు ప్రసాదించిన సంస్కృత గీతం. దీనిని 'అంతర్జాతీయ గీతం'గా పేర్కొనవచ్చు

''అందరి హృదయాలనీ జయించే 'మైత్రి'ని మనం స్వీకరించాలి. ఇతరుల్ని 'మన'లాగే చూడాలి

యుద్ధాన్నీ, స్పర్ధనీ, అక్రమమైన ఆక్రమణలని విడనాడాలి

అన్ని కోరికలూ తీర్చే ఈ భూమి మన తల్లి. సర్వేశ్వరుడు, దయామయుడు భగవంతుడే మన తండ్రి.

దామ్యత - నిగ్రహణ కావాలి 'దత్త', అవసరంలో ఉన్నవారిని ఆదుకొనేలా సహాయాన్ని అందించాలి 'దయధ్వం' - సానుభూతితో కూడిన సహకారభావమే 'దయ'. దానిని చూపించాలి. ఈ మూడు 'ద' కారాలు కావాలి.

సకల జనములకు శ్రేయస్సు కలగాలి ''

మహర్షి శ్రీ మహాస్వామివారి ఈ మహావాక్యాలు విశ్వమంతా మార్మోగాలి

ఈ వాక్యాలే భారతదేశ హృదయనాదాలు. ఇదే భారతీయ దృక్పథం ఈ దృక్పథంతోనే శాంతిని తన ప్రాణంగా చాటుకుంది మన భారతమాత.

శాంతి సాధన కోసం - ఈ ఉపదేశమే హెచ్చరికగా కూడా మారుతుంది. 'మరాక్రమణ వద్దు' అనే ఉపదేశంలోనే, అలా ఆక్రమించుకొనే వారిని శిక్షించే విజయనాదమూ నినదిస్తుంది. అదే గాండీవిని ప్రబోధించిన గీతాపాంచజన్య శంఖారావం.

ఋషిపీఠం

భారతీయ మాసపత్రిక

జులై 1999

సంపుటి 1 సంచిక 1

శీర్షికలు :

ప్రత్యేక రచనలు :

ముఖచిత్రం : వ్యాసభగవానుని మహాభారతానికి లేఖకుడు మహాగణపతి

విడిప్రతి : రూ. 10.00; సంవత్సర చందా : రూ. 120లు;
5 సంవత్సరములకు రూ. 600లు; జీవితచందా : రూ. 1800లు
చిరునామా : నెం.3, కామరాజశాలై, ఫస్ట్ ఫ్లోర్, అశోక్ నగర్, చెన్నై - 600 083.

నివేదన

మన భారతదేశమే ఒక 'ఋషిపీఠం'.

ఋషులందించిన మహోన్నత సంస్కృతి మనది. నాగరకదేశాలన్నీ శిరస్సు వంచి నమస్కరించే సంప్రదాయవైభవం మన వారసత్వసంపద.

కేవల మేధాశక్తితో, పరిశీలనతో, పరిశోధనలతో సాధించే విషయ పరిజ్ఞానం అటుంచి -

అనంత సృష్టిలో ప్రతి అంశాన్నీ ప్రశ్నించి, శోధించి తనలో నిద్రాణమైయున్న అమోఘ అంతశ్శక్తిని జాగృతం చేసి, మేల్కొన్న అతీంద్రియ సూక్ష్మదృష్టితో 'శాశ్వత సత్యాలను' దర్శించేవాడే 'ఋషి'. 'ఋషిర్దర్శనాత్' అని నిర్వచనం.

మనిషినో, భూమండలాన్నో మాత్రమే కాక, విశ్వాన్నంతటినీ ఏకచైతన్యంగా దర్శించే మహర్షులు విశ్వశ్రేయస్సు కోసం అందించిన విద్యలు అనంతం. అన్ని కాలాలకూ, అన్ని దేశాలకూ వర్తించే అఖండ శాశ్వత సత్యాలు, ఋషుల ద్వారా దర్శింపబడి, శాస్త్రాలుగా ఆవిష్కరింపబడ్డాయి. ఆ ఆర్ష మార్గాన్ని అనుసరించే ఈ దేశంలోని కవులు, వాగ్గేయకారులు, శాస్త్రవేత్తలు... ఎన్నో విషయాలను వెల్లడించారు.

ఆ మహావిజ్ఞాన సంపదను, అందరికీ అర్థమయ్యే శైలిలో, స్ఫూర్తి కలిగించే రీతిలో అందజేసే ప్రయత్నంలో ఆవిష్కరిస్తున్నదే ఈ ''ఋషిపీఠం - భారతీయ మానస పత్రిక''. మనిషిలోని 'మనిషితనాన్ని' నిర్దుష్టంగా నిర్వచించి, విశ్వ చైతన్యంతో అనుసంధానించే ఋషి వాక్కులే ఈ పత్రికలోని అంశాలు.

మన సంస్కృతిని ఉద్ధరించడానికి కంకణం కట్టుకున్నామని చెప్పడం లేదు. నిజానికి - సంస్కృతిని మనం ఉద్ధరించనవసరం లేదు. ఆవరించిన మబ్బుల్ని తొలగించుకోగలిగితే చాలు. మన కళ్లు మనం తెరుచుకోగలిగితే చాలు. సంస్కృతిని విస్మరించిన జాతికి వ్యక్తిత్వమే ఉండదు. అయితే ఆధునిక యుగ వేగాన్ని, సమకాలీన జీవన విధానాలలోని పెనుమార్పుల్నీ చూసి ఆగిపోనవసరం లేదు.

అనంత కాలాన్ని దర్శించిన ఋషి సంస్కృతి - ఏ కాలపు మనిషికైనా 'ప్రాణం'లా అవసరమైనదేనన్న పరమ సత్యాన్ని ఏనాడూ విస్మరించరాదు. మన సంస్కృతి గొప్పదని మనకి తెలుసు. కానీ ఆ స్పృహలో బ్రతకాలి, ఆ స్ఫూర్తితో మనగలగాలి.

స్వచ్ఛమైన సంకల్పంతో, స్పష్టమైన అవగాహనతో సమకాలీన జీవనరీతుల పరిశీలనతో - చిన్నారులు మొదలుకొని, నవయువతరాన్ని ప్రాధాన్యం చేసుకొని, వృద్ధుల వరకు... అందరి కోసం ఈ 'ఋషి పీఠం' మాసపత్రిక. గొప్ప గొప్ప విషయాలని సరళంగా, సుబోధకంగా, సాధికారికంగా అందించాలి అనే ప్రాథమిక సత్యాన్ని ఈ పత్రిక మరువదు.

ఆయా రంగాలలో ప్రవీణులైన మేధావుల రచనలతో, ప్రత్యేక శీర్షికలతో, పాఠకులు కూడా పాల్గొనే వేదికలతో... ప్రతి సంచికా ప్రత్యేక సంచికగా, మన కోసమే కాక భావితరాల కోసం కూడా భద్రపరచుకొనే రీతిలో - ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో, అత్యంత ఆకర్షణీయంగా, సముజ్జ్వలంగా మీ అక్షర సంపదగా తీర్చిదిద్దాలని మా ఆశయం.

''ఇదీ నా భారతీయత'' అని సగర్వంగా చాటుకొనే కరదీపికగా - ఈ ''ఋషి పీఠం - భారతీయ మాసపత్రిక''ను తీర్చదిద్దాలని చిత్తశుద్ధితో చేస్తున్న మా ఈ చిన్న ప్రయత్నానికి మీ ఆశీస్సులు, అండదండలూ కొండంతగా లభిస్తాయని మా విశ్వాసం.

[signature]

మన సంస్కృతికి ఆత్మ 'వ్యాసమహర్షి'

- ముఖచిత్ర కథనం -

గురుపూర్ణిమ 28.7.99 సందర్భంగా
ప్రత్యేక రచన

వేద పురాణేతిహాసాల ఆధారంగా సాగు తున్న మన భారతీయ జీవన విధానమంతా వ్యాస దేవుని నిర్దేశితమే.

అనంత వేదరాశిని ఋగ్యజుస్సామా థర్వణములుగా విభజించి, వేదాలనీ, అష్టాదశ మహాపురాణాలనీ అందజేసిన ఆ మహర్షి - సమస్త వేదసారాన్నీ 'మహాభారతం'గా అంద జేశారు. 'భాగవత మార్గా'న్ని మన ఎదుట నుంచారు ఇంకోవైపు 'బ్రహ్మసూత్రాలు' రచించి ఆత్మ స్వరూప సందర్శనానికి పథనిర్మాణం చేశారు.

జగద్గురువు

మనం చదువుకొనే నిత్యపారాయణ శ్లోకాలు - విష్ణుసహస్రం, లలితా సహస్రం వంటివి, 'భగవద్గీత' వంటి మహోత్కృష్ట గ్రంథాలు... ఇవన్నీ వ్యాసప్రసాదాలే విశ్వ విజ్ఞానాన్ని మన ముందుంచిన ఆ మహాత్ముని 'జగద్గురువు' అని నమస్కరిస్తుంది భారత జాతి

ద్వైతులైనా, విశిష్టాద్వైతులైనా, అద్వైతు లైనా అందరూ 'జగద్గురువు'గా వ్యాస దేవునికి వినమ్రాంజలి ఘటిస్తారు.

కాబట్టే వ్యాసదేవుని జన్మ తిథి, 'ఆషాఢ శుద్ధ పూర్ణిమ'ని 'గురు పూర్ణిమ'గా ఒక మహా పర్వంగా ఆచరించి, ఆ విశ్వగురువుని ఆరాధిస్తారు.

వ్యాసమహర్షి - శ్రీ మహావిష్ణుని అవతార పరంపరలో 17వ అవతారంగా పురాణ వాఙ్మయం పేర్కొంది.

వ్యాసాయ విష్ణురూపాయ
వ్యాసరూపాయ విష్ణవే
నమో వై బ్రహ్మనిధయే
వాసిష్ఠాయ నమోనమః

- అని అంతా, విష్ణురూపంగా వ్యాసుని నమస్కరిస్తాం.

'బ్రహ్మము' అంటే వేదం వ్యాసుడు 'బ్రహ్మనిధి' - వేద విజ్ఞాననిధి

బహుముఖాల భారతీయ విజ్ఞానం ఆ అవతార పురుషుని అనుగ్రహదత్తం

వ్యాసక్షేత్రాలు

మన దేశంలో అనేక స్థలాలు వ్యాసుని పేరుతో ముడిపడి ఉన్నాయి. దేవప్రయాగకు దగ్గర 'వ్యాసాశ్రమం', కురుక్షేత్రంలో 'వ్యాసస్థలి', హిమాలయాలలోని 'వ్యాసా శ్రమం', హర్యానా లోని 'బిలాసపూర్' దగ్గర వ్యాసాలయం, మథుర జిల్లాలో 'చాందేరి' గ్రామంలో 'వ్యాసస్థలం', బదరీ వెళ్ళే త్రోవలో వ్యాసాశ్రమం, కాశీకి సమీపంలోని రామ్‌నగర్ ప్రక్కనున్న 'వ్యాస కాశి'. ఇలా వ్యాసుని పేరుతో నున్న స్థలాలు ఎన్నో

ఉత్తర భారతంలో ఎక్కువ నివాసం ఏర్పరచుకున్న వ్యాసదేవుడు, ఉత్తరాన్నే కాసేపు విడిచి కొంతకాలానికి దక్షిణాపథానికి కూడా వచ్చాడని గాథ

దక్షారామం వద్ద అగస్త్యునితో సంభా షించినట్లు, అక్కడే బ్రహ్మసూత్రాల రచనకు ఉపక్రమించినట్లు ఒక ఐతిహ్యం మన ఆంధ్రప్రదేశ్ అదిలాబాద్ జిల్లాలోని 'బాసర' క్షేత్రం 'వాసరా క్షేత్ర'మని పురాణ కథ వాసర 'వ్యాసపురి' అని కూడా అంటారు. అక్కడె పరాశక్తి అయిన సరస్వతీ దేవి సాక్షాత్క రించుకొని, ఆ తల్లిని వ్యాసదేవుడే ప్రతిష్ఠించా డని బ్రహ్మాండ పురాణ కథ, అక్కడ వ్యాసుని దేవాలయం కూడా ఉంది

వ్యాసుడు లేని భారతదేశాన్ని మనం ఊహించలేం ఆయన మన భారతీయులకు ''మూలగురువు'' - ''ఆదిగురువు'' సాక్షాత్తూ భగవంతుడు కాబట్టే 'వ్యాసపూర్ణిమ మాత్రమే 'గురుపూర్ణిమ' అని ధర్మశాస్త్రాలు చెప్తున్నాయి.

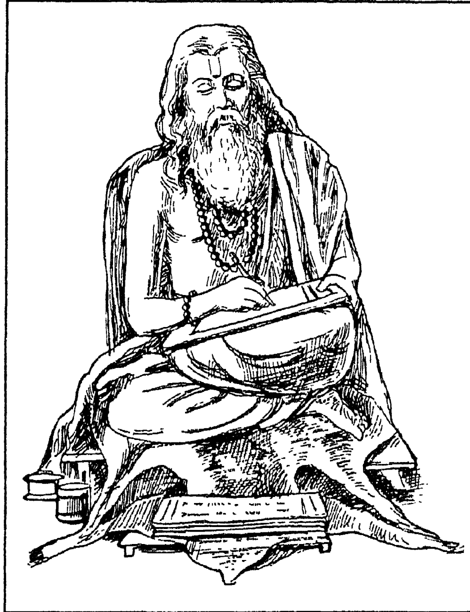
'గురుపూర్ణిమ' ప్రశస్తి

ఏ గురువు ఏ ధర్మం చెప్పినా వ్యాసుడు చెప్పనిది చెప్పడు, చెప్పలేడు అలా చెబితే అది ధర్మమూ కాదు, ఆస్తికతా కాదు. ఆస్తికమైన ప్రతి ధర్మమూ వ్యాసప్రోక్తమే.

కాబట్టి ప్రతి గురువులోనూ వ్యాసునే చూడాలి. గురువుని పూజించడమే వ్యాస పూజ మనం తీర్చుకోవలసిన మూడు ఋణాలలో (దేవఋణం, పితృఋణం, ఋషి ఋణం) ఋషి ఋణం తీర్చుకొనే మార్గాలలో ఇది ఒకటి.

ధర్మశాస్త్రాలలో 'వ్యాసపూర్ణిమ' కి సంబంధించిన ఒక గాధ ఉంది.

పూర్వం వారణాశిలో 'వేదనిధి' అనే విప్రుడు శాస్త్రాధ్యయనం వలన ''వ్యాస మహర్షి సిద్ధ పురుషుడు చిరంజీవి'' అని తెలుసుకొని, ఆయన సాక్షాత్కారం కోసం శాస్త్రచోదితమార్గంలో గంగా తీరానికి వెళ్లి, ఓ మధ్యాహ్న సమయంలో ఒక భిక్షకుని చూశాడు.

ఆ భిక్షకుడే వ్యాసుడని పోల్చుకుని ఆయన పాదాలపై పడి నమస్కరించాడు. ఆయన కసరి కొట్టినా, ''స్వామీ! మీరే వ్యాసులని నాకు తెలుసు దయచేసి మా ఇంటికొచ్చి ఆతిధ్యం స్వీకరించి నన్ను అనుగ్రహించండి'' అని ప్రార్థించాడు.

దయామయుడైన వ్యాసభగవానుడు అందుకంగీకరించి, వేదనిధి ఇంటికి వెళ్లి, ఆతిధ్యం స్వీకరించాడు.

''స్వామీ! మీ అనుగ్రహప్రాప్తికి అనువైన విధానమేది?'' అని వేదనిధి అడిగిన ప్రశ్నకు, తన జన్మతిథియైన అషాఢ పూర్ణిమ నాడు గురు పూజనాచరించడమేనని మహర్షి ఉపదేశించాడు.

''గురువునందు వ్యాసభావంతో భక్తి సలిపి, సత్కరించడమే'' వ్యాసపూర్ణిమ నాటి విధి. వ్యాసకృత ధర్మాన్ని ప్రచారం చేసేవారిలో వ్యాసుని కృపావిభూతి లేనిదే, వారా పని చేయలేరు. కాబట్టి ధర్మగ్రంథాలను ఉంచి చదివే పీఠాన్ని ''వ్యాస పీఠం'' అన్నారు. మన భారతదేశమే ఈ ప్రపంచానికి దివ్యజ్ఞానాన్ని ప్రసాదించే వ్యాసపీఠం.

వ్యాసమహర్షి సిద్ధపురుషుడు ఇప్పటికీ హిమాలయ ప్రాంతాలలోని. సామాన్యజన దుర్గమమైన 'సిద్ధాశ్రమం'లో ఈ మహర్షి ఉన్నారని, సిద్ధాశ్రమానికి ఆదిగురువు ఆయనేనని - హిమాలయ యోగులు అనేకులు తమ అనుభవాల ద్వారా తెలియజేశారు

వ్యాస జనన గాథ

వ్యాసుని జనన గాథ, మహాభారతంలోనే కాక - ఇతర పురాణాలలోనూ లభ్యమౌతుంది.

వ్యాసుని వంశక్రమం గురించి - ప్రసిద్ధమైన ఒక స్తుతిశ్లోకం ఉంది

వ్యాసం వసిష్ఠనప్తారం
శక్తేః పౌత్రం అకల్మషమ్
పరాశరాత్మజం వందే
శుకతాతం తపోనిధిమ్...

వసిష్ఠుని ముని మనుమడు, శక్తి మహర్షికి మనుమడు, పరాశరుని కుమారుడు, శుక మహర్షికి తండ్రి - వ్యాస భగవానుడు శివవరప్రసాదిగా వ్యాసునికి లభించినవాడు 'శుకమహర్షి'.

వసిష్ఠుడు బ్రహ్మామానస పుత్రుడు. తద్వంశీయుడైన కారణంగా 'వాసిష్ఠుడు' అన్నారు వ్యాసుని.

వ్యాసుని తల్లి సత్యవతి ఉపరిచర వసు మహారాజు తేజోగతమైన దివ్యాంశ, ఒక దివ్య మత్స్యంలో పడి 'మత్స్య గంధి'గా 'సత్యవతి' నామంతో ఉద్భవించింది ఒక జాలరి రాజుచే పెంచబడింది.

సమాధి నిష్ఠుడైన పరాశర మహర్షికి - జగదాది గురువైన ఆదినారాయణుడు సాక్షాత్కరించి - తన తేజాన్ని పరాశరుని తపఃఫలంగా ఆ మహర్షిలో నుంచానని, ఆ తేజం భరించే దివ్య స్త్రీ 'సత్యవతి' అని తెలియజేశాడు

అప్పుడు నారాయణాజ్ఞతో పరాశరుడు యమునాతీరానికి వెళ్లాడు. ఆ నదిలో పడవ నడుపుతున్న సత్యవతిని చూసి, కర్తవ్యోన్ముఖుడై ఏకాంతంగా పడవనెక్కాడు. నారాయణ సంకల్పానుగుణంగా, ఆమెను

కోరాడు. అనుగ్రహించాడు 'యోజనగంధి'ని చేశాడు. ఒక ఏకాంత ద్వీపాన్ని ఏర్పరచాడు. అమోఘ జ్యోతిర్ ఘడియలు దాటిపోకుండా - పడవపై తనలోని విష్ణుతేజాన్ని సత్యవతిలో నిహితం చేశాడు

జన్మగతమైన శరీర దోషం, మహర్షి ద్వారా తొలగి, దివ్యమై నారాయణాంశకు తల్లి అయ్యింది సత్యవతి. అది సద్యోగర్భం. తత్‌క్షణమే తల్లి గర్భం వీడి జన్మించాడు వ్యాసదేవుడు. వెంటనే తల్లికి నమస్కరించి తపోదీక్షకు వెళ్లాడు తదనంతరం కూడా సత్యవతి కన్యాత్వం పూర్వమువలే ఉండేలా పరాశరుని వరం

ఇదంతా ఒక అభౌతికమైన దివ్యఘట్టం.

ద్వైపాయనుడు

కృష్ణద్వీపం (నల్లని ద్వీపం)లో జన్మించిన కారణంగా ''కృష్ణద్వైపాయనుడు'' అనీ, సత్యవతీ తనయుడు కనుక ''సాత్యవతేయుడు'' అనీ, పరాశరసుతుడు గనక ''పారాశరి'' అనీ నామాలు పొందాడు వ్యాసుడు.

వేదాలను వ్యాసం చేయడం వల్ల 'వ్యాసుని'గా పేరు లభించింది.

''దీపేన్యస్త స్తయోబాలః
తస్మాత్ 'ద్వైపాయనో' అభవత్
సాపి సత్యవతీజాతః సద్యోగర్భవతీ సతీ
జాతమాత్రస్తు తేజస్వీ తాముివాచ సమంతరం''

- అని దేవీభాగవతంలో చెప్పబడింది.

''వ్యాసో నారాయణో హరి.'' అనే కాకుండా, వ్యాసుని త్రిమూర్తి స్వరూపునిగానూ భావించారు సత్యవేత్తలు. ''వ్యాసోచ్ఛిష్టం జగత్‌సర్వం'' సంస్కృతాలు, విద్యలు, వాఙ్మయాలు అన్నీ వ్యాసోచ్ఛిష్టమే అన్నారు విద్వాంసులు.

అచతుర్వదనో బ్రహ్మ
ద్విబాహురపరో హరిః
అఫాలలోచనః శంభుః
భగవాన్ బాదరాయణః ॥

''నాలుగు ముఖాలు లేని బ్రహ్మ, రెండు చేతుల శ్రీహరి, మూడవ కన్ను లేని శంభుడు - వ్యాసదేవుడు'' అని భావం. ''**గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః**'' అని ఎలాగూ అంటున్నాం మరి గురువులందరి గురువైన ఈ పరమ గురువులో త్రిమూర్తులే కాదు, దేవతలందరినీ దర్శించినా ఆశ్చర్యమేముంది!

ఆయనే మన గురుపీఠానికీ, ఋషిపీఠానికీ ఆదిమూలం.

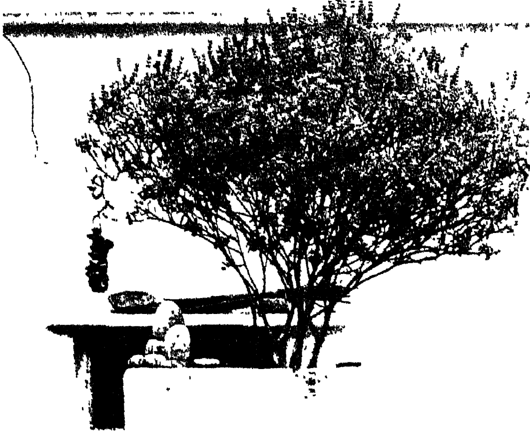
శ్రీ వ్యాసాయ గురవే నమః ●

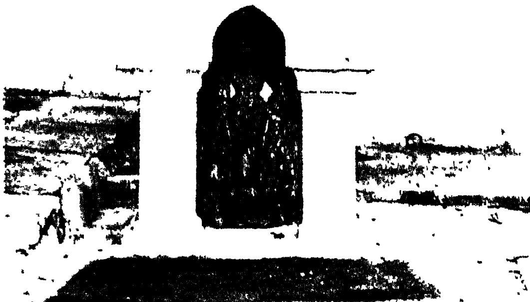
త్వరలో...

ఈ సంవత్సరాన్ని ''సంస్కృత భాషా సంవత్సరం''గా ప్రకటించింది మన ప్రభుత్వం. విలువ తరగని మన విజ్ఞానం గ్రహించడానికి సంస్కృత భాషాధ్యయనం అవసరం. అది మన భావి పౌరులకు అందించేందుకు, నెలా నెలా సులభ పద్ధతులలో 'సంస్కృత బోధన' ఋషిపీఠం పత్రిక ద్వారా త్వరలోనే ప్రారంభించబోతున్నాం. సహృదయులైన మీరంతా ఈ మహోద్యమానికి స్పందించి ఈ పత్రికకు ఇతోధికంగా పాఠక సంఖ్యను పెంచవలసిందిగా మనవి.

''సంస్కృత'' మంటే, ''మెరుగుపెట్టినది, సంపూర్ణమైనది'' అని అర్థం. ఇండో యూరోపియన్ భాషలన్నిటికీ సంస్కృతం పెద్దక్క. దీని అక్షర లిపిని ''దేవనాగరి'' అంటారు; అంటే ''దేవతానిలయం'' అని వాచ్యార్థం. ప్రాచీన భారతదేశపు భాషాశాస్త్రవేత్త పాణిని, గణిత శాస్త్రీయంగానూ మనోవైజ్ఞానికంగానూ సంస్కృతానికున్న పరిపూర్ణతను ప్రశంసిస్తూ, ''నా వ్యాకరణం తెలిసినవాడు భగవంతుణ్ణి తెలుసుకుంటాడు'' అన్నాడు. నిజానికి, భాషోత్పత్తిక్రమానికి మూలం కనుక్కునేవాడు చివరికి సర్వజ్ఞుడవుతాడు. – పరమహంస యోగానంద

ఆయుష్షును పెంచే ఆరో వేదం

రెంటాల జయదేవ్

భారతీయ వైద్య విధానాలలో ఆయుర్వేదానికి ఉత్కృష్ట స్థానం. కొన్ని వేల ఏళ్ళుగా మనకు వారసత్వంగా లభిస్తున్న విజ్ఞాన సంపద ఇది. రకరకాల వైద్యవిధానాలు అందుబాటు లోకి వచ్చినా, ఇప్పటికీ ఆయుర్వేద ప్రాధాన్యం చెక్కుచెదరలేదు. పైగా, ఆయుర్వేద ఔషధాల వాడకం వల్ల లేనిపోని దుష్ప్రభావాలు పడవు కాబట్టి – ఈ నవీనయుగంలో వాటి ప్రాముఖ్యం మరింత పెరిగింది.

నిజానికి, విశ్వసృష్టి సమయంలోనే ఆయుర్వేదం పుట్టిందని కొందరి విశ్వాసం. మొదట్లో ఆయుర్వేద విజ్ఞానం కేవలం దేవతలకే పరిమితమైందట! కలియుగం ప్రవేశించిన తరువాత మానవులను వ్యాధులు, రోగాలు, వినాశనాల బారి నుంచి రక్షించడానికి ఆయుర్వేద మొక్కటే తగినదని మహర్షులు భావించారట ఆ రకంగా, దేవతల వైద్య విజ్ఞానాన్ని పలు ప్రాచీన గ్రంథాల రూపంలో మహర్షులు మానవాళికి అందించారు. 'మహాభారతం' లో ఈ ప్రాచీన గ్రంథాల పేర్లు కనిపిస్తాయి.

అవన్నీ ఆయుర్వేదంలో ఉన్నవే!

అయితే, ఆ ప్రాచీన గ్రంథాలలో కేవలం కొన్ని మాత్రమే మిగిలాయి. చాలాభాగం కాలగర్భంలో కలసిపోయాయి. మిగిలిన ఆయుర్వేద విశేషాంశాలను ప్రాచీనులు సంకలనం చేశారు కాగా, క్రీ శ 7వ శతాబ్దిలో 'చరక సంహిత', 'సుశ్రుత సంహిత' అనే రెండు ఆయుర్వేద వ్యాఖ్యాన గ్రంథాలు వెలువడ్డాయి. మానవుల శరీరవ్యవస్థ, శరీరం పనిచేసే విధానం, దాన్ని బాధించే వ్యాధులు, వాటిని నయం చేసె పద్ధతులు – ఇలా ఎన్నో విశేషాలు ఆ రచనలలో వివరంగా ఉన్నాయి.

రక్తప్రసరణ వ్యవస్థ గురించి పాశ్చాత్య విజ్ఞాని విలియమ్ హార్వే సిద్ధాంతీకరించినట్లు మనం పుస్తకాలలో చదువుతుంటాం. కానీ, వాస్తవానికి అంతకు కొన్ని వందల ఏళ్ళ క్రితమే 'సుశ్రుత సంహిత' రక్తప్రసరణ గురించి వివరంగా పేర్కొంది అలాగే, జీర్ణప్రక్రియలో పైత్య రసాలు నిర్వహించే పాత్ర గురించి శాస్త్రవేత్త పావ్‌లోవ్ ఓ నిర్ణయానికి రావడానికన్నా చాలాకాలం క్రితమే 'చరక సంహిత' ఆ సంగతి స్పష్టం చేసింది శస్త్రచికిత్స ద్వారా తెగిన ముక్కుని మళ్ళీ సరిచేయడంలో దిట్టగా సుశ్రుతుడు ప్రసిద్ధికెక్కాడు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే – ఈనాటి ప్లాస్టిక్ సర్జరీ అన్నమాట! అనేక రకాల శస్త్ర చికిత్సా సాధనాలు, శస్త్రచికిత్సలోని వివిధ పద్ధతులు, ముఖ్యంగా యుద్ధ సమయంలో తగిలిన గాయాలకు చికిత్స లాంటి పలు అంశాలను సుశ్రుతుడు తన రచనలో ప్రస్తావించాడు.

నాటి వైద్యవిధానాలు

ఆ రోజుల్లో తక్షశిల, నలంద లాంటి ప్రాచీన విశ్వవిద్యాలయాలలో ప్రత్యేక వైద్య శాస్త్ర విభాగాలు ఉండేవి. ఆయుర్వేదానికి సంబంధించిన అనేక అంశాల బోధన, పరిశోధన జరుగుతుండేవి. ఆయుర్వేదంపై తొలి

ప్రాచీన గ్రంథం వ్రాసిన ఐతరేయ మహర్షి అప్పట్లో తక్షశిలలో శస్త్ర చికిత్సా నిపుణులు. అలాగే, మౌర్యుల రాజధాని అయిన పాటలీపుత్రంలో ప్రసిద్ధ వైద్యనిపుణుడిగా పేరు తెచ్చుకున్న జీవకుడు కూడా ఈ విశ్వవిద్యాలయంలో చదువుకున్నవాడే!

క్రమక్రమంగా భారతీయ వైద్య విజ్ఞానం సుదూర తీరాలకు వ్యాపించింది. క్రీ.పూ. 4వ శతాబ్ది ప్రాంతంలో అలెగ్జాండర్ భారతదేశంపై దండెత్తి వచ్చినప్పుడు, ఆయనకు అమూల్యమైన రత్నాలను కానుకగా ఇచ్చారు. వారితో పాటు ఓ తాత్త్వికుడినీ, 'మరణించిన మనిషికి సైతం మళ్ళీ ప్రాణం పోయగల నైపుణ్యం ఉన్న' ఓ వైద్య నిపుణుణ్ణీ కూడా యిచ్చారు.

అలాగే, హిప్పోక్రేట్స్ రాసిన 'మెటీరియా మెడికా'లో ఆయుర్వేదంలో ఉపయోగించే అనేక మూలికల ప్రస్తావన ఉంది. కాగా, 8వ శతాబ్ది ప్రాంతంలో ఖలీఫా హారుల్- అల్- రషీద్ పరిపాలనా కాలంలో - చరకుడు, సుశ్రుతుడు రాసిన ఆయుర్వేద గ్రంథాలలోని కొన్ని భాగాలు అరబ్బీ భాషలోకి అనువదితమయ్యాయి. అరేబియన్ పండితులు అధ్యయనం చేశారు

అయితే, విదేశీయుల దండయాత్రలు, అంతర్గత కలహాల కారణంగా 9వ శతాబ్ది కాలం నుండి భారతదేశంలో ఆయుర్వేద అభివృద్ధికి అవరోధం ఏర్పడింది ఆయుర్వేద వైద్య విధానాన్ని అనుసరించడం కొనసాగినప్పటికీ, దాని పురోగమనం మాత్రం కుంటుపడింది. 1947లో భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత సాంప్రదాయిక విధానాలపై ఆసక్తి చిగురించింది. దాంతో, ఈ విస్మృత వైద్య విజ్ఞానం మళ్ళీ ఊపందుకుంది

ఈరోజున దేశంలో గుర్తింపు పొందిన ఆయుర్వేదవైద్యులు ఎందరో ఉన్నారు. న్యూఢిల్లీ, జైపూర్, జామ్‌నగర్, వారణాసి, కర్నాటక లాంటి పలు ప్రాంతాలలో ఆయుర్వేద సంస్థలు నెలకొన్నాయి. ఈ సంస్థలలో శిక్షణ, పరిశోధనలు కొనసాగుతున్నాయి. ఎలాంటి దుష్పరిణామాలూ లేకుండా, తక్కువ ఖర్చుతో సంపూర్ణ ఆరోగ్యాన్ని అందించే ఆయుర్వేద వైద్య విధానం పట్ల ఇప్పుడు చాలామంది మొగ్గు చూపుతున్నారు.

ఆయుర్వేద మూల సూత్రం :

నిజానికి, ఆయుర్వేదం యొక్క సారం మొత్తాన్నీ ఒక్క మాటలో చెప్పవచ్చు. అది ఏమిటంటే - సామరస్యం లేదా క్రమబద్ధత. సంగీతంలో ప్రతి ఒక్క అంశమూ మిగిలిన వాటితో సమరసంగా ఉన్నట్లే, ఆరోగ్యవంతుడిలో శరీరం, మనస్సు, ఆత్మ - ఈ మూడూ ఒకదానితో మరొకటి సమరసంగా ఉండాలి. సంతులిత జీవన విధానమే దీనికి మూలాధారం.

ఆరోగ్యంగా ఉండడమనేది మానవుడికి సహజమైన స్థితి. అయితే అసంతృప్తి, శారీరక, మానసిక ఒత్తిళ్ళ లాంటివి ఎదురైనప్పుడు ఈ సమాజ స్థితి మారిపోయి, అసంతులత తలెత్తుతుంది. ఫలితంగా, రోగాలు, నొప్పులు, వ్యాధులు వస్తాయి ఆయుర్వేద వైద్య విధానం సరిగ్గా, ఆ కోల్పోయిన సంతులతని పునరుద్ధరించడానికీ, ఆ సమతౌల్యం కొనసాగేలా చేయడానికీ ప్రయత్నిస్తుంది. పాశ్చాత్య శాస్త్రీయ వైద్య విధానాలలో రోగాలు రోష్టు లన్నిటికీ రసాయనికమైన పరిష్కారాలనే తప్ప, జీవప్రక్రియా పరమైన పరిష్కారాలను చూపరు. కానీ ఆయుర్వేద వైద్య విధానం అలా కాదు. శరీరానికీ, మనస్సుకూ, ఆత్మకూ ఉన్న పరస్పర సంబంధాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొనే ఆయుర్వేదంలో చికిత్స చేస్తారు పైగా ఆ చికిత్స మొత్తం జీవక్రియా సంబంధమైనదే! అంతే కాకుండా, ఆహారానికీ, ఔషధానికీ మధ్య, ఆరోగ్యానికీ జీవనశైలికీ మధ్య, వ్యాయామానికీ ప్రార్థనాదులకీ మధ్య ఆయుర్వేదం తేడా చూపించదు. ఈ అంశాలలో ప్రతి ఒక్కటీ ఒకదానిపై ఒకటి ఆధారపడి మనిషి ఆరోగ్యంగా జీవించడానికి దోహదం చేస్తాయని ఆయుర్వేదం చెబుతోంది

నిజానికి, ఈ శరీరం భూమి, నీరు, అగ్ని, గాలి, ఆకాశమనే పంచ భూతాలతో కూడినదని ఆయుర్వేదవైద్యులు భావిస్తారు. శరీర కణాలకూ, ఈ పంచ భూతాలకూ మధ్య చలనశీల సమతాస్థితి నెలకొని ఉంటుంది మొత్తంమీద ఇవన్నీ మూడు ప్రధాన 'దోషాల' మీద ఆధారపడతాయి ప్రతి మానవుడి లోనూ ఈ మూడింటిలో ఏదో ఒక దోషం ప్రధానంగా ఉంటుంది. లేదంటే, మూడు దోషాల సమ్మేళనం ఉంటుంది. దానిమీద ఆధారపడే శరీరం పనిచేస్తుంటుంది వాటిమధ్య సమతుల్యత ఉంటే, మనిషి ఆరోగ్యంగా ఉంటాడు. అలా కాక ఏ కొద్దిగా తేడా వచ్చినా అనారోగ్యం పాలబడతాడు. ఆ మూడు 'దోషాలూ' ఏమిటంటే. వాతం, పిత్తం, కఫం. శరీరాన్ని కదిలించే శక్తే - 'వాతం' లేదా గాలి శరీరంలోని జీవ రసాయనిక చర్యలను నియంత్రించేది - 'పిత్తం'. ఇక, శరీరం పెరగడానికి దోహదపడే బంధక పదార్థం - 'కఫం' వాత స్వభావం శరీరంలో ప్రధానంగా ఉండేవాళ్లు వాత ప్రకృతి కలవాళ్ళన్న మాట. ఇలాంటివాళ్ళు సాధారణంగా సన్నగా, బక్కపల్చగా ఉంటారు వీరి చర్మం, జుట్టు పొడిగా ఉంటాయి. దంతాలు ఒక క్రమపద్ధతిలో

కాకుండా, అస్తవ్యస్తంగా ఉంటాయి వీళ్ళకు వ్యాధి నిరోధక శక్తి తక్కువ. ఎప్పుడూ ఏదో ఆందోళనగా ఉంటారు. మానసికంగా అభద్రతా భావంతో సతమతమవుతుంటారు.

వీరి నాడి స్థిరంగా ఉండకుండా చంచలంగా, బలహీనంగా, 'పాములాగా' కొట్టుకొంటూ ఉంటుంది. చల్లటి వాతావరణంలో, పొడి వాతావరణ పరిస్థితులలో - రెండింటిలోనూ వాత స్వభావం ప్రకోపిస్తుంది. చల్లటి ఆహారం, శారీరక మానసిక ఒత్తిళ్ళు, అలసట వల్ల కూడా అది ఎక్కువవుతుంది. వాతప్రకృతిగలవాళ్ళు సర్వసాధారణంగా కీళ్ళ నొప్పులు, హిస్టీరియా, మూర్ఛవ్యాధి, నరాల నొప్పులతో బాధపడుతుంటారు.

'పైత్య' స్వభావం :

పైత్య స్వభావం కలవాళ్లు ఓ మాదిరి బరువుంటారు. నూనె కారే చర్మం, మెత్తటి జుట్టు, తీరైన పలు వరుస, మధ్యస్థమైన శారీరక బలం - వారి లక్షణాలు. వీరికి ముక్కు మీద కోపం. దూకుడెక్కువ. చాలా వేగంగా, హెచ్చుతగ్గులతో, 'కప్ప గెంతుతున్నట్లుగా' కొట్టుకొంటూ ఉంటుంది - వీళ్ళ నాడి. వేడిమి వాతావరణం, వేడి వేడి ఆహారం, కోపం, చికాకు వంటి వాటి వల్ల వీరిలో పిత్తం ఎక్కువవు తుంది. శరీరంలో ఆమ్లం ఎక్కువై కడుపులో మంట; జీర్ణాశయంలో పుండ్లు పడడం, కాలేయ వ్యాధులు, అధిక రక్తపోటు లాంటివి వీరికి వచ్చే అవకాశాలు ఎక్కువ.

'కఫ' స్వభావం

శ్లేష్మ శారీరక స్వభావం కల వాళ్ళు దృఢంగా ఉంటారు. ''మామూలు కన్నా ఎక్కువ బరు వుంటారు. జిడ్డోడే మందపాటి చర్మం, జిడ్డుగా ఉండే జుట్టు, పటిష్టమైన చక్కటి దంతాలు వీరి లక్షణాలు. వీరు సాధారణంగా నిశ్శబ్దంగా, ప్రశాంతచిత్తులై ఉంటారు. వీరి నాడి నిదానంగా, స్థిరంగా, 'హంసలాగా' కొట్టుకొంటూ ఉంటుంది. చలి, చిత్తడి వాతావరణ పరిస్థి తులు, అత్యాశ, అతిగా అనుబంధం పెంచు కోవడం వంటివి కఫ ప్రకృతిని ప్రకోపింపజేస్తాయి. ఇలాంటి వాళ్ళు ఎక్కువగా మధుమేహం, మూత్ర పిండాలలో రాళ్ళు, ఉబ్బసం, జలుబు, దగ్గు, స్థూలకాయం, గుండె సంబంధమైన జబ్బులకు లోనయ్యే ప్రమాదం ఉంది.

ఇంతకు మునుపే చెప్పినట్లుగా ఈ మూడు 'దోషాల'ను బట్టే మనిషి శారీరక ప్రకృతిని చెబుతారు అన్నింటిలోకీ మంచిది ఏమిటంటే - 'సమ ప్రకృతి'. అంటే, వాత, పిత్త, శ్లేష్మాలు మూడూ ఖచ్చితమైన సమతుల్య స్థితిలో ఉండడమన్న మాట.

ఔషధ విధానం

రోగులకు మందులు ఇచ్చే టప్పుడు కూడా ఆయుర్వేదంలో ఎన్నో జాగ్రత్తలు పాటిస్తారు. ఉదాహరణకు వాత ప్రకృతి గల రోగికి ఇచ్చే మందు పిత్త ప్రకృతి గల వ్యక్తికి సరిపడదు. కాబట్టి, వీటన్నింటినీ దృష్టిలో పెట్టు కొని, రోగి శరీర స్వభావాన్ని బట్టి మందులు యివ్వడం జరుగుతుంది ముందుగా - వాం తులు, విరోచ నాలు, మూత్రస్రావం కలిగించే పదార్థాల ద్వారా రోగి శరీర వ్యవస్థ మొత్తం శుభ్రపడేలా చేస్తారు ఆ తరువాత రకరకాల మూలికలు, ఖనిజాలు, లోహాలతో చేసిన లేహ్యాలు, కషాయాలు, మాత్రలు ఔషదంగా ఇస్తారు ఉప్పు, పసుపు, తులసి చెట్టు, కొబ్బరి మొదలుకొని ముత్యాలు, పగడాలు, వెండి, బంగారం వరకు అనేకమైన వాటిని ఆయుర్వేద ఔషధాల తయారీలో వినియోగిస్తారు.

ఆయుర్వేద చికిత్సలో కూడా కొన్ని సందర్భాలలో శస్త్రచికిత్సకు సిఫార్సు చేస్తారు. నిజానికి, శస్త్రచికిత్సా విజ్ఞానం ఆయుర్వేదంలోని మరో ప్రధాన వైద్యశాఖ.

అనేక రకాల రోగాలను, వ్యాధులను ఆయుర్వేద చికిత్స ద్వారా నయం చేయవచ్చు. ఉబ్బసం, అధిక రక్తపోటు దగ్గర నుంచి కీళ్ళ నొప్పుల వరకు, మలేరియా నుంచి మధుమేహం వరకు అన్ని రకాల పెద్ద వ్యాధులు. జలుబు, దగ్గు, అజీర్తి, చర్మవ్యాధుల లాంటి చిన్న చిన్న అస్వస్థతలు కూడా ఆయుర్వేద చికిత్స వల్ల పూర్తిగా నయమవుతాయి. అయితే ఆయుర్వేదం సాయంతో నిర్ణీత వ్యాధికి స్వస్తి పలకాలని ఆశించే వ్యక్తులు ముందు మానసికంగా సిద్ధపడాలి. ఆహార విహారాలలో, జీవనశైలిలో తగిన మార్పులు చేసుకోవడానికి తయారవ్వాలి. నిజానికి, అనవసరపు హడావిడి లేని నిదానమైన జీవితం గడపడమే ఆరోగ్యానికి మంచిదని ఆయుర్వేదం చెబుతోంది. తమ తమ జీవితాలలోని ప్రాధాన్యాలను మార్చుకోవడానికి సిద్ధపడి, మరింత ఆరోగ్యంగా ఉండడానికి ఆసక్తి చూపేవాళ్ళకు ఆయుర్వేదం సదా ఉపయోగకరమే ●

సంకల్ప బలాన్నిచ్చే నామాలు

చతుర్భుజాలు – ఆయుధాలు

ఈ 24 విష్ణురూపాలు చతుర్భుజాలు. శంఖచక్రగదా పద్మధారులు. అయితే ఒక్కొక్క రూపంలో ఈ ఆయుధాల వరుస ఒక్కో విధంగా ఉంటుంది. అనంత భుజాలకి (సహస్రకరః) సంకేతమైన వృత్తం (o) అవ్యక్త కారణతత్త్వానికి సంకేతం, ఈ వృత్తం వ్యాపకమైనప్పుడు చతురస్రం □ అవుతుంది. అదే విష్ణు చతుర్భుజాలలో ఒక రహస్యం. అవి ధరించే ఆయుధాలలో –

1. చక్రం – కాలానికీ, అగ్ని తత్త్వానికీ సంకేతం. దీని పేరు 'సుదర్శనం'.
2. శంఖం – నాదానికీ, జలతత్త్వానికీ సంకేతం. దీని పేరు 'పాంచజన్యం'!
3. గద – ఓజస్సు, సహస్సులకి సంకేతం. . ఓజస్సు. – జగత్తుకి ఆధారమై, చైతన్యదాయకమైన శక్తి. సహస్సు – జగత్తుని ధరించే శక్తి. ఈ రెండూ నారాయణునివే. కనుక గదాధారణ. దీనిపేరు 'కౌమోదకీ'.
4. పద్మం – జ్ఞానానికీ, సంపదకీ, సత్వగుణానికీ సంకేతం.

ఎస్.రామమూర్తి శర్మ

మనం ఏ దైవకార్యం చేయడానికైనా ముందు ఆచమనం చేస్తాం. తర్వాత సంకల్పం చెప్పుకుంటాం.

'సంకల్పం' అంటే ''ఈ పని నేను చేయబోతున్నాను'' అనుకోవడం. దేనికైనా ప్రధానం సంకల్పబలం. ఈ సంకల్పానికి ముందు ఆచమనం. ఇందులో శ్రౌతాచమనం, స్మృత్యా చమనం, పురాణాచమనం – అని మూడు విధానాలున్నాయి. వీటిలో పురాణచమనం సర్వులకూ ప్రధానం. అది – కేశవాది ఇరవైనాలుగు విష్ణునామాల స్మరణ

ఇరవై నాలుగే ఎందుకు?

★ విశ్వమూ, వ్యక్తీ కూడా ఇరవై నాలుగు తత్త్వాలతో కూడినవి. అవి – అవ్యక్తం, మహత్, అహంకారం, మనస్సు, పంచభూతాలు, పంచతన్మాతలు, పంచజ్ఞానేంద్రియాలు (చర్మం, నేత్రాలు, చెవులు, నాలుక, నాసిక) పంచ కర్మేంద్రియాలు (వాక్, పాణి, పాద, పాయు, ఉపస్థ) వీటితో కూడినవే మన భావ, దేహాలు.

ఈ ఇరవై నాలుగు నామాల స్మరణ వల్ల ఈ 24 తత్త్వాలూ భగవన్మయం అనే స్ఫురణ కలుగుతుంది. మనలోని ఈ తత్త్వాలు శుద్ధమవుతాయి. తద్వారా మంచి ఆలోచనలు, మంచి ఫలితాలు లభిస్తాయి. మన సంకల్పం దైవ సంకల్పంతో అనుసంధానించబడుతుంది.

నామానికొక్క రూపం భగవంతుడిది. ఆయన ఒక్కడే అయినా నామాలు అనేకం. ఆయా లక్షణానుగుణంగా, ఆ నామం ద్వారా స్ఫురించే భావాలకనుగుణంగా, ఆయన రూపాలూ అనేకం. ఈ 24 నామాలకీ ఇరవై నాలుగు రూపాలు ఆగమశాస్త్రోక్తాలు. ఈ నామశబ్దోచ్చారణ చేత ఆ దైవం, ఆ రూపంతో మనలో ప్రకాశిస్తాడు. ఈవిధంగా 24 నామాల, 24 రూపాల నారాయణుడు మనల్ని, మన కర్మల్ని ఫలవంతం చేస్తాడు.

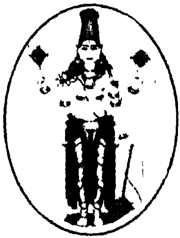
★ గాయత్రీ మంత్రం (తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్) 24 అక్షరాలు గలది (వ్యాహృతులు – ఓం భూర్భువస్వః) ఒక్కొక్క అక్షరానికి ఒక్కొక్క నామం చొప్పున ఈ 24 నామాలు చెప్పబడ్డాయి. ఈ నామాలు ఎవరైనా, ఏ పరిస్థితులలోనైనా నిత్యం మననం చేసుకోవచ్చు. తద్వారా గాయత్రీ కృప లభిస్తుంది.

ఆ ఇర్వై నాలుగు నామాలు :

1 కేశవాయనమః
2. నారాయణాయ నమః
3. మాధవాయ నమః
4. గోవిందాయ నమః
5. విష్ణవే నమః
6. మధుసూదనాయ నమః
7. త్రివిక్రమాయ నమః
8 వామనాయ నమః
9. శ్రీధరాయ నమః
10. హృషీకేశాయ నమః
11. పద్మనాభాయ నమః
12. దామోదరాయ నమః
13. సంకర్షణాయ నమః
14. వాసుదేవాయ నమః
15. ప్రద్యుమ్నాయ నమః
16. అనిరుద్ధాయ నమః
17. పురుషోత్తమాయ నమః
18. అధోక్షజాయ నమః
19. నారసింహాయ నమః
20. అచ్యుతాయ నమః
21. జనార్దనాయ నమః
22. ఉపేంద్రాయ నమః
23. హరయే నమః
24. శ్రీకృష్ణ పరబ్రహ్మణే నమః

– ఇప్పుడు ఈ నామాల అంతరార్థాలు, ఒక్కో నామానికీ నిర్దేశితమైన రూపాలు తెలుసుకుందాం.

1. కేశవాయ నమః

★ **హిరణ్యగర్భః కఃప్రోక్తః ఈశః శంకర ఏవచ ।**
సృష్ట్యాదినా వర్తయతి తౌ యతః కేశవో భవాన్ ॥
కః – బ్రహ్మ, ఈశః – రుద్రుడు, బ్రహ్మరుద్రులకు నియామకుడైన బ్రహ్మరుద్రాత్మకుడు.

★ అభిరూపాః సుందరాః కేశాః యస్య స కేశవః
సుందరమైన కేశములు (కిరణములు) గల జ్యోతిః స్వరూపుడు.

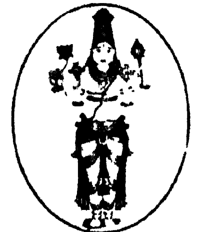
★ **యస్మాత్ త్వయైష దుష్టాత్మా హతః కేశీజనార్దన ।**
తస్మాత్ కేశవ నామ్నా త్వం లోకే ఖ్యాతో భవిష్యసి ॥

– ఇది 'విష్ణుపురాణం' లో నారదుడు చేసిన విష్ణుస్తుతి లోనిది. ''కేశి'' అనే రాక్షసుని సంహరించిన కారణంగా ''కేశవుడు'' అని చెప్పబడింది. ఈ కేశవుడు గాయత్రిలోని ''తత్'' అనే తొలి అక్షరానికీ, ఇర్వై నాలుగు తత్త్వాలలో మొదటిదైన 'అవ్యక్త' తత్వానికీ, మార్గశీర్షమాసానికీ, మేషరాశికీ, ఆహారపదార్థాలలో ఒకటైన అన్నానికీ నియామకుడు. ఈయన 'ఇడా' నాడిలోను, ఫాల దేశంలోనూ ఉంటాడు. ఈయన మూర్తి ధరించిన ఆయుధాల వరుస – శంఖం, చక్రం, గద, పద్మం.

2. నారాయణాయనమః

★ **నరాణాం జీవానాం సమూహః = నారం**
నారస్య ఆయనం - స్థానం - యస్య సః = నారాయణః.

నరులనగా జీవులు. నరసమూహం 'నారం'. ఆ జీవ సమూహానికి (నారమునకు) చోటైయున్నవాడు 'నారాయణుడు'. సమస్త జీవసమూహం నారాయణాశ్రితం. జీవాంతర్యామి నారాయణుడు.

★ సర్వజీవులూ (నారము) ఏ పరబ్రహ్మలో లీనమౌతున్నాయో అతడు నారాయణుడు.

★ **ఆపోనారా ఇతిప్రోక్తా ఆపో వై నరసూనవః .**
అయనం తస్యతాః పూర్వం తేన నారాయణః స్మృతః ..

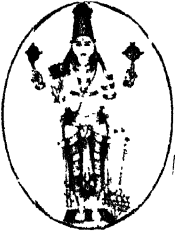
ప్రళయజలాలపై శయనించే స్వామి కనుక 'నారాయణుడు'.

''సంకీర్త్య 'నారాయణ' శబ్దమాత్రం
విముక్త దుఃఖాః సుఖినో భవంతి''

నారాయణశబ్ద సంకీర్తన మాత్రం చేత దుఃఖాల నుండి విముక్తుడై, ఆనందాన్ని పొందుతాడని పురాణవచనం.

నారాయణుడు గాయత్రిలోని 'స' అనే అక్షరానికీ, మహత్తత్త్వానికీ, పౌషమాసానికీ, వృషభ రాశికీ, పరమాన్నానికీ, ప్రాతఃకాలానికీ నియామకుడు. 'పింగళ' నాడిలో వుండే ఈ నారాయణుడు, వాయువులో కూడా ఉంటాడు. దాల్చిన ఆయుధాల వరుస – పద్మం, గద, చక్రం, శంఖం.

3. మాధవాయ నమః

★ 'మా' అంటే మహాలక్ష్మి (ఇందిరా, లోకమాతా, మా, రమా, మంగళదేవత - ఇవి లక్ష్మీదేవి పేర్లు - అని 'అమరకోశం'.) ఆ తల్లికి పతి కనుక 'మాధవుడు'.

★ మౌనాత్ ధ్యానాత్ యోగాచ్చ విద్ధి భారతమాధవమ్ (మహాభారత ఉద్యోగపర్వం) మౌన, ధ్యాన, యోగాల వలన తెలుసుకోబడే పరమాత్మ 'మాధవుడు'. గాయత్రిలోని 'వి' అన్న అక్షరానికీ, అహంకార తత్త్వానికీ, మాఘమాసానికీ, మిధునరాశికీ, భక్ష్యాలకూ నియామకుడు. మధ్యనాడిలో ఉంటాడీయన. ఆయుధాల వరుస- చక్రం, శంఖం, పద్మం, గద.

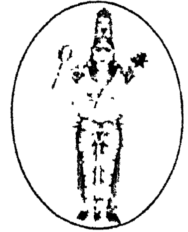
4. గోవిందాయ నమః

గాం అవిందద్గుహాగతాం యస్మాత్తస్మాద్గోవిందః
నష్టాం వైధరణీ పూర్వం అవిందద్యద్గుహాగతాం
గోవింద ఇతి తేనాహం దేవైర్వాగ్భిరభిష్టుతః
(మహాభారత శాంతిపర్వం)

'గాం' అనే శబ్దానికి 'భూమి' అని అర్థం భూమి ఆయనను ఆశ్రయించుతోంది కనుక 'గోవింద' అని అర్థం

గౌ.-వేదః యం అవిందత్ సః-గోవిందః...

గౌః వేదములు, ఎవరిని వివరిస్తూ, ఆశ్రయిస్తున్నాయో ఆ పరతత్వమే గోవిందుడు.

గోభిర్వాణీభిర్విందతే ఇతిగోవిందః
గోభిరేవయతో వేద్యో గోవింద స్సముదాహృతః
గౌరేషాతు యతో వాణీ తాం చ విందయతే భవాన్
గోవిందస్తుతో దేవ! మునిభిః కథ్యతే భవాన్
గౌర్వాణీ తాం విందతీతి గోవిందః

గౌవులనగా - వాక్కులు, వేదమంత్రములు, భూమి ఇవి ఎవనిని బోధిస్తున్నాయో, ఎవనిని ఆశ్రయించి ఆనందిస్తున్నాయో అతడు గోవిందుడు ఈ 'గోవిందుడు' గాయత్రీ మంత్రంలోని ''తుః'' అనే అక్షరానికీ, మనస్తత్వానికీ, ఫాల్గుణమాసానికీ, కర్కాటకరాశికీ, నేతికీ నియామకుడు 'శంఖిని' నాడిలో ఉండేవాడు. ఈ నామం భోజన, క్రీడా సమయాలలో స్మరించడం మహోత్తమం. ఆయుధాల వరుస - గద, పద్మం, శంఖం, చక్రం,

5. విష్ణవే నమః

వ్యేష్టి వాప్నో తీతి విష్ణుః - సర్వవ్యాపకుడని భావం

దేశకాల వస్తు పరిచ్ఛేదశూన్యః విష్ణుః

దేశకాల వస్తువులతో విభక్తము కాక ఏకాకారమున ప్రకాశించువాడు - విష్ణువు.

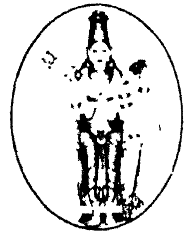
వ్యాప్తా మే రోదసీ పార్థ! క్రాంతిశ్చాభ్యధికామతా ।
క్రమణాచ్చాప్యహం పార్థ! విష్ణురిత్యభి సంజ్ఞితః ॥

(మహాభారత శాంతిపర్వం)

ఈ విష్ణువు గాయత్రిలోని 'వ' అక్షరానికీ, కర్ణతత్త్వానికీ, చైత్రమాసానికీ, సింహరాశికీ, పాలకూ నియామకుడు. 'గాంధారి' నాడి, తులసి, మనస్సు - ఈయన స్థానాలు, జల పాన సమయంలో ఈ నామ స్మరణం చేయాలి.

ఆయుధాల వరుస - పద్మం, శంఖం, చక్రం, గద.

6. మధుసూదనాయ నమః

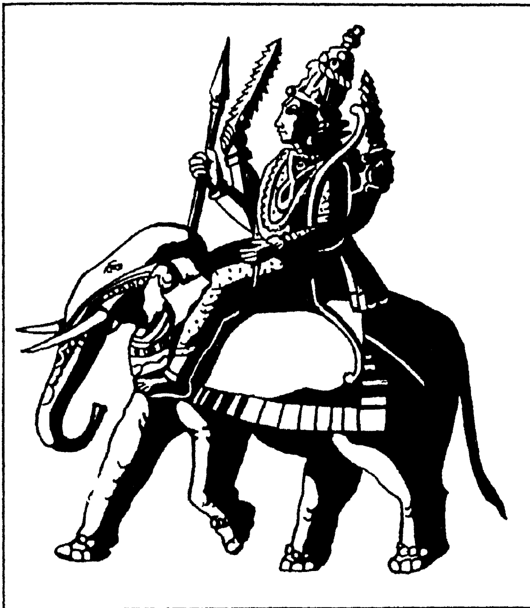

★ **మధునామానమసురం సూదితవానితి = మధుసూదనః.**

మదువను పేరుగల రాక్షసుని సంహరించుట చేత మధుసూదనుడు.

★ మదువనగా తీపి - ఆశ, కోరిక, లోభం మొదలైనవి. మనకు ఈ అనేక 'తీపు'లే బంధహేతువులు. శరణాగతులైన వారికి ఈ 'తీపి' అనే శత్రువును పోగొట్టి, తన తత్వమనే అమృతాన్ని అందజేస్తాడు కనుక 'మధుసూదనుడు'. ఈ మధుసూదనుడు - గాయత్రిలోని 'రే' అన్న అక్షరానికీ, త్వక్ తత్త్వానికీ, వైశాఖ మాసానికీ, కన్యారాశికీ, మధుర భక్ష్యానికీ నియామకుడు. 'హస్తిని' నాడి ఈయన స్థానం. ఆయుధాల వరుస - శంఖం, పద్మం, గద, చక్రం. **(సశేషం)**

తపోభంగంలో ఇంద్రుని ఉద్దేశం!

డా. ప్రసాదరాయకులపతి

ఏ ఋషియైనా, రాక్షసుడైనా తపస్సు తీవ్రంగా చేయటం మొదలుపెట్టగానే త్రిలోకాధిపతియైన ఇంద్రుడు సహించడు. వెంటనే ఆ తపస్సు భగ్నం చేయటానికి ఏ రంభనో, తిలోత్తమనో, మేనకనో పంపిస్తాడు. వాళ్ల కామవిలాసాలకు లొంగి తపోభ్రష్టుడై నాడా సరే! లేదా వజ్రపాణి స్వయంగానే తపోభంగం చేయటానికి బయలుదేరుతాడు. ఈ కథలు చదువుతున్నా వింటున్నా ఇంద్రు డంటే చాలా చులకన భావం కలుగుతుంది. ఇతగాడికి తన పదవికి ఎప్పుడు ఎవరివల్ల భంగం కలుగుతుందో అని అందరి తపస్సులూ పాడుచేయటం తప్ప వేరేపని లేదా అని అనిపిస్తుంది

కాని దాని అంతర్నిహిత సత్యం వేరే ఉంది. ఇంద్రుడు త్రిలోకాధిపతి. మానవులలో తీవ్రమైన తపస్సు చేసిన వాళ్లలో కొందరు ఇంద్ర పదవి పొందుతారు. మన లోకంలో ముఖ్య మంత్రులు, ప్రధాన మంత్రులు, దేశాధ్యక్షులు ఎలాంటివారో ఊర్ధ్వ లోకాలలో లోకపాలకులు, దిక్పాలకులు అటువంటివారు భూలోక, భువర్లోక, సువర్లోకాలు మూడింటికీ పరిపాలకుడు ఇంద్రుడు. ఇప్పుడు పురందరుడనే వాడు ఈ మన్వంతరంలో ఇంద్రుడు. రాబోయే మన్వంతరాలలో బలిచక్రవర్తి విష్ణువరం వల్ల, హరిశ్చంద్రుడు విశ్వామిత్రుని వరం వల్ల ఇంద్రులు కాబోతున్నారు

ఈ పదవిలో ఉన్నవాడు తన క్రింద ఉన్న మూడు లోకాలలో సర్వజీవుల కార్యకలాపాలను పర్యవేక్షిస్తుంటాడు ఈ లోకంలో ఎవడో ఒకడు తపస్సు చేయటం మొదలు పెట్టాడనుకుందాము కొద్దిపాటిదయితే ఇంద్రుడు జోక్యం చేసుకోడు కాని కఠోర తపస్సు చేస్తుంటే మాత్రం ఒక చూపు చూస్తాడు ఆ సాధకుని దగ్గరకు ఒక అప్సరసను పంపిస్తాడు. అది తన సౌందర్య సమ్మోహన శక్తితో అతణ్ణి వశం చేసుకొని తపస్సు ఆపిస్తుంది ఆమెతో క్రీడల్లో అంతకు ముందు వచ్చిన తపశ్శక్తి పోగొట్టుకుంటాడు. కొన్నాళ్లుండి ఆమె వెళ్ళిపోతుంది. ఎందరో తపస్వులు అలా కామమోహితులై భ్రష్టులైనవాళ్ళున్నారు.

విశ్వామిత్రుడి జీవితం చూడండి. బ్రహ్మర్షిత్వం కోసం తపస్సు చేస్తుంటే ఇంద్రుడు మేనకను పంపించాడు ఆమెకు లొంగిపోయి కామక్రీడలలో మునిగాడు. ఆమె ఇవాళ హిమాలయ సానువులలో విహరిద్దామనేది. మర్నాడు గంధమాదన పర్వతం మీద క్రీడిద్దా మనేది. ఆవిడను సంతోషపెట్టటం కోసం ఆమెతో కలిసి అక్కడికి వెళ్ళేవాడు. ఆమె అప్సరస గనుక సహజంగా ఆకాశగమనాది శక్తులు

కలది. విశ్వామిత్రుడు మానవుడు. పైకి ఎగరాలంటే తపస్సు ఖర్చు పెట్టాలి. పెట్టాడు. ఆమెకోసం అపూర్వ వస్తువులు సృష్టించాడు. కొన్నాళ్లు గడిచింది.

ఒకనాడు ఆవిడ ఏ గగన గంగా తీరంలోనో హిమాలయాచల సానువులలోనో విలాసంగా తిరిగివద్దాము రమ్మన్నది. సరే అన్నాడు గాధేయుడు. ఆమెతో చెట్టాపట్టాలేసుకుని పైకెగరబోయినాడు మేనక పైకి లేచింది. విశ్వామిత్రుడు లేవలేదు. రండీ అన్నది మేనక. రాలేకపోతున్నాడు. శరీరంపైకి లేవటం లేదన్నాడతడు. అయితే నేను వెళుతున్నాను. వచ్చిన పని పూర్తి అయింది అని వెళ్ళిపోయింది అప్సరస. ఒక్కసారి వెనక్కి తిరిగి చూచుకొన్నాడు ఋషి. తపశ్శక్తి అంతా ఖర్చయిపోయింది. ఇన్నాళ్ళూ బూటకపు ప్రేమను వెళ్ళ బోసి మోసగించిందే శపిద్దాము మేనకను అని కూడా అనుకొన్నాడు కాని శపించే శక్తే ఉంటే ఆమెతో విహాయన విహారం చేసేవాడే గదా!

మళ్ళా క్రిందటి సారిలానే వెయ్యేండ్లు తపస్సు చేశాడు. ఈసారి ఇంద్రుడు రంభను వెళ్ళమన్నాడు. ఆమె వద్దని చెప్పి చూచింది. ఒకసారి కామానికి లొంగి తను పతనమైనానని తెలుసుకొన్నాడు. ఈసారి లొంగడు. ఉగ్రకోపనుడై వసిష్ఠునంతవానిని అపత్య శోక సముద్రంలో ముంచిన అవారితసత్వ్వతతడు. ఆయనకు అలుకవస్తే మూడు లోకాలు గిరగిర తిరుగుతవి.

నన్ను పంపవద్దు - అని రంభ విజ్ఞప్తి చేసుకొంది. కాని ఇంద్రుడు వినలేదు. పోయి తీరాలని ఆజ్ఞాపించాడు. ఏం చేస్తుంది. ఆమెదీ ఉద్యోగమే, సేవాధర్మం. వెళ్ళింది. హావాభావ ప్రదర్శన చేసింది. విశ్వామిత్రుడికి కోపం వచ్చింది. ఇంక వీళ్ళకిదే పనా అనుకొన్నాడు. వెయ్యేండ్లు పాషాణంగా ఉండమని రంభను శపించాడు. ఇంద్రుని పని నెరవేరింది. రంభను అంతకాలం రాయిలా ఉంచాలంటే ఋషి యొక్క వెయ్యేండ్ల తపస్సూ వ్యయమైంది. క్రిందటిసారి తపశ్శక్తితో మేనకతో సుఖమన్నా పొందాడు ఈసారి అదీ లేదు. పొరపాటు తెలుసుకున్నాడు. ఇకపైన కామక్రోధాలకే కాదు. అరిషడ్వర్గాలలో దేనికి లొంగకూడదని ప్రతిజ్ఞ చేసుకొని బ్రహ్మర్షిత్వం సాధించాడు.

ఆదిశంకరాచార్యుల
పరకాయ ప్రవేశాన్నీ,
అద్భుత యోగశక్తినీ, అవతార
పరమార్థాన్నీ సరళంగా, సుగమంగా,
హృద్యంగా తీర్చిదిద్దిన ధారావాహిక నవల

ఉభయభారతి

త్వరలో ప్రచురించబోతున్నాం
రచయిత వివరాలు రానున్న సంచికలో...

ఇంద్రుడీ పనులు చేయటం దేనికి అని ప్రశ్నించవచ్చు అతడు లోకేశ్వరుడు. తన పాలనలో ఒకడు ఘోరతపస్సు చేస్తే వాడెటువంటివాడో పరీక్షించవలసిన బాధ్యత అతడి మీద ఉంది. తపస్సు చేస్తే వరాలివ్వక తప్పదు. తపస్సు వల్ల ఒకనికి లోకవశీకరణ సామర్థ్యము, లోకశిక్షణ శక్తి రావచ్చు. దానితో అతడు లోకంలోని సౌందర్యవంతులైన స్త్రీ లంతా తనకే కావాలని కొరుకోవచ్చు ప్రపంచాన్ని అతడు జయించి తన వశం చేసుకోవాలని కోరవచ్చు. వాడు సిద్ధుడై వరాలు పొందిన తర్వాత వాటిని ఏమైనా చేయాలంటే చాలా కష్టం అందువల్ల లోకాలలో అవ్యవస్థ ఏర్పడకుండా ఉండటం కోసం ఇంద్రుడు ముందే వానికి కామక్రోధాలలో పరీక్ష పెడతాడు. వాడు లొంగిపోయాడా తపోభ్రష్టుడవుతాడు వానివల్ల ప్రమాదం రాదు లొంగడా అప్పుడూ ఇబ్బంది లేదు. కామక్రోధాలను జయించిన జితేంద్రియుని వల్ల ఏ చిక్కూ రాదు.

అయితే రాక్షసులకీ రహస్యం తెలుసు వాళ్ళు పరమ కాముకులు. అతి కోపనులు కానీ తపోవేళ మాత్రం జాగ్రత్తగా జితేంద్రియులై ఏ ప్రలోభాలకు లొంగక వరములు సాధించేవారు. తరువాత లోకాలను బాధించేవారు.

ఇంద్రుడు ఎందుకలా చేసేవాడు అన్నదాని వివరణ యిది.●

మన చరిత్ర మనకు తెలియదు!

కవిసామ్రాట్
విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

మనకు వేదశాస్త్ర పురాణేతిహాసములు గలవు. వానిలో 'పురాణమనగా నేమి? ``పురాణం పంచలక్షణం`` అని మనవారన్నారు. పురాణమైదు లక్షణములు కలది. సర్గము, ప్రతిసర్గము, మన్వంతరములు, రాజవంశములు, అనువంశములు అని అయిదు లక్షణములు పురాణములయందుండును.

సర్గమనగా మొదట జరిగిన సృష్టి లక్షణము మహా ప్రళయము జరిగిన తరువాత తొలిసారి సృష్టియొక్క స్వరూపమెట్లుండునో అది సర్గము తరువాత కొన్ని కొన్ని ప్రళయములు జరుగును అప్పుడు మరల సృష్టి జరుగును దానిపేరు ప్రతిసర్గము. మన పురాణములలో ఒక మనువు చెరువునకు స్నానమునకు పోయినట్లు, ఒక చేప తన్ను రక్షించుమని అడుగగా, దానిని తన చెంబులో తీసికొని వచ్చెను. అది చెంబునకు పెద్దదై, నాకు ఈ చెంబు చాలుట లేదనగా పెద్ద పాత్రలో వేసెను అట్లు పెరిగి పెరిగి సముద్రములో బడవేయదగినంతయ్యెను.

ఆ చేప ఆ మనువుతో ``కొలది దినములలో సముద్రము పొంగి భూమి మునిగిపోవును లోకములో నున్న జీవరాశులలో ఒక్కొక్క జీవరాశి కొక్కొక్క వ్యక్తిగా తీసికొని వచ్చి నాపైన నెక్కుము. ప్రళయాంతరమున మరల సృష్టిని నిలుపుదువుగాని`` అని చెప్పగా నతడట్లు చేసెను. అది ప్రతిసర్గము.

అనగా మహత్తు అహంకారము మొదలగు వాటినుండి మరల సృష్టి జరగలేదు. మహదహంకారాదుల నుండి జరిగెడు సృష్టి 'సర్గము'. తత్పూర్వమందున్న జీవరాసుల యొక్క ప్రతులు మిగిల్చి వాని నుండి మరల సృష్టి సాగుట 'ప్రతిసర్గము'.

బైబిలులో 'నోవాస్ అర్క్' అని యున్నది నోవా అనువాడు ఒక యోడలో జీవరాసులయొక్క ప్రతులను తీసుకొనివచ్చినట్లు, దానినుండి మరల సృష్టి ప్రారంభించినట్లు చెప్పబడింది అది ప్రతిసర్గము. సర్వవిద్యలు సర్వజ్ఞానము ఇతర దేశములకు భారతదేశము నుండియే వెళ్ళినవి అట్లు వెళ్ళిన జ్ఞానములో బైబిలు లోని ఈ కథ ఒక భాగము. మూడవది మన్వంతరములు కృతత్రేతాద్వాపర కలియుగములు నాల్గు కలిసినచో నొక మహాయుగము. ఇట్టి మహాయుగములు 71 జరిగినచో నొక మన్వంతరము. అట్టి మన్వంతరములు 71 జరిగినచోనప్పుడు మహా ప్రళయము వచ్చును ఈ లెక్క ఎక్కడ? పాశ్చాత్యులు మనకు నేర్పెడి చరిత్రలోని లెక్క ఎక్కడ? అల్పమైన యూహగలవారి మార్గమును మన మనుసరించుచున్నాము.

నాల్గవది రాజవంశము. సృష్ట్యాదియందు గల సూర్య చంద్ర వంశ రాజుల చరిత్రములు మన పురాణములలో అను వంశము లనగా వారి నుండి కలియుగములో వచ్చిన బహు రాజ వంశముల చరిత్రము. ఇది నేడు చరిత్రయను పేరున కళాశాలలో పాఠశాలలో చదివింపబడు విషయము. దానిని పాశ్చాత్య చరిత్ర కారులు పలువిధములుగా మార్చి పాడుచేసి వారి యిష్టము వచ్చినవి చదివించుచున్నారు. మన పెద్దలు వాని ననుసరించు చున్నారు. మనకు చరిత్ర జ్ఞానము లేదని పాశ్చాత్య పండితులు నేర్పిరి. వారి చదువు చదివిన మన ఇంగ్లీషు పండితులు దానిని ప్రతిదినము చెప్పుచుం దురు. కొందరు నిజమే యనుకొను చుండిరి. ఏ గూటి చిలుక ఆ గూటి పలుకే పలుకునని యా ఇంగ్లీషు చదువే చదివి పాశ్చాత్య సంప్ర దాయమునందే తగుల్కొను బుద్ధులు వారి మాటలే విశ్వసించుటలో దప్పే మియు లేదు.

ఇంతకు చెప్పవచ్చిన దేమనగా మన పురాణములు చరిత్రయే. మన ఋషులకు చరిత్ర జ్ఞానము లేదనుట - మన పూర్వ నాగరికతను ఎంత తక్కువ పరచినచో వారి ఏలుబడి అంత గొప్పగా సాగునని పాశ్చాత్యులు పన్నిన పన్నుగడ.

''ఈ దుర్మార్గమును ప్రారంభించినవాడు సర్ విలియమ్ జోన్సు. తరువాత చాలమంది పాశ్చాత్య చరిత్రకారులు వారి ననుసరించిరి. మన వేదాంతముల యందభిమానముగల మాక్సుముల్లరు కూడ చరిత్ర విషయములో దుష్టముగానే వ్రాసెను. ఇంగ్లీషులో నొక సామెత యున్నది - Blood is Thicker than Water''

ఇంగ్లీషు వారు క్రైస్తవులు. బైబిలునందు విశ్వాసము కల వారు. పాశ్చాత్య దేశములన్నియు నింతే. వారి బైబిలులో సృష్టి క్రీస్తు పూర్వము రెండువేల ఏండ్ల క్రింద జరిగినది. నూట తొంబది యైదు కోట్ల సంవత్సరముల పూర్వము మన సృష్టి జరిగినదని మనవారు చెప్పుచున్నారు.

ప్రతి సంవత్సరములో పంచాంగమును తీసి చూడుడు. **సృష్ట్యాది గతాబ్దా:** సృష్టి మొదలు పెట్టిన తరువాత కడచిన సంవత్సరములు. అవి ఎన్ని? నూట తొంబదియైదుకోట్ల పై చిల్లర. **కలిగతాబ్దా:** కలిలో గడచిన సంవత్సరములు. అవి ఎన్ని? అయిదు వేల అరువది. (ఈ రచనా కాలం నాటికి) ఇట్లు మన జ్యోతిష్కులు సంవత్సరము సంవత్సరము లెక్కపెట్టుకొని వచ్చుచున్నారు. దానిని కాదనుట యెట్లు? పాశ్చా త్యుల బుద్ధి ప్రమాణమెట్లు? ఇది క్రీస్తుశకము 1960. మరి పదిలక్షల సంవత్సరములు జరిగిన తరువాత క్రీస్తుశకము నెట్లు లెక్కపెట్టుదురు? వేలమీదనున్నప్పుడు లెక్కపెట్టవచ్చును లక్షలు, కోట్లైనప్పుడెట్లు? క్రీస్తు పూర్వమున లెక్కవేసినను, కోట్ల మీదనున్న సంఖ్య వారి నెమరునకు రాదు

మన కలియుగము ప్రవేశించినప్పటికే వారికి లెక్క కుదరలేదాయె. వారి సృష్టి అప్పుడు జరిగినట్లాయెను ఇది ఏమి లెక్క! అయిదు వేల అరువది సంవత్సరముల క్రింద కలి ప్రవేశించె నని పంచాంగములు చెప్పుచున్నవి భారతయుద్ధమప్పుడు జరిగిన దని భారతములో దాఖలాలున్నవి ఆర్యభట్టు మొదలైన మన పూర్వ ఖగోళశాస్త్రజ్ఞులు వ్రాసి పెట్టినారు వానినన్నింటిని పాశ్చాత్యులు కాద న్నారు ఇంగ్లీషు నేర్చిన మన పెద్దలు వారినే విశ్వసించు చున్నారు. మన వాండ్రకు పురాణ ములయందు చెప్పబడిన సర్గ ప్రతిసర్గములయందు విశ్వాసము లేదు. డార్విను సిద్ధాంతము నందు విశ్వాసము.

మన దేశములో కొందరు పెద్ద లీవిషయమును చాల పరిశ్రమచేసి పాశ్చాత్యుల సిద్ధాంతములు తప్పులని రుజువుపరచినారు. టి.యస్. నారా యణ శాస్త్రిగారు శంకరుని కాలము నిర్ణయించుచు ఈ విషయములను సమగ్రముగా చర్చించి మహా భారత యుద్ధము సుమారు అయిదు వేల ఏండ్ల క్రింద జరిగినట్లు నిరూపించిరి. తరువాత నడింపల్లి జగన్నాథరావు నిరూపించిరి. తరువాత కోట వెంకటాచలము గారు మన సర్వచరిత్రము విస్పష్టముగా విలిఖించినారు.

గ్రీకుల రచనలలో శాండ్రకోటస్ అన్న మాట యున్నది దానిని పాశ్చాత్యులు మౌర్యచంద్రగుప్తుడని యర్థము చెప్పినారు దానితో పురాణములలోని కలిరాజవంశమంతయు తారుమారైనది. ఈయన గుప్తచంద్రగుప్తుడు గానీ మౌర్యచంద్రగుప్తుడు గాడు వదలిపెట్టి మౌర్యచంద్రగుప్తుడనుటతో సర్వము నాశనమైపోయినది పాశ్చాత్య చరిత్రకారులు ఈ సిద్ధాంతము నకాండ తాండవము చేసినారు. మన చరిత్రను వారి యిష్టము వచ్చినట్లు మలచిరి. మన పండితులదియే చదువుచున్నారు. విద్యార్థుల చేత అదియే చదివించుచున్నారు.

ఈ విషయము సమగ్రముగ నెఱుగగోరువారు భారత చరిత్రభాస్కర బిరుదాంకితులైన పండిత కోట వెంకటాచలముగారి గ్రంథములను చదువవలయును. భారతయుద్ధము అయిదువేల ఏండ్ల క్రితము జరిగినదని తెలిసికొనగోరువారు, నడింపల్లి జగన్నాధరావుగారు వ్రాసిన మహాభారత యుద్ధకాల నిర్ణయమును, టి యస్. నారాయణశాస్త్రిగారు వ్రాసిన శంకరాచార్య కాల నిర్ణయములను చదువవలయును. ఈ రెండు గ్రంథములు ఇంగీషు భాషలో వ్రాయబడి యున్నవి. ఆ గ్రంథములు గ్రహములయొక్క చారము, వాని లెక్కలు మొదలైన వానితో నిండియుండును

ఈ చరిత్రను పలుమంది పాశ్చాత్యులు దిద్ది పాడుచేసిరి. పంక్తులు తప్పు చదివి దుర్వ్యాఖ్యానములు చేసి హిందువుల యొక్కయు, బౌద్ధుల యొక్కయు వ్రాతలను పరిహసించి దుర్మార్గములు చేసిరి.

ఈ దుర్మార్గమును ప్రారంభించినవాడు సర్ విలియమ్ జోన్సు. తరువాత చాలమంది పాశ్చాత్య చరిత్రకారులు వారి ననుసరించిరి. మన వేదాంతముల యందభిమానముగల మాక్సు ముల్లరు కూడ చరిత్ర విషయములో దుష్టముగానే వ్రాసెను. ఇంగ్లీషులో నొక సామెత యున్నది - Blood is thicker than Water.

ఇంతకు సప్తర్షి మండలము యొక్క గమనము మీద మహాభారత యుద్ధకాల నిర్ణయము చేయబడవలయును. అది పెద్ద కథ. పోనిండు. పురాణముల ప్రకారము చూచినచో, సప్తర్షి మండల చారమును బట్టి లెక్కకట్టినచో, శాండ్రకోటస్ గుప్తచంద్రగుప్తుడని అంగీకరించినచో, నన్నియు సరిపోవును. సరిపోయెడు ఈ లెక్క యుండగా, సరిపోని లెక్కకట్టి పురాణములు తప్పనుటలోని తెలివి ఏమి? అందులోని న్యాయమేమి? దానియందలి విశ్వాసమెట్టిది?

ఆ లెక్క ప్రకారము కలి ప్రవేశము మొదలు సంయుక్త పృథ్వీరాజుల కథ దనుక పాశ్చాత్యులు తారుమారు చేసిరి ఆ కాలము, అనగా సుమారు మూడువేల యేండ్ల కాలము - మహమ్మదు గోరీ వచ్చువరకు మన చరిత్రలో పాశ్చాత్యులు ఎన్నో అవకతవకలు చేసిరి.

('పురాణవైర గ్రంథమాల' పీఠిక నుండి)

పురాణం ప్రజావిద్య

దేవతలు- మానవులు- జంతువులు (గజేంద్ర మోక్షం) రాక్షసులు - రాజులు, వేదవేత్తలు ఒకటేమిటి అనంత విశ్వరంగస్థలం మీద - అన్నీ పాత్రలే - అందరూ పాత్రలే. దేశ కాల యవనికపైన జరిగే రంగులరాట్నం వర్ణనం పురాణం.

భావం - కాలం, దేశ - వ్యక్తి, సృష్టి ఈ మూడు పురావస్తు సూత్రాలు. అవతార కథలన్నీ మూల పదార్థం నుండి వస్తూ, విశ్వస్థితికి పట్టిన దుర్గతిని తొలగించి మరలా మూలదశకు పోవటం. 'దీనికి ప్రతినిధులుగా రాజుల-'రాజ్యస్థితి' రాజనీతి ప్రజాధర్మాలన్నీ పురాణం చెప్పిందే. దుర్గ, నగర నిర్మాణ విషయాలన్నీ శాస్త్ర విద్యలన్నీ - అందులోవే. తర్వాత ప్రత్యేక శాస్త్రాలుగా వచ్చాయి లేదా వీటిని సంగ్రహించి పురాణ కవి ప్రజల అందుబాటులోకి తెచ్చాడు.

పురాణం ప్రథమంగా ప్రధానంగా ప్రజావిద్య. శ్రోత గ్రామం, వక్త పౌరాణికుడు. ఊరు ఊరంతా శ్రోతే. వాని కందుబాటులోకి మహావిద్యను - అనేక విషయాలను జీవితానికి సంబంధించిన ధర్మాధర్మ విషయాలను - తెచ్చిన ప్రజాకవి పురాణకర్త. భాష సరళం కావటంతో శ్రోతకు విషయం సులభంగా అందుబాటులోకి రావటం వల్ల పై మాటకు ఊత మేర్పడుతున్నది.

''ఇతిహాస పురాణాభ్యాం వేదం సముపబృంహయేత్'' ఇది పురాణ స్వభావం - లక్షణం.

వేదార్థం, యోగదర్శనం అది అనుభవైక వేద్యం. దానిని కథారూపంతో సులభతరం చేసి - విస్తరించి వ్యాఖ్యానించటం పురాణ విద్యా లక్షణంగా ప్రాచీనులు భావించారు కనుకనే ఇలా చెప్పబడ్డది.

యో విద్యాత్ చతురోవేదాన్, సాంగోపనిషదో ద్విజః
న చేత్ పురాణం సంవిద్యా న్నైవ నస్యాత్ విచక్షణః
ఇతిహాస పురాణాభ్యాం వేదం సముప బృంహయేత్
బిభ్యతే అల్ప శృతాత్ వేదో మామయం ప్రహరిష్యతి.

వేద వేదాంగవేత్త కూడా పురాణ విద్యావేత్త కాకపోతే విచక్షణ జ్ఞానముండదు. ఇతిహాసపురాణవిద్య వేదవిద్యకు విస్తృతరూపం కనుక దీని ద్వారా వేదదర్శనం కల్గుతున్నది. ఇందుకే వేదం అల్పశ్రుతుడంటే భయపడుతున్నది.

అఖ్యానైః చ అపి ఉపాఖ్యానైః గాథాభిః కల్పితోక్తిభిః
పురాణం సంహితాం చక్రే పురాణార్థ విశారదః

(బ్రహ్మాండపురాణం 2:34-21)

వ్యాసుడు - పురాణార్థ విశారదుడు కనుక - ఈ ప్రాచీన కథలు - గాథలు - కల్పనలు - యుగ చరిత్ర - వీని ననుసరించి పురాణ విద్యను నిర్మించాడు.

ఇవన్నీ భారతాది మహేతిహాసాల్లో మనకు కన్పిస్తాయి.

- డా. తుమ్మపూడి కోటీశ్వరరావు

ఏకాదశి ఉపవాసం అంతరార్థం

'ఏకాదశి ఉపవాసం' వృద్ధులకు మాత్రమే పరిమితం అనుకోవడం తప్పు. ఇది ముఖ్యంగా యువకులకే అవసరం. శక్తినీ, చైతన్యాన్నీ వృద్ధి చేసే లక్షణం ఏకాదశి ఉపవాసానికుంది.

సుమారు మూడు వేల సంవత్సరాల క్రిందట గ్రీకు శాస్త్రవేత్త "హిప్పోక్రైటీస్", "శరీరం తనలోవున్న మలినాల్ని విసర్జించ కుండా, ఆహారం తీసుకుంటే శరీరానికి హాని" అని "దీనికి ఉపవాసం ఒక్కటే మందు" అని పేర్కొన్నాడు.

హిప్పోక్రైటస్ చెప్పకముందే కొన్ని యుగాల ముందే మన మహర్షులు తమ అతీంద్రియ శక్తితో దీన్ని మనకు చెప్పారు. నెలకు రెండుసార్లు వచ్చే ఏకాదశి నాడు ఉపవాసం ఉండాలని ఆదేశించారు.

15 రోజులకోసారి ఏదో ఒక తిథి నాడు ఉదాహరణకు - పంచమి నుంచి పంచమికి - ఎందుకు ఉపవాసం ఉండ కూడదు? ఏకాదశి నాడే ఎందుకు ఉండా లని శాసించారు? ఏకాదశికి మాత్రమే ఎందుకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు?

చంద్రుని ఆకర్షణ శక్తి

శాస్త్రం ప్రకారం భూమిచుట్టూ చంద్రుడు ఒకసారి తిరగడానికి 29 1/2 రోజులు పడుతుంది. అమావాస్య నాడు సూర్యుడు చంద్రుడు ఒకేసారి ఉదయించి ఒకేసారి అస్తమిస్తారు. ఈరోజు భూమి, సూర్యుడు, చంద్రుడు దాదాపు సమాంతర రేఖలోకి వస్తాయి. అమావాస్య, పౌర్ణమి తర్వాత చంద్రుడు భూమిని చుట్టినప్పుడు రోజుకి 12 డిగ్రీల చొప్పున దూరమవు తాయి. ఏకాదశి నాడు సుమారు 120 డిగ్రీల నుంచి 132 డిగ్రీలు వచ్చినప్పుడు భూమి, చంద్రుడు, సూర్యుడు ముక్కోణపు రూపులోకి వస్తారు. ఈ సమయంలో అన్ని రోజుల కంటే భూమ్మీద, భూమిపై నున్న వస్తువులపైన చంద్రుని ఆర్ద్రత శక్తి ప్రభావం చూపిస్తుంది.

మన శరీరపు మొత్తం బరువులో సగం పైగా నీరు వుంది. శరీరంలో మలి నాలు నీటి ద్వారానే బయటకు పోతుం టాయి. మన శరీరపు ఉష్ణోగ్రతను సమ తుల్యం చేయటంలో నీటి పాత్ర చాలావుంది.

ఏకాదశినాడు భూమి, చంద్రుడు, సూర్యుడు ముక్కోణంగా వచ్చినప్పుడు భూమిపై నున్న జల వస్తువులపై చంద్రుని ప్రభావం [illegible] శరీరంలో 70 శాతం జలం ఉండటంవల్ల ఏకాదశినాడు [illegible] చంద్రుని ఆకర్షణ [illegible] అవయవాలు [illegible] ఈ సమయంలో [illegible]

[illegible] జీర్ణశక్తిని [illegible]

జ్యోతిషంలో చంద్రుడు

జ్యోతిష శాస్త్రంలో చంద్రుడు [illegible] కారకుడు" అంటారు. అంటే వారి వారి స్వభావాల ప్రకారం [illegible] ఫలాలను ఇస్తాడని [illegible] అమావాస్యనాడు [illegible] (180) [illegible] అధికమైన [illegible] తున్నారు. ఇది ఈనాడు [illegible] ఒప్పుకొంటున్నారు. ఈ [illegible] వీరిలో ఎందుకు అధికమైన [illegible] ఏర్పడుతున్నాయి? అంటే చంద్రుని [illegible] శక్తి ప్రభావమే దీనికి కారణం.

ఈమధ్య పూనాలో 3 రోజులు జరిగిన వైద్య జ్యోతిష సాంస్కృతిక మహా సదస్సులో డాక్టర్లు మాట్లాడుతూ 'పౌర్ణమి

ప్రాచీన వైద్యం ఘనత

వైదిక వైద్యులు సున్నితమైన శస్త్రచికిత్సా పరికరాలు ఉపయోగించారు. ప్లాస్టిక్ సర్జరీ చేశారు, విషవాయువు ప్రభావాలకు విరుగుడు ఎలా వెయ్యాలో తెలుసుకున్నారు. సిజేరియన్ ఆపరేషన్లూ, కంటి శుక్లాల ఆపరేషనూ, మెదడు ఆపరేషనూ చేశారు. మందుల అంతశ్శక్తిని పెంపు చేయడంలో ఆరితేరారు. క్రీ.పూ. 4వ శతాబ్దినాటి హిపోక్రేట్స్ అనే ప్రసిద్ధ గ్రీకు వైద్యుడు, తన మెటీరియా మెడికా (ఔషధ పదార్థ తత్త్వజ్ఞానం)లో చాలామట్టుకు వైదిక ఆధార గ్రంథాల్లోంచి ఎరువు తెచ్చుకున్నారు.

నాడు రోగికి అన్నిరోజుల కంటే రక్తప్రసరణ అధికంగా కనబడుతోందని, దీనికి కారణం ఏమిటో తెలియలేదని పేర్కొన్నారు. అంతే కాక జ్యోతిష శాస్త్రజ్ఞులతో సంప్రదించి చికిత్సకు సరైన దినాన్న నిర్ణయించవచ్చని పేర్కొన్నారు.

మానవ శరీరంలో ఒక్కొక్క అవయవానికి ఒక్కో గ్రహాధిపతి ఉండడం వలన ఆయా అవయవాలకు ఏ నక్షత్రంలో చికిత్స చేస్తే సరి అవుతుందో జ్యోతిష శాస్త్రం తెలుపు తోంది.

చంద్రుని ప్రభావం యోగులకి మహా శక్తిగా మారుతోంది

మానసిక రోగులపై చంద్రుడు వికృత భావం చూపిస్తే, జపం, ధ్యానం చేసేవారికి ఈరోజు గొప్ప శక్తినిస్తోంది. ప్రతి రోజు కంటే ఏకాదశినాడు మనస్సు త్వరి తంగా ఏకాగ్రతను పొందుతోంది. అందు వల్ల మెదడు ప్రతిభావంత మౌతుంది.

ఏకాదశి వంటి రోజుల్లో యోగంలో పక్వత పొందినవారు ధ్యానం వలన శరీరంలో ఉన్న యోగచక్రాల ద్వారా సూక్ష్మ జగత్తులోని వైద్యుత శక్తిని అధికంగా గ్రహించ గలుగుచున్నారు. ఇందువల్ల ఏకాదశి గ్రహణ కాలాలలో కటిక ఉపవాసంతోను,అమా వాస్య పౌర్ణమినాడు పగలు మాత్రమే భోంచేసి రాత్రులు ధ్యానజపాలలో గడపాలని శాస్త్రాలు తెలియ జేస్తున్నాయి.

వైద్య వివరణ

శరీరంలోని మలినమే సర్వ రోగాలకి కారణం. మనిషి జీవనానికి ఆహారం, నీరు, గాలి చాలా ముఖ్యం. ఈ ఆహారంలోని కావలసినంతమేరకి శరీరం శక్తిగా మార్చు కొని అనవసరమైనవి శ్వాస, చెమట, మల, మూత్ర రూపాలలో బయ టికి విసర్జిస్తుంది. ఈ ప్రక్రియల వల్లనే మనం జీవించగలుగుతున్నాము.

శరీరంలోని మలినం తగ్గ సమ యంలో విసర్జింపబడకపోతే అది చెడిపోయి అనారోగ్యం కలుగజేస్తుంది. ఇందువల్లనే వైద్య శాస్త్రం ''సర్వే రోగాః మల వాసకాః'' అని అంటున్నది. శరీరంలోని మలినము పోగొట్టడానికి, రోగాలను నివారించడానికి, రోగం రాకుండ ఉండటానికి ఉపవాసం గొప్ప సాధనం ''లంకణం పరమౌషధం'' అనగా 'ఉపవాసం రోగ నివారణకి గొప్ప వైద్యం'' అని ఆయుర్వేదం చెబుతోంది.

శరీరం అనే యంత్రానికి విరామం అవసరం!

వాహనాలు, యంత్రాలు కూడా చెడి పోకుండా ఉండటానికి కొన్ని రోజులకొక సారి సెలవు ప్రకటిస్తున్నాం. కానీ శరీరం లోని వదలకుండా పనిచేసే జీర్ణకోశ వ్యవస్థ గురించి మనం ఆలోచించటం లేదు. శరీరం ఒక జీవమున్న యంత్రం. ఉపవాసం వల్ల శరీరంలోని చాలా రసాయన ప్రక్రి యలు జరిగి. భౌతికమైన మార్పులు చెంది శరీరంలోని మలినాలు దీనివల్ల బయటికి విసర్జింపబడి శుద్ధమవుతోంది.

కార్బో హైడ్రేట్లు జీర్ణమై గ్లూకోజు తయారౌతుంది. గ్లూకోజు రక్తంలో ప్రవేశించి సంచరిస్తూ సకల శరీరానికి పోతుంది. ఈ మార్పుకి ఎడ్రినల్ గ్రంధి, స్యందన మైన ఎడ్రినల్ అవసరం. గ్లూకోజ్ శక్తిగా మారడానికి ఇన్సులిన్ అవ సరం పూర్తి ఉపవాస మున్నప్పుడు మెదడుకి కావలసిన గ్లూకోజ్ శక్తి అందక గ్రంధులు విచ్ఛేదన జరిగి, వాటిలోని ప్రొటీన్లు గ్లూకోజ్‌గా మారి మెదడుకి అందిస్తున్నాయి. ఈ ప్రక్రియ ద్వారా సుమారు 66 శాతం కొవ్వు నాశన మవుతోంది. దీని వల్ల బరువుతగ్గి, పొట్ట తగ్గుతోంది.

కొన్నిసార్లు ఏకాదశినాడు ఉప వాసం ఉండి రాత్రి నిద్రపోకుండా ఉండాలని ధర్మశాస్త్రం తెలుపు తోంది. ఉపవాసముండడం వలన సహ జంగా శరీర ఉష్ణోగ్రత అధిక మవుతుంది. జాగరణ ఉండవలసిన ఒళ్ళు ఇంకా అధి కంగా వేడెక్కుతుంది. దీనివల్ల మనం ప్రతి దినం తీసుకునే ఆహారం, నీరు, గాలివల్ల శరీరం లోనికి ప్రవేశించే రోగక్రిములు నాశ నమై దేహం బంగారంలా శుద్ధమవుతుంది

ద్వాదశినాడు తీసుకోవలసినవి

ఏకాదశి మరురోజు ద్వాదశినాడు మొదట తీసుకునే ఆహారంలో అవిశ కూర,

ఉసిరికాయ తీసుకోవాలని శాస్త్ర ఆదేశం.

ద్వాదశినాడు అవిశకూర తినడం వలన, ఏకాదశి నాటికి ఉపవాసం వల్లన వేడెక్కిన శరీరం చల్లబడి ఉపశమిస్తుంది. ఈ కూరలో విటమిన్ ''ఎ'' శక్తి, ఇనుము, సున్నము, ధాతువులు అధికంగా ఉన్నవి. జీర్ణకోశ వ్యాధి, అల్సర్‌ను బాగుచేసే శక్తి వుంది. పైత్యం తీసేస్తుంది. కఫాన్ని పోగొడు తుంది. నరాల బలహీనతను పోగొడు తుంది. ఎముకలు, పళ్లు గట్టిపడతాయి. కంటి జబ్బులు రాకుండా చేస్తుంది. దీనిని తగిన మోతాదులో తినాలి. 15 రోజులకొకసారి తీసుకోవచ్చు.

ఒకరోజు ఉపవాసం తర్వాత జీర్ణ కోశాలు బాగా పనిచేయడానికి ఉసిరికాయ ఉపకరిస్తుంది. ఇది మన శరీరంలో వేడిని, తగ్గించే శక్తి గలది. సిద్ధ, ఆయుర్వేదం, యునాని వైద్యాలలో చేసే మందులలో ఉసిరికాయ ఎక్కువగా ఉపయోగిస్తారు.

మూడు విధాలైన ఉపవాసాలు

మొదటి రకం : ఒక్క చుక్క నీరు కూడా తీసుకోకుండా ఉండే ఉపవాసం. ఆరోగ్యం, మనోబలం ఉన్నవారికి ఇది మంచిది.

రెండో రకం : ఎక్కువ నీరు మాత్రం తీసు కొని వుండే ఉపవాసం. దీనిని ప్రతిఒక్కరూ ఆచరించవచ్చు.

మూడో రకం : ఆ ఋతువులో దొరికే పళ్ళ రసాలని, కొబ్బరి నీరుని ఒక రోజున, మూడు లేక నాలుగు సార్లు తీసుకొని చేసే ఉపవాసం. ఇది చిన్నవారికి, వయసుమీరిన వారికి, రోగులకి సరియైనది. పై చెప్పిన మూడింటిలో ఏకాదశినాడు వారి శరీర ఆరోగ్యానికి తగ్గది ఒకటి ఆచరించడం మంచిది. ఏకాదశి ముందురోజు దశమి నాటి రాత్రి పళ్ళు మాత్రమే తీసుకుంటే ఏకాదశి ఉపవాసంలో మలినాలు వేగంగా బయటికి విసర్జింపబడతాయి

ఉపవాసం ముగించిన తర్వాత జీర్ణ మవడానికి కఠినమైన ఆహారాన్ని తీసుకో కూడదు. ఉపవాసంలో కృంగిపోయిన కడుపుని బలపర్చడానికి మొదట పళ్ళు, తేలికగా జీర్ణమయ్యే ఆహారం తీసుకొని రెండు మూడు గంటల తర్వాత, సహజ మైన ఆహారం తీసుకోవాలి.

ఆధ్యాత్మిక వివరణ :

జపం, ధ్యానం మూలమున మనస్సు ఏకాగ్రత పొందడానికి మొదట కడుపు ఖాళీగా ఉండాలి. కడుపు ఖాళీగా ఉన్న ప్పుడు శ్వాస శ్రమ లేకుండా వెళ్ళి, రావ డానికి, బంధించడం సులభమవుతుంది. శ్వాస బంధిస్తే మనస్సు కూడా నిగ్రహింప బడి [illegible] సాధ్యమవుతోంది.

ఆహారం తీసుకోకుండా ఖాళీ కడు పుతో ఉన్నప్పుడు మాత్రమే ప్రాణాయామం చెయ్యాలి ప్రాణాయామ సమయంలో పలు దిశలలోపోయే మనస్సు బంధింపబడి పవిత్ర మవుతుంది. కడుపులో అధికంగా ఆహార మున్నప్పుడు, ధ్యానం చేసినప్పుడు తమో గుణము పెరిగి, నిద్ర మాత్రమే వస్తుంది

ప్రాణాయామం చేసినప్పుడు శరీరంలో అగ్ని పెరుగుతుంది. అగ్ని పెరిగినచో ఆహా రం సులభంగా జీర్ణమవుతుంది. అలా... అన్నం జీర్ణమైనప్పుడు రసం వృద్ధి అవు తుంది. రసం (ఆహారపు సారాంశము) వృద్ధి యైనప్పుడు ధాతువులు వృద్ధి అవుతాయి ధాతువులు వృద్ధియైనప్పుడు శరీరంలో జ్ఞానం ఏర్పడుతోంది. కొన్ని కోట్ల జన్మల పాపాలు దగ్ధమవుతున్నాయి'' అని వరా హోపనిషత్తు తెలుపుతోంది ప్రాణాయామం వలన చిత్త ప్రకాశము కలుగునని పాతంజలి యోగశాస్త్రం తెలుపుచున్నది

నిజమైన ఉపవాసం :

చాలామంది చాలా పనులలో ఉన్న ప్పుడు, ఎన్నో కారణాల చేత ఒక పూటో, రెండు పూట్లో లేక రోజంతా ఆహారం తీసు కొనకుండా ఉండవచ్చు నిద్ర, అలసట కారణాల వల్ల ఆహారం తీసుకోకుండా ఉండవచ్చు కాని ఇవన్నీ ఉపవాసాలవవు ఉపవాసం వేరు. నిరాహారమూ వేరు ఆహారము తీసుకోకుండా ఉండడం నిరా హారం భక్తితో భగవంతుని ఉపవాసం ఉప-సమీపమందు , వాసం ఉండడం భగవంతుని చెంత మనస్సుని లయ చేయడమే ఉపవాసం. ●

మన మతానికి పేరు లేదు

ఒక ఊరిలో ఒకే రామయ్య ఉంటే, అతడికి ప్రత్యేక గుర్తింపు అనవసరం. అదే మందిరామయ్య తయారైతే, 'పొడుగు రామయ్య', 'నల్లరామయ్య' అంటూ పేర్లతో పిలుస్తాం.

ఒకే సంస్కృతి, జీవన విధానం మన మతం. మిగిలిన మతాలు వచ్చాక, మనం 'మతం' అని, దానికో ఓ పేరును పెట్టారు. మిగిలిన మతాలన్నిటికీ పూర్వమున్నది మనదే. అందుకే 'మతం'గా చెప్పబడుతున్న మన సాంప్రదాయాన్ని సనాతనానికి దానికి పేరు పెట్టాలి అంటే, 'సనాతన మతం', 'వైదిక మతం', 'హిందూమతం' - అని పేర్కొనాలి.

అలాగే ఈ మతానికి 'కర్త' లేరు. దీన్ని కూడా చెప్పాలంటే, ఈ అద్భుతాలను మనకు అందించిన వేదవ్యాసుడే మన 'మతకర్త' అని. శిష్యుడైన 'పతంజలి' రచించిన 'యోగ సూత్రాల'కు భాష్యం రాసి తన మేధాశక్తి ప్రదర్శించిన మహాగురువు వ్యాసుడు.

శిష్యుని ప్రతిభ పట్ల గురువుకుండాల్సిన గౌరవం, వాత్సల్యం ఈ విషయం ద్వారా తెలియజేశాడాయన.

— శ్రీ వెంపటి మల్లికార్జునరావు

మన పద్యం

తెలుగు భాషకి ఒక అద్భుతమైన ఆస్తి 'పద్యం'. నన్నయ్య, తిక్కన, ఎఱ్ఱన, పోతన, శ్రీనాధుడు.. ఇలా ఎందరో ఈ పద్యవిద్యని పరమరమణీయంగా పోషించారు. అయితే మనకి పట్టిన అనేక దౌర్భాగ్యాలలో ఒకటి - ఈ పద్యవిద్యని మరచిపోతుండడం.

మనదైన ప్రత్యేకతని గుర్తించినప్పుడే మన ఉనికికి అర్థం, పరమార్థం. మన తెలుగు భాష వైభవం తెలియజేస్తూ, నెలకో మంచి పద్యం అందజేయబోతున్నాం. ఈ శీర్షికలో వచ్చే పద్యాలన్నీ కంఠస్థం చేయవలసినవే.

మొదటిగా తిక్కనగారు మహాభారతంలో రచించిన 'వ్యాసస్తుతి' పద్యాన్ని - వ్యాసపూర్ణిమ సందర్భంగా - అందిస్తున్నాం. ఈ శతాబ్దిలో తెలుగు పద్యానికి 'పెద్ద దిక్కైన' కవిసమ్రాట్ విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు చేసిన వ్యాఖ్యతో ఈ పద్యాన్నిస్తున్నాం.

ప్రాంశుఁబయోద నీలతనుభాసితు నుజ్జ్వల దండధారుఁ బిం
గాంశు జటాచ్ఛటాభరణు నాగమపుంజ పదార్థతత్త్వని
స్సంశయకారుఁగృష్ణమృగ చర్మకృతాంబర కృత్యు భారతీ
వంశవివర్ధనుం త్రిదశవందితు సాత్యవతేయుఁ గొల్చెదన్.

(మహాభారతం - భీష్మపర్వం)

వచనంలో

ప్రాంశుని, పయోదనీలతను భాసితుని, ఉజ్జ్వల దండధారుని, పింగాంశుజటాచ్ఛటాభరణుని, ఆగమ పుంజ పదార్థతత్త్వ నిస్సంశయకారుని, కృష్ణమృగచర్మ కృతాంబర కృత్యుని, భారతీ వంశవివర్ధనుని, త్రిదశవందితుని, సాత్యవతేయుని కొల్చెదను

దీని ఛందస్సు · ఉత్పలమాల

ఈ పద్యము వ్యాసముని ప్రార్థన. సామాన్యముగా భాగవతము మొదట ప్రార్థనాపద్యములలో నుండును పోతన్నగారు వ్రాసిన పద్యమనుకొందురు. ఎందుచేతననగా ఈ పద్యము యొక్క శైలి పోతన్నగారి శైలిని పోలియున్నది. తిక్కన్నగారిలో నిట్టి పద్యములు కొన్ని కలవుగాని వానిని వెదుకవలయును. తిక్కన్నగారి పద్యములవంటి పద్యములు నన్నయ్యగారిలో కూడ చాలగలవు. వానిని విడిగాదీసి చదివినచో నవి తిక్కన్నగారి పద్యములను కొందురు. అట్లే యీ పద్యమును విడిగా చూచినచో పోతన్నగారి పద్యమనుకొందురు

కాని యీ పద్యమును తిక్కన్నయే వ్రాయగలడు. ఎందుచేతననగా ''ఆగమపుంజ పదార్థతత్త్వ నిస్సంశయకారుడు'' అని వ్యాసునకు విశేషణము వేసినాడు. తక్కిన కవులు వేదములను విభాగించి నాడని చెప్పుదురు గాని యీ మాటను చెప్పలేరు. ఇది చెప్పుటకు ప్రస్థానత్రయము బ్రహ్మసూత్రములు, ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీతయు. ప్రధానముగా బ్రహ్మసూత్ర భాష్యవేత్తయై యుండవలయును అప్పుడుగాని ఆగమపుంజ పదార్థతత్త్వ నిస్సంశయకారుడని వ్యాసునిగూర్చి యనలేడు. వేదపుంజమునందలి పదముల యొక్క అర్థమునందలి తత్త్వమునందు సంశయము లేకుండ చేసినవాడు. అది యెట్లు చేయబడినదో శంకర భగవత్పాదుల వారి భాష్యమువలన విస్పష్టమగును.

తిక్కన మహాపండితుడు. వేదాంత శాస్త్రమును సర్వం కషముగా చదివినవాడు.

ప్రాంశు పయోదనీలతను భాసితు - అని యొక పాఠము. ప్రాంశు, బయోదనీలతనుభాసితు - అని మరియొక పాఠము.

ప్రాంశువనగా ఎత్తైన పురుషుడు. వ్యాసుడు ప్రాంశువు, పయోదనీలతను భాసితుడు అని చెప్పవలయును. లేదా ప్రాంశు - ఎత్తైన మేఘమువలె నల్లని శరీరముచేత ప్రకాశించువాడు అని చెప్పవలె. ఎత్తైన మేఘమనగా నేమి? ఆకాశములో మిక్కిలి ఎత్తుగానున్న మేఘమా! పెద్ద నల్లగా నుండదేమో! 'మేఘమడ్డముగా వ్యాపించును గాని నిలువుగా వ్యాపించునా? దాని నిలువు మనకు తెలియదు. కనుక ''ప్రాంశు. బయోదనీల'' యన్న పాఠమే సమంజసముగా నున్నదేమో!

కృష్ణమృగ చర్మకృతాంబరకృత్యు - కృష్ణమృగము - అది ఒక జాతి లేడి - నల్లగానుండును. దాని చర్మము చేత చేయబడిన వస్త్రకృత్యము కలవాడు. వస్త్రకృత్యమనగా శరీరమును కప్పికొనుట. అది చేసినవాడు, అనగా కృష్ణమృగ చర్మమునే ధరించును. వేఱ నూలుబట్టలు కాని పట్టుబట్టలు కాని కట్టడు.

భారతీవంశ వివర్ధనుడు - ఈ మాటను వ్రాసినవాడు తిక్కన్న గారొక్కడే! ఇది యొక యాశ్చర్యమైన మాట 'భారతి' యనగా సరస్వతి - ఆమె యొక్క వంశమును వృద్ధి పొందించినవాడట! భారతి బ్రహ్మదేవుని భార్య. వారి సంతానము వసిష్ఠ మహర్షి సరస్వతీదేవి యొక్క సర్వతేజస్సు విద్యారూపమున వసిష్ఠునికి సంక్రమించినది. ఆయన కుమారుడు శక్తి. శక్తి కుమారుడు పరాశరుడు. పరాశరుని కుమారుడు వ్యాసుడు. ఆ శారదాదేవి యొక్క విజ్ఞానమంతయు వ్యాసునకు పరంపరయా సంక్రమించినది.

ఆ విద్యను వ్యాసమహర్షి వృద్ధిపొందించినవాడు ఎట్లు? బ్రహ్మసూత్రములు వ్రాయుటచేత. భగవద్గీత వ్రాయుటచేత. ఇది భారతీవంశము. తద్విద్యా సర్వస్వము గ్రహనము చేసి వ్యాసమహర్షి దానిని వివర్ధనము చేసినాడు.

ఇట్లుండగా వ్యాసుని కుమారుడైన శుకమహర్షి యందు ఈ విద్య పండినది. శంకరాచార్యుని యందు భాష్యరూపము పొందినది వివర్ధనుడు మాత్రము వ్యాసమహర్షి. భారతి - వసిష్ఠుడు - శక్తి - పరాశరుడు - వ్యాసుడు - శుకుడు - గౌడపాదాచార్యులు - గోవింద భగవత్పాదాచార్యులవారు - శంకర భగవత్పాదాచార్యులవారు - ఇది భారతీవంశము

సంజయుడు ధృతరాష్ట్రునకు భారతయుద్ధము చెప్పబోవుచు సంజయుడు వ్యాసమహర్షిని గూర్చి చేసిన స్తోత్రమీ పద్యము.

(వచ్చే సంచికలో మరో మంచి పద్యం)

వైద్యులందరికీ ఒక ఆదేశం

ఆర్ష గ్రంథాలకు కాలదోషం లేదు కారణం - అతీంద్రియ జ్ఞానమున్న మహర్షుల రచనలు కనుక. నిన్నటి సిద్ధాంతం నేడు మారిపోయే శాస్త్ర విధానాలకన్నా అప్పటికీ మారని గొప్ప చికిత్సా మార్గాలను చెప్పిన ఆయుర్వేద ఘనత బాగా ఋజువయ్యింది. కారణం మనిషి, ప్రకృతి, ప్రకృతి నియమాలు ఇవి శాశ్వతం. యుగయుగాల నుండి సూర్యచంద్రాదులు, మానవుని శారీరక వ్యవస్థ ఒకేలాగున్నాం. వీటిని సత్యశోధనలో దర్శించి చెప్పిన ఆర్షశాస్త్రాలలో ఆయుర్వేదం ఒకటి.

మన శాస్త్రాలు ఒకటికొకటి విరుద్ధం కావు అనీ ఒకే ఆత్మకు, ఒకే దేహానికీ వివిధ అంగాలుగా ఉంటాయి. చరక సుశ్రుతుడి గ్రంథాలలో వివిధ వైద్య విధానాలు చెబుతూనే, పరమాత్మతత్త్వమూ, కొన్ని వ్యాధులకు మంత్ర, యంత్రపరమైన చికిత్సలూ చెప్పారు

నేటి కాలంలో పారమార్థిక విజ్ఞానం, భౌతిక విజ్ఞానం, రెండు సమాంతరాలుగా వెళుతున్నాయి అది అసహజ మార్గం కానీ ఆర్షభౌతిక విజ్ఞానం, పారమార్థికతతో పెనవేసుకుని వుంది కాబట్టి అత్యాశ్చర్యం కలిగించే మన గణిత, వైద్యశాస్త్రాలు కూడా పరమార్థ దృష్టిని వీడలేదు

ఆ కారణం చేత ఒక చక్కని సహజమైన సమతౌల్యం సాధించారు మనవారు అంతే కాకుండా - విద్యకి నైతిక ధర్మ ఆవశ్యకతని కూడా నొక్కి చెప్పారు.

వైద్యశాస్త్రం అందిస్తూ - చరకుడు - వైద్యులందరికీ ఇలా ఆదేశించాడు.

నాత్మార్థం నాపికామార్థం
అథ భూతదయాం ప్రతి
వర్తతే యశ్చికిత్సాయాం
స సర్వ మధి వర్తతే

''స్వార్థం కోసంగానీ, కామం (భోగం) కోసం కానీ వైద్యాన్ని ఉపయోగించకూడదు 'భూతదయ' అనే ధర్మం కోసమే వైద్యం అన్ని విధాలా ఉపయోగపడాలి'' అని దీని భావం

ఈ శాస్త్రాదేశం గుర్తుంచుకొంటే వైద్యపరంగా జరుగుతున్న అక్రమాలు నిర్మూలించబడడం ఎంతసేపు!

'గంగాస్థాన్' భారతదేశం

ఈ సంవత్సరం మే 26వ తేదీ
సాయంత్రం నుండి గంగా
పుష్కరాలు ప్రారంభమయ్యాయి.
ఈ ఏడాదంతా గంగా పుష్కరాల
కాలం. గురువు మేషరాశిలో
ప్రవేశించిన కాలం
గంగా పుష్కరం ప్రారంభం.

''భారతదేశాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకోలేని పాశ్చాత్యులు 'సింధునది' ప్రభావం చేత ఈ దేశానికి 'హిందుస్తాన్' 'ఇండియా' అని పేరు పెట్టారు. నిజంగా మన దేశవాసులపై, సంస్కృతిపై గంగ కున్న ప్రభావం గ్రహించగలిగి వుంటే ''గంగాస్థాన్'' అని పేరు పెట్టేవారేమో!''

గంగ అనే పేరు వినగానే భారతీయుల హృదయాలు ఆర్ద్రమవుతాయి. మనసంతా పవిత్ర భావన, పుణ్యచింతన వెలుగులు నింపుతుంది. అంతగా భారత జీవనాన్ని పాలిస్తోంది గంగా మహాదేవి.

ఉత్తర భారతాన్ని పావనం చేసి, వంగ దేశం మీదుగా సముద్రాన్ని సంగమించిన గంగను, దక్షిణాదివారు కూడా జలజననిగా కొలుచుకుంటారు. 'గంగమ్మ తల్లి', 'గంగమ్మ' అనే పిలుపులో తమ ఆప్యాయతని చాటుకుంటారు తెలుగువారు. ఇంచుమించు ప్రతి ఆస్తికుని ఇంట గంగాజలం రాగి పాత్రలలో భద్రపరచబడి, పూజామందిరాలలో పూజించ బడుతోంది. గంగాస్మరణే పాపనాశనం అనే విశ్వాసం మనకి ఆశ్వాసం.

'గంగ' అంటే 'నిరంతర గమనశీల మైనది' అని అర్థం. ఈ తల్లి అవతరణ గాథ 'గంగావతరణ' కథగా ప్రసిద్ధి. ఎందరో కవులు ఈ అవతరణ గాదను సంగీత సాహిత్య రూపాలతో అందించారు.

గంగావతరణ గాథ

పురాణాల ప్రకారం గంగ కథ...

దక్షపుత్రి, శివపత్ని 'సతీదేవి', తండ్రి దక్షుడు తలపెట్టిన అశాస్త్రీయ యాగాన్ని ధ్వంసం చేయదలచి, యోగాగ్నితో దగ్ధమయ్యాక, సతీ వియోగ వేదనతో సదాశివుడు శోకిస్తుంటే, అఖిల వ్యాపిని అయిన పరాశక్తి స్వామిని ఓదార్చుతూ - ''తాను ప్రధానాంశతో 'గంగ'గా మేనాహిమ వంతులకి తొలిపుత్రిగా అవతరిస్తానని, ఆ తరువాత పూర్ణశక్తిగా 'గౌరి'గా అవతరిస్తాననీ, రెండు రూపాలుగా భార్యనౌతాన''ని ఈశ్వరునకు ఆనందం కలిగించింది.

ఆ మాట ప్రకారం, హిమవంతుని తొలి కుమార్తెగా పుట్టింది గంగమ్మ. పసిగంగమ్మ బాల్యావస్థకు రాగానే - బ్రహ్మదేవుడు హిమవంతుని వద్దకు వచ్చి, అమ్మవారు శివుడికిచ్చిన మాటను వివరించాడు. తొలి పుత్రిక గంగను తనకు దత్తతనిమ్మని, తన సత్యలోకంలో గంగా శివులకు వివాహం జరిపిస్తానని అభ్యర్థించాడు.

బ్రహ్మంతటివాని కోరికను కాదనలేక, తన తొలి కుమార్తెను బ్రహ్మకు దత్తపుత్రికగా అందించాడు హిమవంతుడు.

గంగతో పాటు సత్యలోకం చేరిన బ్రహ్మ, యుక్తవయస్సు రాగానే తన లోకంలోనే గంగా శివుల వివాహం జరిపించాడు. వివాహానంతరం శంకరునితో పాటు వెళుతున్న గంగను చూసి, పుత్రికా వియోగంతో బ్రహ్మదేవుని కనులు చెమ్మగిల్లాయి.

పెంచిన తండ్రి దుఃఖాన్ని చూసి గంగమ్మ ''నాయనా! బాధపడకు, నీ కమండలంలో జలరూపంలో ఉంటాను'' అని ఓదార్చింది. కమండలం తెరచిచూసి బ్రహ్మ సంతోషించాడు.

వనితా రూపంగా శివునితో పాటూ వెళ్లింది గంగమ్మ.

అమ్మవారు అలా ప్రధానాంశ రూపంగా శివుని చేపట్టి, పూర్ణశక్తి రూపంగా గౌరిగా అవతరించి, ఆ శంభుని పత్ని అయింది

బ్రహ్మ కడిగిన పాదము

కొంతకాలానికి - బలి చక్రవర్తిని శిక్షించడానికి వామనావతారమెత్తిన శ్రీ మహావిష్ణువు, తన త్రివిక్రమత్వాన్ని ప్రదర్శిస్తూ, ఒక అడుగుతో ఊర్ధ్వ లోకాలను కొలిచాడు. అప్పుడు సత్యలోకం చేరిన విష్ణుపదాన్ని చూసి బ్రహ్మ తన కమండల జలంతో ఆ దివ్య పాదాన్ని అభిషేకించాడు. 'బ్రహ్మ కడిగిన ఆ పాదా'న్ని వదలలేక గంగ ఆ దివ్య చరణాన్ని స్థిర నివాసం చేసుకుంది.

మళ్ళీ గంగను కోల్పోయిన విధాతను, ఆ తల్లి ఓదార్చి - త్వరలో తాను మహానదిగా అవతరిస్తానని చెప్పింది.

భగీరథుని దీక్ష

కొంత కాలానికి భగీరథుడు గంగా జలాల కోసం తపస్సు చేశాడు.

తన పూర్వీకులు సగరులు యజ్ఞాశ్వాన్ని వెదుకుతూ కపిల మహర్షి ఆశ్రమం చేరారు. వారి యజ్ఞభంగం చేయాడానికి ఇంద్రుడు అశ్వాన్ని తీసుకువెళ్ళి తమస్సమాధిలో నున్న కపిల మహర్షి దగ్గర దాన్ని విడిచివెళ్ళిపోయాడు. అక్కడి అశ్వాన్ని చూసి, విషయం తెలియక, సగరులు అశ్వాన్ని తీసుకువెళుతూ, గర్వాంధులై కపిల మహర్షిపై యుద్ధానికి సిద్ధమయ్యారు.

కోపోద్రిక్తుడైన కపిల మహర్షి శాపాగ్నికి ఆ సగరులందరూ భస్మీభూతులైపోయారు, వారి తరంలోని వాడు భగీరథుడు. అతడి పూర్వతరం వారు కూడా సగరులకు సద్గతుల కోసం గంగను తీసుకురావడానికి ప్రయత్నించారు కానీ సఫలం కాలేదు.

భగీరథుడు తీవ్రమైన దీక్షతో శ్రీ మహావిష్ణువు కోసం తపస్సు చేసి, అతని చరణగంగని అడిగితే, ..గంగసర్వ స్వతంత్రం అనీ, ఆమె కోసమే తపస్సు చేయమ''ని ఆదేశించాడు విష్ణువు.

భగీరథుడు గంగకోసం తపస్సు చేయగా, ఆ జనని ప్రత్యక్షమై, శివాజ్ఞ కావాలని, తాను పృధ్విపై పడే వేగాన్ని నిరోధించడానికి ఆయనే సమర్థుడని చెప్పింది గంగ.

శివ జటాజూటిలో....

అప్పుడు భగీరథుడు శివుని కోసం తపస్సు చేశాడు. భక్తవత్సలుడు శంకరుడు భగీరథుని ప్రార్థన మన్నించాడు.

శివాజ్ఞ పొందిన గంగ, ఆకాశం నుండి శివుని జటాజూటం పైకి దూకుతుంది. అదుపులేని తరంగాల అల్లకల్లోలాల అమరవాహినిని ఆదిదేవుడు తన జటారణ్యాన బంధించాడు. గంగను నిగ్రహింపజేసి ఏడు పాయలను, తన జటాజూటం నుండి విడుదల చేశాడు రుద్రుడు.

అందులో పావని, హ్లాదిని, నళిని అనే మూడు పాయలు తూర్పుకు, సుచక్షువు, సీత, సింధు - అన్న మూడు పాయలు పడమరకు మళ్లాయి. ఒక పాయ భగీరథుని అనుసరించింది. గంగ ఆదేశం ప్రకారం - భగీరథుడు రథాన్నెక్కి శంఖం పూరిస్తుండగా, అతని వెంట గంగ చిందులు తొక్కుతూ ప్రవహించసాగింది.

జాహ్నవి

తోవలో జహ్ను మహర్షి ఆశ్రమం ఉంది.

ఒక రాజు శంఖమూదుతూ ఉండగా, వెనక ఒక జలప్రవాహం కదలిరావడం - ఆ మునికి అబ్బురంగా తోచి, తానూ శంఖాన్ని ప్రయోగించాడు. ఆ శంఖ ధ్వని విని గంగ అటువైపు మరలింది. అదిచూసి, మరింత ఎక్కువ ధ్వనితో శంఖమూదాడు భగీరథుడు.

అటుఇటు ఊగిసలాడిన గంగ క్రోధంతో జహ్ను మహర్షి ఆశ్రమాన్ని ముంచెత్తింది. ఆగ్రహంతో జహ్నుముని గంగాజలం మొత్తాన్ని తపఃశక్తితో పానం చేశాడు.

హతాశుడయ్యాడు భగీరథుడు. గంగను ప్రార్థించాడు. ఆ జగదంబ అనుగ్రహించి, జహ్ను ముని నుండి బయటకు వచ్చింది. ఇది సామాన్య జలప్రవాహం కాదని గ్రహించి జహ్నువు తనను మన్నించమని ప్రార్థించాడు.

ఆ దయామయి జహ్ను ముని తప్పుని మన్నించి; తనను 'జాహ్నవి' అని పిలుస్తారని, ''నేటి నుండి నీ తనయను'' అని మహర్షిని కరుణించి తిరిగి భగీరథుని వెంట, భూమార్గం పట్టి, తోవలో అనేకమందిని తరింపజేసి, పాతాళానికి వెళ్లి సగరుల భస్మరాశిపై ప్రవహించి, వారికి సద్గతులను ప్రసాదించింది. భగీరదుని తపస్సు, పట్టుదల, దీక్ష... దేవతల ప్రశంస లందుకుంది. విసుగు రాకుండా, లక్ష్య సిద్ధి వరకూ అవిశ్రాంతంగా ప్రయత్నించి నందున ''భగీరథ ప్రయత్నం'' అనేది ఒక ఆదర్శంగా, నానుడిగా మారింది.

ఆ మహానుభావుని పేరుపై గంగ 'భాగీరథి' అనే ఖ్యాతి వహించింది

అమరలోకంలో 'మందాకిని'గా, పాతాళంలో 'భోగవతి'గా ప్రసిద్ధి పొందింది.

- ఇది దేవీ భాగవత ఉప పురాణంలో వివరించిన గంగ కథ.

రామాయణ, భారతాలలో కూడా గంగావతరణ గాథ చెప్పబడింది. పౌరాణికమైన ఈ కథలకు యోగపరమైన, వైజ్ఞానికమైన, ఆత్మజ్ఞానపరమైన వ్యాఖ్యానాలు కూడా ఉన్నాయి.

ఆస్తికులందరూ 'పవిత్రతనిచ్చేజనని'గా

గంగను కొలిస్తే, ఆధ్యాత్మిక భాగ్యం లేని భౌతికవాదులు గంగా విశిష్టతని చూసి ''ఒక అద్భుతం''గా భావిస్తారు.

గంగాతీరంలో తీర్థాలు

గంగోత్రి : హిమాలయాలలో గంగ పుట్టిన చోటుగా 'గంగోత్రి'ని చెబుతారు. కానీ గంగ స్పష్టంగా కనబడ్డ తొలి చోటు మాత్రమే అది. ఈ గంగోత్రిని దాటి కొంత దూరంలో ఉన్న 'గోముఖం' గంగ జన్మస్థలం అని నిర్ధారణ.

'గంగోత్రి'లో భగీరథుడు తపస్సు చేసిన చోటు. ఇక్కడే భగీరథునికి శివసాక్షాత్కారం జరిగింది. ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని ఘర్‌వాల్ ప్రాంతంలోని ఈ గంగోత్రిలోనే గంగ ఉత్తరాభిముఖి అవుతుంది. ఇక్కడ అద్భుతమైన గంగా మందిరం ఉంది. యాత్రికులకు వసతి సదుపాయాలూ ఉన్నాయి. గంగోత్రి ప్రయాణం ఓ అద్భుతమైన అనుభవం హిమాలయ దివ్య సౌందర్యం ఆశ్చర్యం గొలుపుతుంటుంది. గంగోత్రి దిగువ జాహ్నవీ ప్రవాహం ఉంది.

ఋషీకేశ్ : ఇది దేవతల రాజ్యంలా ఉండే క్షేత్రం. గంగా తీరంలో అభివృద్ధి చెందిన ఈ పట్టణం ఎన్నో ఆశ్రమాలకీ, దేవాలయాలకీ ఆలవాలం ఇక్కడి లక్ష్మణ్‌ఝూలా ఒక ప్రత్యేక ఆకర్షణ ఇది హరిద్వార్‌కి 20 కిలోమీటర్ల దూరం.

హరిద్వార్ : దీనిని 'హర' ద్వార్ అని కూడా అంటారు. ఇది హిమాలయ పాద ప్రాంతం. ప్రాచీన వైభవాల ఈ నగరంలో 'గంగాద్వార దేవాలయం' వద్ద విష్ణు పాదముద్ర వుంది. ఇక్కడ దక్షేశ్వర దేవాలయం వంటి ప్రసిద్ధ ఆలయాలు ఉన్నాయి ప్రతిరోజు సాయంత్రం గంగకు వివిధ జ్యోతులతో హారతులివ్వడం ఒక అద్భుత దృశ్యం. పెద్ద సంఖ్యలో జనవాహిని ఆసీనులై ఈ అపురూప దృశ్యాన్ని దర్శించి తన్మయులవుతుంటారు. ఇక్కడ జరిగే 'కుంభమేళా' ప్రత్యేకత జగద్విదితం.

ప్రయాగ : హరిద్వార్ నుండి చిత్తూరు మీదుగా గంగ 'ప్రయాగ' (అలహాబాదు) చేరుతుంది. ఇక్కడే గంగా, యమునల సంగమం. అంత ర్వాహిని సరస్వతితో చేరి 'త్రివేణీ సంగమం' అయ్యింది. బ్రహ్మదేవుడు ఇక్కడ ఒక ప్రశస్తమైన యాగాన్ని ఆచరించడం చేత ఇది 'ప్రయాగ' అయ్యింది. ఇక్కడ కూడా కుంభమేళా ప్రసిద్ధి.

ఈ ప్రాంతంలో అతి ప్రాచీనమైన మర్రిచెట్టు ''అక్షయవటం'' అనే పేరుతో ఉంది. ఇది చూడదగ్గ గొప్ప స్థలం.

వారణాశి : గాలిలో ప్రాణవాయువులా వారణాశీ క్షేత్రంతో గంగ కలిసిపోయింది.

చిత్రమైన విషయమేమిటంటే గంగా ప్రవాహం ఎక్కడెక్కడ ఉత్తరం వైపు తిరుగుతుందో అక్కడ మాత్రమే తీర్థస్థలాలు, పుణ్యక్షేత్రాలు ఉన్నాయి. అలా కాకపేరే దిశలో వెళ్లినప్పుడు క్షేత్ర ప్రశస్తి లేదు. కాన్పూర్, బీహార్ ప్రాంతాలలో గంగ ప్రవహిస్తున్నా, అక్కడ గొప్ప క్షేత్రాలుగా ఏవీ ప్రసిద్ధి చెందలేదు.

ఈ వారణాసి వద్ద గంగ అత్యధికంగా ఉత్తరంవైపు మలుపు తిరిగింది 'కాశీ' ప్రాచీన భారతంలో ఒక మహాసామ్రాజ్యం. భారతీయులందరికీ అతి ప్రధానమైన దివ్యక్షేత్రం. మోక్ష పట్టణం. గంగ పశ్చిమ తీరాన వెలసిన క్షేత్రం.

''కాశి శివలింగ కోటుల కన్నతల్లి
గంగ గారాబునెచ్చెలికత్తె కాశి''...

అని శ్రీనాథుడు వినుతించాడు. సదా శివుడు 'విశ్వనాథ' నామంతో జ్యోతిర్లింగంగా అక్కడున్నాడు. ఆదిశక్తి విశాలాక్షిగా, అన్నపూర్ణగా వెలసింది. ఇది శక్తి పీఠం కూడా. లెక్కకందని దివ్యాలయాల ఈ మహాక్షేత్రంలో

జయ జయ గంగే హర హరగంగే

మాతః శైలసుతాసపత్ని వసుధాశృంగార హారావలీ
స్వర్గారోహణ వైజయంతి భవతి భాగీరథి ప్రార్థయే.
త్వత్తీరే వసతః త్వదంబు పిబత స్త్వద్వీచిషు ప్రేంఖతః
త్వన్నామ స్మరతః త్వదర్పిత దృశః స్యాన్మే శరీరవ్యయః..

ఆదికవి వాల్మీకి

దేవి సురేశ్వరి భగవతి గంగే
త్రిభువన తారిణి తరళ తరంగే ।
శంకరమౌళి విహారిణి విమలే
మమ మతిరాస్తాం తవ పదకమలే ॥

పతితోద్ధారిణి జాహ్నవి గంగే
ఖండిత గిరివర మండిత భంగే ।
భీష్మజనని హే మునివర కన్యే
పాపనివారిణి త్రిభువన ధన్యే ॥

– జగద్గురు ఆదిశంకరాచార్య

స్నానం చేసేటప్పుడు

గంగా గంగేతి యో బ్రూయాత్ యోజనానాం శతైరపి
ముచ్యతే సర్వ పాపేభ్యో విష్ణులోకం స గచ్ఛతి

గంగకు దూరంగా ఉన్నా, గంగను స్మరిస్తూ స్నానం చేస్తే పాప విమోచనం, విష్ణు లోకప్రాప్తి కలుగుతాయని శాస్త్రవచనం

స్నాన సమయంలో ఈ క్రింది శ్లోకం (గంగా నామాలు) చదువుతూ స్నానం చేయడం మంచిది. ఇంట్లో స్నానం చేసినప్పుడైనా ఈ శ్లోకం చదువుతూ స్నానం చేస్తే మహా పాతక నాశనం.

''నందినీ, నలినీ, సీతా, మాలినీ, చ మహాపగా
విష్ణుపాదార్ఘ్యసంభూతా, గంగా త్రిపథగామినీ
భాగీరథీ, భోగవతీ, జాహ్నవీ, త్రిదశేశ్వరీ''

అవిభాజ్యమైన, తన పతిసన్నిధిని ప్రకాశిస్తోంది గంగమ్మ. ఇక్కడి మణికర్ణికా, దశ్వమేధ, పంచగంగ, తులసి - మొదలైన స్నానఘట్టాలు పురాణ ప్రసిద్ధాలు.

హరిహర క్షేత్రం – సోనేపూర్: ఇది పాట్నాకు (బీహార్ రాజధాని) 65 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది. ఇక్కడే గజేంద్ర మోక్ష ఘట్టం జరిగిందని ఐతిహ్యం. ఇక్కడ శివకేశవుల దేవాలయాలు ప్రసిద్ధి. గంగపై నిర్మించిన అతి దీర్ఘమైన వంతెన ఇక్కడి ప్రత్యేకత.

వైద్యనాథ ధామం : బీహార్‌లోని 'జసీ దీహ' అనే పట్నానికి సమీపంలోని గంగా ప్రవాహ ప్రాంతం ఇది. శ్రావణ పూర్ణిమ నాడు దేశంలోని అనేక ప్రాంతాల నుండి తెచ్చిన జలాలతో ఇక్కడ శివుని అభిషేకిస్తారు.

కాళీఘాట్ దేవాలయం : కలకత్తాలోని గంగ ఒడ్డున నెలకొన్న కాళీ దేవాలయం గొప్ప శక్తి పీఠంగా ప్రసిద్ధి పొందింది. కలకత్తాలో ప్రవేశించాక గంగ 'హుగ్లీ'గా పిలవబడుతున్న విషయం అందరికీ తెలిసిందే. నగరానికి ఉత్తరంగా 20 కిలో మీటర్ల దూరంలో గంగ చెంత దక్షిణేశ్వర కాళీ ఆలయం మరో ప్రసిద్ధమైన క్షేత్రం.

మహానుభావుడు, ఆధ్యాత్మిక మార్గానికి గురు మూర్తి, దివ్యస్ఫూర్తి, శ్రీరామ కృష్ణ పరమహంస నడయాడిన దివ్య స్థలం ఇది.

గంగా సాగరం : గంగ బంగాళాఖాతంలో కలిసే చోటు ఇది కలకత్తాకు దక్షిణంగా 51 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది. మకరసంక్రాంతి వేళలో ఇక్కడ వైభవంగా ఉత్సవాలు జరుగుతాయి.

గంగాజలం ప్రత్యేకత దేశ విదేశాల వైజ్ఞానికుల్ని సైతం ఆశ్చర్యపరుస్తూనే ఉంది. గంగలోనున్న ఔషధ గుణాలు, శుభ్రపరచే శక్తి అపారం. గంగను పాత్రలలో నుంచుకొని, ఏ ప్రాంతానికి తీసుకెళ్లినా ఎన్నేళ్లయినా ఆ నీరు మాత్రం పాడవదు. రుచి, వాసన, శుభ్రతలలో తేడా ఉండదు. ఇది గంగాజలానికి మాత్రమే ప్రత్యేకత.

సర్వమత సేవిత

మొగలుల పాలనలలో అక్బరు మొదలు, ఔరంగజేబు వంటి చక్రవర్తులు అంతా గంగా జలాలను మాత్రమే తెప్పించుకు తాగేవారని చారిత్రక ఆధారాలు చెబుతున్నాయి. ఈ గంగా జలాలు తెచ్చేందుకు ప్రత్యేకించి ఉద్యోగస్థుల్ని, ఒంటెల్ని నియమించేవారట.

అంతేకాకుండా, యూరప్ వంటి విదేశాల నుండి వచ్చే ప్రయాణీకులు తమ ప్రయాణంలో తాగేందుకు గంగ నీరుని మాత్రమే పాత్రలలో నింపుకొని తీసుకు వెళ్లేవారు.

గంగ పారేచోట సస్య సంపదకు లోటు లేదు. గంగకు వరదలొచ్చినా అక్కడి రైతులు వేదన చెందరట. వరదలో పంట కొట్టుకు పోయినా, గంగా ప్రవాహం వల్ల అక్కడి మన్ను మరింత సారవంతమై, ఆ తరువాత పండే పంట అంతకు ముందు పోగొట్టుకున్న పంట కన్నా రెట్టింపుగా పండుతుందని అక్కడి రైతుల మాట.

ఈ కారణంచేతనే గంగానది వరదలను కోరుకుంటూ ఉత్తరప్రదేశ్, బెంగాల్‌లో జానపదగీతాలు కూడా ప్రసిద్ధి పొందాయి.

''గంగా నామస్మరణమే పవిత్రతనీ, పుణ్యాన్నీ, సంపదనీ అందిస్తుంది. స్నానపానాలు తరతరాలనీ తరింపజేస్తాయి'' అని మహాభారత వచనం

''గంగాజల లవకణికా పీతా'' - అని ఆది శంకరులు, గంగాజల కణపానం యమబాధని పోగొడుతుందని ప్రస్తుతించారు.

విశిష్ట వాహిని

గంగా ప్రవాహంలో నున్న మరో ప్రత్యేకత - ఎన్ని నదులు తనతో కలిసినా, తన ప్రత్యేకత ఏమాత్రం తరగకపోవడం పైగా తనలో కలిసిన నది నీటిని కూడా 'గంగా జలం'గా మార్చుతుంది. గంగలో చేరగానే ఏ ఉప నదైనా తన అస్తిత్వాన్ని పోగొట్టుకొని, 'గంగ'గా మారిపోతుంది. ''జీవాత్మలు పరమాత్మని చేరగానే, ఆ మోక్షవైభవంలో బ్రహ్మీభూతులైనట్లుగా'' అని గంగలో కలిసిన నదుల గురించి తత్వజ్ఞులమాట.

గంగోత్రి నుండి మొదలైన గంగా ప్రవాహాన్ని చూసి అత్యాధునిక విజ్ఞానవేత్తలు కూడా ఆశ్చర్యపోయారు.

గంగాసాగర్ నుండి హరిద్వార్ వరకు ఒక సాహసయాత్ర చేయాలని, కేవలం ఉత్సుకతతో

బయలుదేరిన ఎడ్మండ్ హిల్లరీ - తన అనుభవాన్ని రాస్తూ - ''మొదట ఒక సాహసయాత్రగానే ప్రారంభించాను గానీ, మార్గ మధ్యంలో నేను కూడా ఒక భక్తుడ్నై పోయి తీర్థయాత్రగానే ఆ ప్రయాణం కొనసాగించాను'' అన్నాడు. గంగ నుండి ప్రసరించే ఆధ్యాత్మిక జ్యోతిస్సు అంత ప్రభావవంతమైనది.

అనుపమానం

భగవద్గీత విభూతియోగంలో

''**స్రోతసామస్మి జాహ్నవీ**'' అని పలికాడు.

'నదులలో గంగను నేను' - అని తన స్వరూపంగా ఆ తల్లిని తెలియజేశాడు. ప్రపంచంలో ఉన్న ఏ నదికీ లేని దివ్యగుణాలు గంగలో కనబడతాయి. ఏనాడో ఒక గ్రీకు చరిత్రకారుడు గంగ గురించి రాస్తూ ''ప్రపంచంలో నైలు, డాన్యూబ్ వంటి మహానదులు కూడా గంగతో ఈషణ్మాత్రమైనా సాటిరావు'' అని పేర్కొన్నాడు.

మధ్యయుగానికి చెందిన ప్రసిద్ధ హిందీ కవి 'పద్మకర్' గంగపై ఒక మహాద్భుత సుదీర్ఘ కవితని రచించాడు. దానికి అతడి అనుభవమే కారణం

కుష్టు వ్యాధిగ్రస్తుడైన ఆ కవి, గంగా తీరంలో నివసిస్తూ, పూర్తిగా గంగాజలాలను మాత్రమే తాగుతూ, స్నానం చేస్తూ, వంటకి కూడా ఆ నీరే వాడుతూ కాలం గడిపాడనీ, క్రమంగా ఆ జలప్రభావం వల్ల అతడి వ్యాధి నయమయ్యిందనీ, ఆ కారణంగా గంగపై కృతజ్ఞతతో కవితాంజలి ఘటించాడని చరిత్ర.

ఇప్పటికీ చాలామంది వైద్యులు మందుల్ని గంగాజలం కలిపి చేస్తున్నారు. గంగాజలంలో ఉండే శాశ్వతమైన తాజాదనం, రక్షణశక్తి ఆధారంగా ఎన్నో పరిమళ ద్రవ్యాల (అత్తరుల) తయారీలో గంగాజలాన్ని కలుపుతున్నారు.

భారతదేశాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకోలేని పాశ్చాత్యులు 'సింధునది' కారణం చేత ఈ దేశానికి 'హిందుస్తాన్', 'ఇండియా' అని పేరు పెట్టారు. నిజంగా మన దేశవాసులపై, సంస్కృతిపై గంగకున్న ప్రభావం గ్రహించగలిగివుంటే ''గంగాస్థాన్'' అని పేరు పెట్టేవారేమో!

వాల్మీకి, ఆదిశంకరులు, కాళిదాసు వంటి ఎందరో మహాత్ములు గంగను స్తుతించారు.

ప్రతి స్థావర పదార్థానికీ అధిష్ఠాన దేవతామూర్తి ఉంటుంది. అది ఉపాసనకి గోచరం.

గంగాదేవి యొక్క దేవతమూర్తి దివ్యసుందరమైనది. మకర వాహనంపై కూర్చున్న గంగా దేవతను ధ్యానించితే, సర్వపాపహరం, జలక్షామహరణం.

అయితే - కొన్ని ప్రాంతాలలో పారిశ్రామిక నిర్లక్ష్యం వల్ల, అత్యధిక జనాభా అలక్ష్యం వల్ల గంగాజలాలు కలుషితమయ్యాయి. కలుషాలు పోగొట్టే తల్లినే కలుషితం చేస్తున్నారు. ఇది విచారకరం. భారతీయ సంస్కృతీ, గంగా రెండూ ఒకదానితో ఒకటి పోల్చదగ్గవే.

పవిత్రత, సర్వశ్రేష్ఠత, దివ్యత్వం గంగకులాగే, మన సంస్కృతికీ ఉంది. ఇతర దుర్భావనా సిద్ధాంతాల వల్ల మన సంస్కృతి కూడా కలుషితమయ్యింది. ఏదేమైనా గంగ గంగే. భారతీయత భారతీయతే. వాటి పవిత్రతకు, శాశ్వత శ్రేష్ఠత్వానికీ ఏనాడూ లోటు రాదు. ●

ఆప వాక్యం

ఆ నో భద్రాః క్రతవో యాంతు విశ్వతః ॥

(ఋగ్వేదం)

"అన్ని వైపుల నుంచీ మంచి ఆలోచనలు మాకు వచ్చుగాక".

వేదవాక్యములే మనకు ఆప్తవాక్యాలు. ఇవే మనకు ప్రమాణాలు స్ఫూర్తి కలిగించడానికి, జీవన గమనాన్ని నిర్దేశించడానికి ఇవే కరదీపికలు మన శ్రేయోభిలాషులైన ఋషులు దర్శించి చెప్పినవి కనుక వీటిని 'ఆప్తవాక్యాలు' అన్నారు. ఒక్కొక్క వాక్యం చాలు - చింతన చేస్తే ఎన్నో అర్థాలతో వెలిగిపోతూ మార్గదర్శకమవుతాయి. (అటు వంటి వాక్యాలు ప్రతి సంచికలోనూ అందిస్తుంది శీర్షిక)

అనంత విశ్వంలో ఎటువైపు నుండి ఏ మంచి ఆలోచన వచ్చినా స్వీకరించాలని చెప్తోంది ఈ మాట. ఇంత విశాలమైన దృక్పథం వేదానిది

జ్ఞాన సముపార్జనే ఈ దేశానికి పరమార్థం అందుకే అన్ని విద్యల విజ్ఞానాలనీ స్వీకరించడం మన సంప్రదాయం మంచిని గ్రహించడం అనేది మన లక్షణం కావాలి ఏ ఆలోచనలైనా, ప్రపంచ [illegible]లతో మనకు స్ఫురిస్తాయి

మనం బాహ్యంగానే కాక, అంతరంగంలో కూడా ఉత్తమత్వాన్ని వదలకూడదు, ఆలోచన అంతరంగ విషయం "తప- ఆలోచనే" అన్నారు ఆలోచనే తపస్సు తపించే ఆలోచన వల్ల ఆవిష్కరింపబడ్డ విషయం - శ్రేయస్కరం కావాలి అందుకే 'భద్రాః క్రతవః' అన్నారు శ్రేయస్కర ఆలోచనలే మన బుద్ధిలో మెరాలి పతనం చేసే ఆలోచనలకు తావీయకూడదు

వేదం కోరిన శుభాకాంక్ష ఇది మన బుద్ధి మంచి ఆలోచనకి స్పందించాలి. అది విశ్వంలో ఏ మూలనుండైనా రావచ్చు కాబట్టి అన్ని ద్వారాలూ తెరచిన హృదయంతో భద్రమైన భావాలను స్వీకరిద్దాం

వచ్చే సంచికలో...

- ✤ శ్రావణమాస సందర్భంగా శ్రీ మహాలక్ష్మిపై ప్రత్యేక రచనలు
  - ✧ మీ ఇంట లక్ష్మి కొలువుండే సాధన
  - ✧ శ్రీలక్ష్మీ అష్టోత్తర శతనామాలలో అంతరార్థాలు
  - ✧ 'శ్రీ సూక్తం'లోని విశిష్టత
  - ✧ శ్రీ మహాలక్ష్మి ఎవరు? ఆమె నివాసాలు ఎక్కడ?
- ✤ భార్యాభర్తలు ఇలా వుండాలని వేదం చెప్తోంది!
- ✤ 'జయభారతనారి' - అపురూపమైన స్త్రీల శీర్షిక.
- ✤ పిల్లలు బాగాల్లా వుండాలి.

... ఇంకా ఎన్నో ప్రత్యేకతలు.

VEDIC HERITAGE

Namaste Sarade Devi, Veena Pustaka Dharini,
Tvamaham Prarthaye, nityam Vidyadanam, ca dehi me.

Dear Children,

Namasthe!

Every individual needs to know his/her country's geographical, historical, social, cultural, religious, and economical aspects for one's own and nation's growth and development. India is an ancient nation and its philosophical base is considered to be one of the oldest. India never had any religion as such but its cultural and moral aspects reflect its practices. Hinduism is not a religion but is a way of life. We in India can call our faith or way of life as "Bharataism" because we live in Bharat. It is also said that Varanasi is the oldest city in the world. When we belong to this oldest culture which has unique culture called "Vedic Culture" it becomes imperative for us to know some of the aspects of Vedic life.

In this project "Vedic Heritage" we would deal with the following aspects. which would be published in our coming issues.

Vedic heritage - project contains.

1. *Vedic Knowledge - fourteen fold vedic knowledge, samskaaras, Vedaangas and upaangas.*

2. *Vedic disciplines - self-discipline, societal discipline, form and spirit of Vedic culture and cultural India.*

3. *Values - Values that are valued, commanded, six fold enemies, values that make everyone happy and fundamental values.*

4. *Complementary Vedic literature - four upavedas, puranas, upanishads and other literary works.*

5. *Concept of life - creation, Manus, prajaapatis, kaalachakra, saptadvipaas, ashtadikpaalakas, navagrahaas, paatala and narakas.*

6. *Vedic personalities - (sixty of them) scholars and poets, scientists, saptarishies, sports men, devotees and reformers.*

7. *Epic characters - from Ramayana, Mahabharata and Bhagavat Purana.*

The project also covers small articles from readers based on the above topics relevant to their present life, like giving a brief note of a person whom you have seen following a value, vedic discipline, understands vedic concept of life, imparts vedic knowledge, a devotee, has some characteristics of any characters mentioned. The questions will be asked in every issue and answers will be published in the following issues.

Dear readers, it is a small attempt to bring in brief, our cultural values for the benefit of children who are just growing up and entering in to next millennium. It is only an effort to give them the tit bits of "Bharataism" and its value based knowledge. Hope we would inherit some of the values from "Vedic Heritage" Project.

With Pranams

Dr. Jayavenugopal

AN INTRODUCTION TO VEDAS

The Vedas are called Vidhya-sthanas, the abodes of knowledge, as they lead one to the knowledge of the truth of oneself, the Lord and the creation. Traditionally, study of the Vedas is accompanied by the study of ten other disciplines called caaturdasa - vidhyasthanas.

Under Vedic Knowledge We Would discuss;

1. Fourteen - fold Vedic Knowledge
2. Vedas
3. Forty Samskaras
4. Vedangas and
5. Upangas

1. FOURTEEN - FOLD VEDIC KNOWLEDGE

VEDAS

VEDAS	VEDANGAS	UPANGAS
* Rig	* Phonetics	* Analysis
* Yajur	* Grammar	* Logic
* Sama	* Prosody	* Puranic literature
* Atharva	* Etymology of Vedic Words	* Dharma Sastra
	* Astronomy and Astrology	
	* Know-how of Vedic rituals	

2. VEDAS

The Word Veda' is derived from the sanskrit root 'Vid' meaning to know. The Vedas are divided into two parts.

✦ *Karma Kanda* — *deals with actions*

✦ *Gnana kanda* — *unfold the nature of reality and the truth of oneself.*

Each of the vedas have three parts - Samhita, Brhmana, and Aranyaka

FOUR VEDAS

- ***Rig veda*** *- Prayers to agni, indra, yama, varuna and vivaha cermony. samhita has more than ten thousand rik mantras-- chanted in low, middle and high pitch. It also includes Aitreya and kausitaki upanishads*
- ***yajur veda-*** *'yaj' means to worship. Includes hymns of Sri Rudram. Sukla Yajur contains Isavasya and Brhadarayaka upanishad. Krsna yajur veda contains Taittiriyopanishad, Kathopanishad and Svetasvatara upanishad.*
- ***Sama veda*** *- mantras to chant with music and are hymns on agni, Indra and Soma. Contains Kena and Chandogya upanishad.*
- ***Atharva veda*** *- derived from sage Atharvan. Contains prasna, Mundaka and Mandukya upanishads.*

  Vedas classify human pursuits into four : Dharma - ethics; Artha -decurities; Kama - pleasures and Moksga -liberation

Vedic culture provide two life styles -

- ***Pravrutti Marga*** *- enjoys a disposition of karma -yoga*
- ***Nivrutti Marga*** *- committed to self knowledge.*

3. FORTY SAMSKARAS

Samskara help purify a person in a two fold way-

- *by dosa - apanayana - removing inappropriate tendencies*

  and

- *by gunadhana - creating an inner disposition that is conducive to cultivating the eight virtues of the self, the atma-gunas.*

  The forty samskaras are ;

1 TO 14 - SMARTA KARMAS (CERMONIAL SAMSKARAS)

1. *Garbhadhana - Conception ceremony,*
2. *Pumsavana - ceremony for getting a male child,*
3. *Simantonnavana - ritual for parting the hair,*
4. *Jatakarma - birth ceremony,*
5. *Namakarana - naming ceremony,*
6. *Annaprasana - first feeding ceremony,*
7. *Cudakarna - head shaving ceremony,*
8. *Upanayana - thread ceremony,*
9. *Prajapatyam-veda-vrata-ritual for the study of the vedas,*
10. *Saumya-veda-vrata-ritual for the study of the vedas,*
11. *Agneya-- veda -vrata- ritual for the study of the vedas,*

12. Vaisavadeva -- veda -vrata -ritual for the study of the vedas,
13. Samavartana - Graduation ceremony,
14. Vivaha - marriage ceremony.

15 TO 19 - PANCHA MAHA YAJNAS

15. Brahma - yajna - ritual pertaining to yajnas,
16. Pitr-yajna - ritual pertaining to the fore fathers,
17. Deva - yajna - ritual pertaining to the fore deities,
18. Bhuta - yajna - offerings to living beings,
19. Nr - yajna - hospitality to guests.

20 TO 26 PAKA YAJNAS

20. Astaka - anvastaka - ancestral rites performed four times a year.
21. Parvani - A monthly ancestral rite.
22. Sravani - offerings to snakes.
23. Agrahayani - ritual that brings completion to the Sravani ritual
24. Caitri - sacrifice performed for the blessings of the Lord.
25. Asvayuji- sacrifice, offering the first harvest grains to the Lord.
26. Sthalipaka - ritual in which cooked rice is offered to the dieties

27 TO 40 SRAUTA KARMAS (HAVIR AND SOMA YAJNAS)
27 TO 33 HAVIR - YAJNAS

27. Agnyadhana - ritual of consecrating the fire.
28. Agnihotra - daily fire ritual.
29. Darsapurnamasa - fire ritual performed every fortnight.
30. Agrayana-- ritual performed once a year with syama grains.
31. Caturmasya - ritual performed once in every four months.
32. Nirudhapasubandha - ritual in which cow is tied to a sacrificial pillar.
33. Sautramani - ritual performed to appease the ksudra - devatas, lower deities.

34 TO 40 SOMA YAJNAS

(some juice is offered in the following seven rituals)

34. Agnistoma
35. Atyagnistoma
36. Ukthya
37. Sadasi
38. Vajapeya
39. Atiratra
40. Aptoyama.

Of the forty samskaras, the nitya - karmas are six in number including the five pancha mahayajnas and one havir - yajna, namely agnihotra.

4. VEDANGAS

The Word'Vedanga' means the limb of the vedas.

There are Six vedangas.

1. ***SIKSHA*** *- refers to the text-dealing with instruction on phonetics.*
   Vedas employ words as a means of knowledge, so system of phonetics protect the meaning
   - ***Varna*** *(letter Pronunciation),*
   - ***Svara*** *(vedic accents low, high and middle tones),*
   - ***Mantra*** *(duration of vocalisation),*
   - ***Balam*** *(delineation of effort),*
   - ***Sama*** *(correct spacing in letter prouncination)*
   - ***Santana*** *(flow of words)*

   Paniniya-siksa and Yajanvalkya - siksa are most comprehensive complitations.
2. ***VYAKARANA*** *- refers to grammer. There are nine systems of grammar- Aindra, Chandra, Kasakrtsna, Sakatayana, Sarasvata, Apisala, and Paniniyaka.*
3. ***CHANDAS*** *- refers to Prosody. Every metric composition has four padas (expect Gayatri) Each pada has specific number of syllables. Some of the meters are*
   - ***Gayatri*** *- has three padas each having eight syllables.*
   - ***Usnik*** *- has seven syllables in each pada,*
   - ***Anustubh*** *- had eight syllables in each pada*
   - ***Brhati*** *- has nine syllables in eacg pada*
   - ***Pankti*** *- has ten syllables in each pada*
   - ***Ttristubh*** *- has eleven syllables in each pada*
   - ***Jagati*** *- had twelve. Syllables in each pada*
4. ***NIRUKTA*** *- etymology of vedic words. It had 12 chapters*
   -1 to 3 list synonyms,
   4 to 6 list homonyms
   7 to 12 deal with the names of deties and devatas.
5. ***JYOTISHA AND JYOTISHA SASTRA*** *- astronomy and astrology. There are three divisions of the Jyotisa - sastra.*
   -Siddhanta - skandha
   Hora - skandha
   Samhita - skandha
6. ***KALPA*** *- know -how of rituals. Kalpam means action. It has all the other five vedangas. Kalpa -sutras explain this. There are 3 types of priests that chant Vedic mantras*

- ***Hota**, chant Rg veda;*
- ***Adhvaryu**, chant Yajur veda; and*
- ***Udgatr**, chant Sama veda mantras.*

  Kalpa - sutras are divided into 3 sections

  - Srauta - sutras, Grhya - sutras and Dharma - sutras.

5. UPANGAS

The Upangas comprise abody of literature that is ancillary to the Vedas. It has four diplines.

1. ***MIMAMSA** - refers to an analysis of the Vedic mantras. It is two - fold:*
   -purva - mimamsa, which analyses the vedic rituals,
   -uttara - mimamsa,which analyses the Upanisads
   in purva mimamsa, the five fold analysis is-
   a. visaya - the subject matter,
   b. visaya - doubt
   c. purva - paksa - objections,
   d. uttara - reply to objections, and
   e. nirnaya - conclusion.
2. ***NYAYA** - logic. Nyaya sastra classifies the creation into seven padarthas. They are*
   ***a. Dravya** - substance. the nine basic substances are substances of world of objects*
   1 - earth, - odour
   2 - water, - cold to touch
   3 - fire, - hot to touch
   4 - air, - has touch and no colour
   5 - space, - sound
   6 - time, - reveals past, present and future
   7 - direction, - classified eight fold
   Substance that constitute the subject are
   8 - self, and
   9 - the mind.
   ***b. Guna** - quality*
   ***c. Karma** - activity*
   ***d. Samanya** - genius*
   ***e. Visesha** - Particularity*
   ***f. Samavaya** - invariable connection*
   ***g. Abhava** - absence*

The Six means of knowledge

Pratyaksha	*Perception*
Anumana	*inference*
Upamana	*comparison*
Sabda	*words*
Arthapatti	*postulation*
Anupalabdhi	*knowlege of the absence of a thing*

3. ***DHARMA SASTRA SMRUTI*** - *Many wrote and main is Manu smrti. It contains 12 chapters. Acaras - code of conduct is dealt in 2 to 6 chapters. Vyavahara transactions in society and social order in 8th chapter and prayascitta - reforming to a respectable person in 11th chapter.*

4. ***PURANAS, ITIHASAS AND BHAGAVAD GITA***

   The word 'purana' means before. It has five characteristics

   * *the origin of the creation,*
   * *the cyclic nature of creation, and re- creation*
   * *genealogies of sages, kings, gods and demons,*
   * *cosmic cycles ruled by the 14 Manus*
   * *history of solar and lunar dynasties.*

   There are 18 major puranas and 18 minor puranas

Ramayana and Mahabharata are the famous itihasas. Self knowledge is dealt in Upanisads, the Brahma Sutras and the Bhagavad Gita.

The Gita addresses the fundamental quest of a human being for freedom from the sense of limitation and sorrow. The message of Bhagavad Gita, therefore, i a timeless message for all humanity.

నిజాయితీగా బతకడం సులభం

"దయచేసి మా యింట ఈ దినం భోజనం చేసి నన్ను కృతార్థుణ్ణి చెయ్యండి. నాకు సుఖ సంతోషాలు కలుగుతాయి" భూమియా అనే గజదొంగ గురునానకు దేవులతో వినమ్రంగా ప్రార్థించాడు

గురునానకు తమ బోధనలలో సత్యం పలకడం, దొంగతనం చెయ్యకుండా ఉండడం అనే విషయాలు ఎప్పుడూ ప్రాముఖ్యం యిచ్చేవారు. పరమ పదాన్ని చేరుకోవడానికి మానవులు సత్యం, నిజాయితీలనే రెండు ఋజుమార్గాలను స్వంతం చేసుకోవాలని ఆయన అంటుండేవారు.

"అబద్ధాలాడడానికీ, కృత్రిమంగా మాట్లాడ్డానికీ, చెడు విషయాలను దాచి ఉంచడానికి - ఆలోచించి అర్థం చేసుకొని, ఆచితూచి మాట్లాడవలసిన, మెలగవలసిన అవసరం ఉంది కానీ సత్యాచరణకు కష్టపడవలసిన పనే లేదు. నిజాయితీతో బ్రతకడం చాలా సులభం. తెలివిహీనుడు కూడా నిజాయతీగా వ్యవహరించడం ద్వారా జీవితాన్ని సులభంగా సునాయాసంగా గడుపగలడు."

గురునానకుల ఈ బోధనల వలన 'భూమియా' వంటి కరుడుగట్టిన గజదొంగ కూడా ప్రభావితుడై గురుదేవుల సేవలో నిమగ్న మయ్యాడు. ఆయనను ఆతిథ్యం స్వీకరించమని ప్రార్థించసాగాడు.

భూమియా ఛోర్ ఢాకా నివాసి. చిన్నతనం నుండే చెడు అలవాట్లకు లోనై, దొంగతనం, లూటీ, హింసలను వృత్తిగా చేసుకున్నాడు. పగటిపూట బాటసారులను దోచుకుని రాత్రి వేళల్లో దొంగతనాలు చేసేవాడు. అతని అత్యాచారాలకు ప్రజలు భయంతో వణకేవారు. గ్రామ ప్రజలెవ్వరూ సాధువులకూ, పకీర్లకూ ఆశ్రయం ఇవ్వరాదని, వారిని తన ఇంటికి పంపివేయాలనే ఆజ్ఞలు జారీచేశాడు. అలా వచ్చిన సాధుపుంగవులను హింసించేవాడు.

యాత్రావశాన గురునానకులు ఆ గ్రామానికి రాత్రివేళ చేరు కున్నారు. గ్రామం క్రొత్తది. తెలిసినవారు లేరు. ఆ రాత్రి ఎక్కడ ఆశ్రయం పొందేది? గ్రామస్థులు ఆయనను భూమియా ఇంట విశ్రమించవలసినదిగా కోరారు.

గురుదేవుల బాషణలతో భూమియా హృదయంలో పరివర్తన కలుగసాగింది మంచి మార్గంలో ప్రవేశించాలనుకున్నాడు.

హితవచనం

షడ్దోషాః పురుషేణైవ హాతవ్యా భూతిమిచ్ఛతా ।
నిద్రా తంద్రా భయం క్రోధం ఆలస్యం దీర్ఘసూత్రతా ॥

ఐశ్వర్యం, అభివృద్ధి కావాలంటే ఆరు దుర్గుణాలు విడిచిపెట్టాలని 'సుభాషితం'. 1. నిద్ర 2. కునుకు 3. భయం 4. కోపం, 5. సోమరితనం, 6. వాయిదాలు వేయడం.

ఈ అవలక్షణాలు వదులుకుంటే విజయమూ, సంపదా తప్పకుండా లభిస్తాయి.

"నాయనా! నీ వృత్తి ఏమిటి"ని భూమియాను గురుదేవులు ప్రశ్నించారు. భూమియా ముడుచుకుపోయాడు సిగ్గుపడ్డాడు. ఏమని చెప్పాలి? 'దొంగతనం, హింస నా వృత్తి' అని చెప్పాలా? కొంత తర్జన, భర్జన పడ్డాక పశ్చాత్తాపం నిండిన స్వరంతో తన నిజ జీవితం గురించి పొల్లు పోకుండా వివరించాడు.

"నాయనా! చాలామంది కపట, అసత్య, దొంగతనాల దారి చాలా సులభమైనదని, సత్యమార్గం బహు కఠినతరమైందనీ అనుకుంటారు. కానీ నిజానికి అది సరికాదు. సత్యమే స్వర్గానికి

మార్గం. నువ్వు కావాలనుకుంటే ఇప్పుడు కూడా ఏ రకమైన అడ్డంకులూ లేకుండా స్వర్గసుఖం పొందవచ్చు. అయితే నువ్వు నా షరతులకు ఒప్పుకోవలసి ఉంటుంది'' అన్నారు గురుదేవులు.

''అవి ఏమిటి? మహరాజ్?'' అన్నాడు భూమియా.

''భూమియా? ఎల్లప్పుడు సత్యాన్ని పలుకుతానని, సత్యాన్నే అనుసరిస్తాను. ఉప్పు తిన్నవారికి ఎప్పుడూ హాని గాని, చెడుగానీ తలపెట్టను. పేదవారిని ఎప్పుడూ సతాయించనని సంకల్పించు.''

''నేను అలాగే చేస్తానని ప్రమాణం చేస్తున్నాను'' అన్నాడు భూమియా తలవంచి.

చెడు అలవాట్లు మనిషి మనస్సులో ప్రవేశించి గాఢంగా పెనవేసుకుపోతాయి. వాటిని వదిలించికోవడం కఠినతరం.

భూమియా ఒక రాత్రి దొంగతనం చెయ్యడానికి రాజుగారి ఇంటికి వెళ్లాడు. విలువైన వస్తువులను దొంగిలించి మూట కట్టుకుని బయలుదేరడానికి సిద్ధమయ్యాడు. అంతలో అతనికి ఆకలి వేసింది.' వంట యింట్లోకి ప్రవేశించాడు. ఒక పళ్లెంలో భోజన పదార్థాలను చూసేసరికి నోటిలో నీళ్లూరాయి. తినడం మొదలుపెట్టాడు. అకస్మాత్తుగా అతనికి గురుదేవులకిచ్చిన వాగ్దానం గుర్తుకువచ్చింది. ''ఉప్పు తిన్నవారికి అపకారం తలపెట్టనని.''

సద్భావం మేలుకుంది. అంతాత్మ గర్జించింది. పశ్చాత్తాపం పెల్లుబికింది. మనస్సులో తీవ్రంగా తర్జన భర్జనలు పడ్డాడు చివరకు వివేకం గత వాసనలను జయించింది. అంతే చప్పుడు గాకుండా వస్తువులను అక్కడే వదలి గురుదేవుల వద్దకు పోయాడు.

చిందరవందరగా పడి వున్న వస్తువులను చూసి రాజుగారు దొంగను వెదకమని ఆదేశించాడు. దండోరా మ్రోగింది. భూమియా యిది విన్నాడు. సత్యాన్ని పలుకుతాననే తన ప్రతిజ్ఞ పాలన కోసం, రాజుగారి వద్దకుపోయి సమస్తం వివరించాడు.

''రాజా! ఎప్పుడైతే మీ ఉప్పు తిన్నానో అప్పటినుండి నా అంతరాత్మ నా దుష్కర్మలను ధిక్కరిస్తోంది. భవిష్యత్తులో అలా జరగదు. ఈ సారికి నా అపరాధాన్ని మన్నించాలి'' అన్నాడు

రాజు ప్రసన్నుడయ్యాడు. పాపి తనంత తానుగా సంస్కరించ బడుతున్నాడు. ఆ రాజు భూమియాకు ఉద్యోగం ఇచ్చి ఉపాధి కల్పించాడు. ఆ నాటినుండి భూమియా ఎప్పుడూ దొంగతనం చేయలేదు - అబద్ధం ఆడలేదు. ●

విజ్ఞానం పోటీ

ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు సమాధానాలను 'కాంపిటీషన్ కార్డు'పై రాసి, ఋషిపీఠం చిరునామాకు పంపండి. 'విజ్ఞానం పోటీ - 1'కి అని వ్రాయడం మరచిపోవద్దు. అన్ని సమాధానాలు సరిగ్గా రాసిన వారిలో ఇద్దరికి రూ. 50/-లు చొప్పున (రూ. 100/-) నగదు బహుమతి పంపుతాం. 14 సంవత్సరాలలోపు బాలబాలికలు మాత్రమే ఈ పోటీలో పాల్గొనాలి. కార్డుపై మీ చిరునామా, పేరు, వయస్సు, చదువు కూడా రాసి పంపండి.

1. రామాయణంలో శ్రీరామునికి 'ఆదిత్య హృదయం' ఉపదేశించిన మహర్షి పేరేమిటి?
2. 'కనకధారాస్తోత్రం' రచించిందెవరు?
3. అర్జునుని ధనుస్సు పేరేమిటి?
4. కురుక్షేత్ర యుద్ధాన్ని గురించి ధృతరాష్ట్రునితో వివరించిన వారెవరు?
5. వ్యాసమహర్షి కుమారుని పేరు?
6. శ్రీ రామానుజులు స్థాపించిన మతం పేరు?
7. వరహావతారంలో శ్రీ మహావిష్ణువు సంహరించిన రాక్షసుని పేరు?
8. శ్రీశైలంలో వెలసిన పరాశక్తి పేరు?
9. వైకుంఠంలో విష్ణు భవన ద్వారపాలకులు?
10. 'పదకవితా పితామహుడు' అని ఎవరినంటారు?

అపౌరుషేయాలు?!

''ఏమిటి స్వామీ! చదువుతున్నారు?'' అంటూ ప్రవేశించాడు చార్వాకరావు. అతనితో పాటు రాబర్ట్స్ కూడా ఉన్నాడు

''ఏదో పురాతనగ్రంథం'' అన్నాడు.

''ఎవరు వ్రాశారు?'' అని అడిగాడు చార్వాకరావు.

''తెలీదు'' అన్నారు స్వామి.

''ఓహో! అపౌరుషేయమన్న మాట'' అంటూ బిగ్గరగా నవ్వాడు చార్వాకరావు.

ఆ మాటల్లోని చమత్కారానికి రాబర్ట్ నవ్వాడు. చమత్కారం కన్నా, వ్యంగ్యమే ఎక్కువ ధ్వనించిన ఆ మాటలకి చార్వాకరావు వైపు చురుగ్గా చూశారు స్వామి.

''ఏం స్వామీ! కోపం వచ్చిందా?'' అని అడిగాడు చార్వాకరావు.

''లేదు, జాలిగా ఉంది'' అన్నాడు స్వామి.

''దేనికో?''

''అపౌరుషేయం అన్న మాట నీకు సరిగ్గా అర్థం కానందుకు'' అన్నారు స్వామి.

చార్వాకరావుకి కోపం వచ్చింది; ''ఇదొక రోగం మీ వైదికులకి. మీ సిద్ధాంతాన్ని ఎదుటివాడు కాదంటే, అది వాడికి అర్థం కాలేదంటారు'' అన్నాడు.

''నయం కదా! మ్లేచ్ఛులైతే ఇదివరకు చంపేసేవారు'' అన్నారు స్వామి.

వెంటనే రాబర్ట్ అందుకున్నాడు, ''మీరన్నది నిజమే కాని స్వామీ, ఇప్పుడు షేము మారాము. ప్రపంచంలోని అన్ని విషయాల్లోని రహస్యాలు తెలుసుకోవాలని ప్రయత్నిస్తున్నాము'' అన్నాడు వచ్చీరాని తెలుగు ఉచ్చారణతో.

విశ్వనాథ పావనిశాస్త్రి

రాబర్ట్స్ అమెరికాలోని ఒక యూనివర్శిటీ స్టూడెంటు: 'వేదిక్ స్టడీస్' మీద పరిశోధన చేస్తున్నాడు. ఆ పనిమీదే భారతదేశం వచ్చాడు.

రాబర్ట్ మళ్ళీ అన్నాడు, ''మీరేమీ అనుకోనంటే స్వామీ! విషయం తెలుసుకుందామనే జిజ్ఞాసతోనే అడుగుతున్నాను; మరో భావంతో కాదు. 'పౌరుషేయం' అంటే మానవ నిర్మితం అని కదా అర్థం. గ్రంథం అన్న తర్వాత ఎవరో ఒకరు వ్రాసి ఉండాలి కదా! కాబట్టి ఏ గ్రంథమైనా పౌరుషేయమే కదా! మరి వేదాలు అపౌరుషేయాలు ఎలా అయ్యాయి?''

చార్వాకరావు సవాలుగా ఒక నవ్వు నవ్వాడు.

చదువుతున్న గ్రంథం మూసి, చిరునవ్వు నవ్విన స్వామి, ''అసలు వేదాలు 'గ్రంథాలు' అని మీతో ఎవరన్నారు? అవి గ్రంథాలని ఎక్కడ చెప్పబడింది?'' అని అన్నారు

చార్వాకరావు ఆశ్చర్యపోయాడు, ''ఇది మరీ బాగుందండోయ్! అసలుకే ఎసరు తెస్తున్నారే?! వేదాలు గ్రంథాలు కావా?''

''కావు.''

''మరేమిటట?''

''శ్రుతి''

రాబర్ట్ ఆలోచనలో పడ్డాడు - నిజమే. వేదం వేదం అని అనడమే తప్ప, వేదాలను గ్రంథాలు అని ఎవ్వరూ అనలేదు వేదగ్రంథం అని ఏనాడూ పిలవబడలేదు - ఇలా అనుకుంటూ, ''స్వామీ, మీరన్నది నిజమే. కాని అంతమాత్రం చేత వాటిని గ్రంథాలు కాదు అని అనడం ఎలా? ఏ విషయమైనా ఎవ్వరూ మొదట నోటితో అనకుండా గ్రంథంలోకి ఎక్కించలేరు గదా! అలా నోటితో అనడమే గ్రంథం యొక్క ప్రథమరూపం

లిపిలోకి రావడం కేవలం గ్రంథం యొక్క ద్వితీయ రూపం. లిపిలేని రోజుల్లో పుట్టి, ఒకరి నోటి వెంట మరొకరి నోటికి అంది, తరతరాలుగా వచ్చాయి కాబట్టి, వాటిని శ్రుతి అన్నారు. అంత మాత్రం చేత అవి గ్రంథాలు కాకపోతాయా? అపౌరుషేయాలు అయిపోతాయా?'' అని అన్నాడు.

ఈసారి చార్వాకరావు విజయసూచకంగా ఒక నవ్వు విసిరాడు

స్వామి అతడిని చూస్తూ, ''లిపి లేని రోజుల్లో, వేదాలు తప్ప మరే సాహిత్యమూ పుట్టలేదా ప్రపంచంలో?'' అని అడిగారు

''ఎందుకు పుట్టలేదు? పుట్టాయి'' అని అన్నాడు చార్వాకరావు.

''అవి కూడా తర్వాత లిపి రూపంలోకి వచ్చాయి గదా?''

''వచ్చాయి.''

''మరి వాటిని శ్రుతి అనీ, అపౌరుషేయాలు అనీ ఎవరైనా అన్నారా?''

''అనలేదు.''

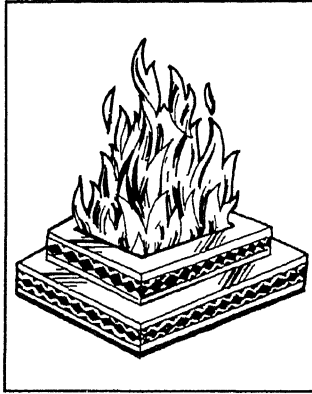
''ఎందుకనలేదు? వేదాలనే ఎందుకన్నారు?''

చార్వాకరావు అయోమయంలో పడ్డాడు. రాబర్ట్ వినయంతో, మిగిలినవాళ్ళు వైదికులంత అమాయకులూ, తెలివితక్కువవాళ్ళూ కాకపోవచ్చుగదా!'' అన్నాడు.

స్వామి నవ్వుతూ, ''రాబర్ట్! నువు పరిశుద్ధుడవైన క్రైస్తవుడవే గదా!'' అని అన్నాడు.

''ఔను'' అని అన్నాడు రాబర్ట్.

''అయితే అపౌరుషేయాన్ని నువు నమ్మి తీరాలి. లేకపోతే - అమాయకుడివౌతావో కాదో చెప్పలేను గానీ, తెలివితక్కువవాడివి 'మాత్రం నిస్సందేహంగా అవుతావు. ఎందుకంటే బైబిలులోని 'దశా దేశాలు', లేదా 'పది ఆజ్ఞలు' అనగా ''ద టెన్ కమాండ్‌మెంట్స్'' సరాసరి భగవంతుడి నుంచి ''మోజెస్'' కందాయి. అవి శ్రుతే. అపౌరుషేయలే!'' అని అన్నారు స్వామి.

రాబర్ట్‌కేం చెయ్యాలో తోచలేదు.

చార్వాకరావు ఏదో అనబోతుండగా, స్వామి అతడిని వారించి, ''చార్వాకరావు! కంగారుపడకు. నేను బైబిలు దారిలో వచ్చి, వేదాలను అపౌరుషేయాలు అని నిరూపించబోవడం లేదు. నాకు తెలుసు; నువ్వు దేవుడే లేడనేవాడివి. నీకు వేదాలయినా, బైబిలైనా ఒకటే. అందుచేత నాకు చేతనైనంతవరకు, వేదాలు అపౌరుషేయాలని సతార్కికంగానే, సశాస్త్రీయంగానే చెప్తాను'' అని రాబర్ట్ వైపు చూశాడు.

స్వామి మాటలకి రాబర్ట్ ఆనందించాడు.

స్వామి సత్యానాధానంద యిలా అందుకున్నారు. ''మిస్టర్ రాబర్ట్! సృష్టిలో దేనికైనా ఒక పేరు వచ్చిందీ అంటే, దానికొక ప్రమాణమూ లెక్కా ఉన్నాయి గదా? వాటిని బట్టే గదా ఆ పేరు నిలబడేది?!''

''అంటే?'' అని అడిగాడు రాబర్ట్.

''అంటేనా?! ఉదాహరణకి శిల్పమూ, చిత్రమూ రెండున్నాయి. రెండూ ఒక దృశ్యానికో, ఆకృతికో ప్రతిరూపాలే. కాని శిల్పాన్ని ఉలీ, సుత్తితో రాతిమీద చెక్కుతారు. చిత్రాన్ని గోడమీదో, కాగితం మీదో, గుడ్డమీదో రంగులతో వ్రాస్తారు. దాన్ని శిల్పమనీ, దీన్ని చిత్రమనీ అనరు. ఇదీ ప్రమాణం అంటే'' అని అన్నారు స్వామి.

అర్థమైనట్లుగా తల ఊపాడు రాబర్ట్.

''అలాగే, గ్రంథాలను గ్రంథాలు అని అంటున్నామంటే, దానికీ ప్రమాణాలున్నాయి. ఆ ప్రమాణాలకి నిలవని వాటిని గ్రంథాలని అనకూడదు ఔనా?'' అని అన్నారు స్వామి

ఔనన్నట్లుగా తల పంకించాడు రాబర్ట్

''ముందుగా ఆ ప్రమాణాలేమిటని పరిశీలిద్దాం. ఏమంటావ్?'' అన్నారు స్వామి.

''అలాగే'' అన్నాడు రాబర్ట్

''రచయిత పేరు తెలిసినా, తెలియకపోయినా, లోకంలో పేరు లేని గ్రంథం అంటూ లేదు గదా!'' అన్నారు స్వామి.

''ఔను. లేదు'' అన్నాడు రాబర్ట్

''మరి వేదానికి పేరేమిటి?'' అని అడిగారు స్వామి.

''అదేమిటి? వేదం అన్నది పేరేగదా?'' అని అడిగాడు చార్వాకరావు

''కాదు. వేదం అనగా 'జ్ఞానమునిచ్చునది' అని అర్థం. అది ఒక ప్రక్రియ. 'పురాణము' ఒక ప్రక్రియ. అందులో అనేక పేర్లుగల పురాణాలున్నవి. ''కావ్యము'' ఒక ప్రక్రియ. అందులో విభిన్న మైన పేర్లుగల కావ్యాలున్నాయి. ''నవల'' ఒక ప్రక్రియ. అందులో రకరకాల పేర్లుగల నవలలున్నాయి. అలా వేదం అంతా కలిసి ఒక ప్రక్రియ. అందులో విభిన్న వేదాలు లేవు'' అన్నారు స్వామి.

''మరి ఋుక్, యజు, స్సామ, అధర్వణలు పేర్లేగదా!'' అన్నాడు రాబర్ట్.

''కాదు. అవి ప్రక్రియా వస్తువులు కావు. ఋుక్కులనే మంత్ర సూత్రాలకి, యజుర్మంత్రాలు క్రియారూపాలు. వాటికి సామ మంత్రాలు గానరూపాలు. వాటికి అధర్వణ మంత్రాలు ప్రయోగ రూపాలు. శిరోభాగమైన ఈ వేద రూపాలకి, వేదాంతములైన ఉపనిషత్తులు పాదరూపాలు. అంతా కలిపి ఒకటే ప్రక్రియ. అంతేగాని అవి విభిన్న నామాలు కావు.''

రాబర్ట్ మాట్లాడలేదు.

''అలాగే రెండవది. ఎంత అనాది గ్రంథమైనా, రచయిత పేరు తెలియకపోయినా, గ్రంథం అన్న తర్వాత; ఒక ముందు

మాటో, పీఠికో, కనీసం, దైవ ప్రార్థనో ఏదో ఒకటి ఉంటుంది గదా?'' అని అడిగారు స్వామి.

కాస్సేపు ఆలోచించిన రాబర్ట్, ''అలాగే అనిపిస్తోంది'' అని అన్నాడు.

''మరి వేదానికి అటువంటిదేమీ లేదు గదా! సరాసరి విషయంతోనే ప్రారంభిస్తోంది గదా!''

''ఔను.''

''మూడవది ఏమిటంటే - ఏ గ్రంథమైనా, పద్యంగానో వచనంగానో, పాటగానో - ఏదో ఒక రూపంలో ఉంటుంది. ఒకవేళ ఉన్నా, ఆ మూడు రూపాలు వరుసగా ఒకే గ్రంథంగా ఉండవు. ఉన్నా, వాటినెవరూ అధ్యయనం చెయ్యరు'' అన్నారు స్వామి.

''ఔను'' అన్నాడు రాబర్ట్.

''మరి వేదంలో, ఆ మూడు రూపాలూ వరసగా ఋక్ యజుస్సామలుగా ప్రయోగ రూపమైన అథర్వణంతో కలిసే ఉన్నాయి. అయినా అన్నిటినీ అనాదిగా అధ్యయనం చేస్తూనే ఉన్నారు గదా!'' అన్నారు స్వామి ఆలోచిస్తున్న రాబర్ట్‌నే చూస్తూ.

''ఇక నాల్గవది. ఏ గ్రంథంలోనైనా నిర్ణీతమైన స్థలంలో నిర్ణీతమైన అర్థమే ఉంటుంది. అలా లేనినాడు, ఆ గ్రంథాన్ని ఎవరూ చదవరు. అర్థం లేని గ్రంథం అంటూ అవతల పారేస్తారు'' అన్నారు స్వామి మళ్ళీ.

''ఔను'' అన్నాడు రాబర్ట్.

''కాని వేదంలో, 'ఇక్కడ ఇదే అర్థం' అని నిశ్చయంగా చెప్పడానికి వీల్లేదు. ఎక్కడైనా ఏ అర్థమైనా పుట్టవచ్చు. కొన్నిచోట్ల మనకసలు అర్థమే తెలియదు. అయినా కొన్ని వేల ఏళ్ళుగా వేదాన్ని అధ్యయనం చేస్తూనే ఉన్నారు. ఎందుకని?'' అని అడిగారు స్వామి.

''అపౌరుషేయం కాబట్టి'' అన్నాడు చార్వాకరావు భరించలేక.

''తొందరపడకు. అసలుదుంది ఐదవది'' అన్నారు స్వామి.

''అది నేను చెప్తాను'' అని అందుకున్నాడు రాబర్ట్, ''సృష్టిలో ఏ గ్రంథానికైనా అక్షరాలే తప్ప, స్వరాలు లేవు. ఏ భాషలోనైనా, అక్షరాలు ఎలా పలికినా, మొత్తంమీద అర్థం అయ్యేటట్లు పలికితే చాలు. కానీ వేదంలో ఒక్కొక్క అక్షరాన్ని ఒక్కొక్క స్థాయిలో పలకాలి. వాటినే ఉదాత్త, అనుదాత్త, స్వరిత, దీర్ఘస్వరిత, ప్లుత, కంపములని అంటారు. ఇలా పలకమంటే, ఏ భాషలోనూ, ఏ గ్రంథమూ నిలవదు.''

ఋషులంటే ''ద్రష్టలు'' అని అర్థం. ఖచ్చితంగా కాలనిర్ధారణ చేసి చెప్పడానికి వీలులేనంత సనాతనమైన వేదాలను దర్శించింది వీరే. మంత్రాలను దర్శించేవాడు 'ఋషి', ఆలోచనాపరుడు 'తపస్వి', ఆత్మతత్త్వ మననశీలుడు 'ముని'.

''మరి వేల సంవత్సరాలుగా వేదాన్ని అలాగే అధ్యయనం చేస్తూ ఉన్నారు కదా! మీరు దానిని యింకా మానవ నిర్మితమైన భాష అనే అనాలా? గ్రంథం అనే అనాలా? పౌరుషేయం అనే అనాలా?'' అని అడిగారు స్వామి.

కొంతసేపు నిశ్శబ్దం తర్వాత రాబర్ట్, ''స్వామీ! మీరన్నవన్నీ ఒప్పుకున్నాను. కాని ఎవరూ ఉచ్చరించకుండా శబ్దాలు ఎలా పుడతాయి? వేదంలో ఉన్న మహా విషయాలు, ఊరికే గాలిలో నుంచి ఎలా పుడతాయి? మొదట ఎవరో ఒకరు అని ఉండాలి గదా! ఆ అన్నది దేవుడేనంటారా? అదేనా అపౌరుషేయం అంటే?'' అని అడిగాడు.

స్వామి సత్యానాధానంద యిలా అన్నారు, ''బాగా అడిగావు, విను. సృష్టిలో ప్రధానమైనవి రెండు. ఒకటి రూపము, రెండు శబ్దము. ప్రకృతి సహజమైన ఏ రూపమూ నువ్వు సృష్టించలేదు. దానికి ఉదాహరణ హిమాలయ పర్వతమూ, పసిఫిక్ మహాసముద్రమూ వంటివి. అవి దృశ్యమానమైన అపౌరుషేయాలు అలాగే వేదాలు శ్రవ్యమానమైన అపౌరుషేయాలు

కేవలం పిరమిడ్ల ప్రాంతంలోనో, మానవ నిర్మితమైన మరే మహా కట్టడాల మధ్యనో మాత్రమే పెరిగిన ఒక వ్యక్తి ఉన్నాడనుకో. అతడు హఠాత్తుగా ఒక పెద్ద కొండని చూశాడనుకో. చూసి, 'అబ్బ! ఇది ఎవరు కట్టారో.' అంటే ఎలా ఉంటుంది? అలాగే మానవ నిర్మితమైన పెద్ద పెద్ద గ్రంథాలను చూసి, వేదాలను కూడా ఎవరో వ్రాశారు అని అనుకున్నా అలాగే ఉంటుంది. కొండలూ, సముద్రాలూ సహజంగా కంటికి కనబడే అపౌరుషేయాలైతే, సహజంగా చెవికి వినబడే అపౌరుషేయాలు వేదాలు.

రూపం అనేది సృష్టిలో లేకపోతే, మనకు చూసే శక్తి ఉండదు. దాని ఆధారంగా మరో రూపాన్ని కల్పించే శక్తీ రాదు అలాగే సృష్టిలో శబ్దం అనేది ముందుగా లేకపోతే, మనకు వినే శక్తీ ఉండదు, పలికే శక్తీ ఉండదు. అపౌరుషేయమైన సర్వశబ్దమూ వేదంలో ఉంది. అందుకే వేదాన్ని శ్రుతి అన్నారు. వాటి ఆధారం గానే మానవుడు కావ్యాల్ని రచించాడు.

తొలి కావ్యమైన రామాయణంలో తొలి శ్లోకం, అప్రయత్నంగా తన నోట పలికినందుకు వాల్మీకి మహర్షి ఎందుకు ఆశ్చర్య పోయాడు? అంతవరకు ఛందోబద్ధమైన సర్వశబ్దమూ శ్రుతి కాబట్టి అపౌరుషేయం కాబట్టి. ఇదే నేను చెప్పగలిగింది. ఆపైన నీ యిష్టం. స్వస్తి.'' ●

అడుగుజాడలు

కాశ్మీర్‌లో నేను చూసిన శైవయోగి

శ్రీ విద్యోపాసక, బహుశాస్త్రవేత్త
డా. పినపాటి వీరభద్ర మహదేవ్

[illegible]న భారతదేశం, మాతృభూమి, పితృభూమి, ఋషిభూమి ఈ పుణ్యభూమిని పరిశీలించి చూస్తే రామకృష్ణాద్యవతార పురుషులు ఉత్తర భారతంలో అవతరించారు. ఆచార్య పురుషులంతా దక్షిణ భారతంలో జన్మించి వారికి నచ్చిన మతస్థాపన చేశారు శ్రీ శంకరాచార్యులవారు అద్వైత మతస్థాపకులు, శ్రీ రామానుజాచార్యులవారు విశిష్టాద్వైత స్థాపకులు, మధ్వాచార్యులవారు ద్వైత మతస్థాపకులు, వల్లభాచార్యుల వారు పుష్టిమార్గమైన శుద్ధాద్వైతాన్ని స్థాపించారు. శ్రీ భాస్కరరాయమఖి అను ఉద్దండులు శ్రీ విద్యాసాంప్రదాయమున ప్రస్థానత్రయములైన ''సౌభాగ్య భాస్కరము'', ''శ్రీ విద్యా షోడశార్ణము'' అను తంత్ర గంధానికి ''సేతుబంధమను'' వ్యాఖ్యానము, స్వతంత్ర గ్రంథమైన ''వరివస్యారహ్యము''లను రచించి లోకప్రసిద్ధులయినారు

''కాశ్మీరు శైవమను'' శైవ సిద్ధాంతం అనుసంప్రదాయం కాశ్మీర లోయలో ప్రచారములో వున్నదని నేను చాలాకాలం క్రితం మా గురుదేవుల వల్ల విన్నాను - అందలి కొన్ని గ్రంథాలు చూచే అవకాశం కల్గి కాశ్మీర్ దర్శించాలనే తీవ్రమైన ఇచ్ఛ జనించింది

1937 ఆగష్టు మాసం శ్రావణమాసంలో బయలుదేరి శ్రీనగర్ చేరాం హిమలింగం దర్శనార్థం యాత్రికులు శ్రావణమాసంలో శుక్లపక్ష ప్రతిపది మొదలు పౌర్ణమి వరకు లక్షలాదిమంది మంచుమీద పయనించి, పహల్‌గామ్, శేషనాగ్, పంచతారిణీ మీదుగా ''అమరనాథ్'' పవిత్ర గుహను చేరి అచ్చటి హిమలింగం (5 1/2 అడుగులు ఎత్తున సహజంగా ఏర్పడే ఈశ్వర లింగాన్ని) దాని దగ్గరగా పుష్ప గౌరీదేవి అని చెప్పబడే ఇంకొక లింగాన్ని, గణపతి అనబడే మరియొక లింగాన్ని గుహలో దర్శిస్తారు. గుహ పొడవు 60 అడుగులు, వెడల్పు 60 అడుగులు. ఎత్తు 60 అడుగులు

ఆ పుణ్య శుక్లపక్షంలో ఒక పావురపు జంట ఎవ్వరికో పూర్వపుణ్యం వున్నవారికి అప్పుడప్పుడు దర్శనం ఇవ్వటం గూడా ఒక విశేషం ఈ మిథునాన్ని పార్వతీ పరమేశ్వరులుగా ఎంచి నమస్కరించటం ఆనవాయితీ. నా పూర్వపుణ్య విశేషంతో నాకు, నాతో వచ్చిన నా కుమారుడు మణికంఠకు గూడా దర్శనభాగ్యం లభించింది.

అప్పటికే 11,000 అడుగుల ఎత్తున మంచు మీద అడుగులు పడిపడి బురదవలే మార్గంలో ఏర్పడుతుంటే అక్కడి కార్యసేవకులు వాటిని శుభ్రపర్చి యాత్రికులకు సౌకర్యాలు కల్పిస్తున్నారు ఆ పొడుగాటి గుర్రాల మీద సవారి చేసి పోగలం. లేకపోతే మనుష్యులు మోసుకొనిపోయే డోలీలలోనో, కాలినడకనో పయనించగల్గుతాము

అంత చలిలో చెయ్యి పెట్టితే గడ్డ కట్టుకొనే అంతటి ఉష్ణోగ్రత గల్గిన ''అమరగంగ'' అనే ఒక నది గుహకు సమీపంలో ప్రవహిస్తుంది - అప్పటివరకు తలకు టోపీలు, స్వెట్టర్లు, కోటు, రెండు జతల మేజోళ్ళు, బూట్లూ, వేసుకొని వచ్చినవారు అందరూ ఆ అమరగంగను చూడంగానే అందులో స్నానం చేసి సేద తీర్చుకొంటారు.

అక్కడే ఎందరో మహానుభావులు బిస్కెట్లూ, ఒక మూరెడు ఎత్తుగల పంజాబీ గ్లాసులో సెగలు వెళ్ళుతున్న టీని అందించి సవినయంగా యాత్రికులకు నమస్కరించి సేవలనందిస్తూ వుంటారు.

నేను వెళ్ళినప్పుడు దగ్గరగా వుండే మార్గము 24 గంటల్లో తిరిగి రాగలిగేది మొత్తం 22 కిలో మీటర్లు మాత్రమే నడకనగాని, గుఱ్ఱముల ద్వారాగాని చేరే మార్గం ద్వారా వెళ్ళాను.

అసలు మజిలీలతో ప్రయాణం చేసి వెళ్ళే మార్గంలో 3 రోజులు పయనించి వెళతారు అంతా.

నేను దగ్గర మార్గంద్వారా వెళ్ళాను. సోనే మార్గ్, శ్రీనగర్‌కు 90మైళ్ళు వుంది. అక్కడనుండి 13 కి.మీ.లో ''బాల్‌టల్'' అనే మిలటరీ బేస్ కేంప్ చేరితే వారి ట్రక్స్ ద్వారా పర్వతారోహణ ప్రారంభింగాల్సిన నిర్ణీత స్థలం చేరుస్తారు.

అక్కడ వేడి వేడి పాయసంతోనూ, పూరీలు, కిచడీ మున్నగు వ్యంజనములతో బాటు భోజనం అందించడానికి, యాత్రికుల కొరకు వేచి ఆతిధ్యం ఇవ్వటానికి స్వయం సేవకులు వుంటారు. ఈ పుణ్యకార్యం వైష్ణవీదేవి ఆలయ పూజారుల సంఘంవారు, ఇంకా మరికొన్ని స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థలు నెరవేరుస్తున్నవి.

ఆ చోటు శ్రీనగర్ ''లాహ'' రహదారి మార్గానికి సమీపంగా 25 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది. అక్కడనుండి ఇంకా పర్వతారోహణ రహదారి మీదుగా వెళ్ళితే ప్రస్తుతం యుద్ధం జరుగుతున్న ''బాల్‌టిన్'' వస్తుంది. దాని నుంచి 30 కిలోమీటర్లు లోపలికి వెళితే ''కార్గిల్'' నగరం వసుంది.

శైవయోగి బ్రహ్మచారి లక్ష్మణ్‌జీ

ఆ అమరనాథుని దయవల్ల ఆ యాత్ర విజయవంతంగా చేసుకొని శ్రీనగర్ చేరుకొన్నాము - శ్రీ నగర్‌లో వున్న షాలిమార్ గార్డెన్సు, మొగల్ గార్డెన్సు, డాల్‌లేక్, అందులో బోటు షికారు, వీటన్నిటికన్న నాకు చాలా ముఖ్యమైనది జీవితంలో ముఖ్యంగా దర్శించవలసినవి శ్రీ శంకరాచార్య కొండమీది ఈశ్వరాలయము. రెండవది కాశ్మీర శైవ ఆచార్యుల సందర్శనం. వారు ఎవరు, వారి అడ్రస్ ఎక్కడ దొరుకుతుందో... ఆ పర్యటన కొరకు వచ్చేవారితో సతమతమయ్యే ఆ నగరంలో ఎట్లా తెలుసుకొనేది?

అందువల్ల డ్రాఫ్టు మార్చుకొనటానికి కెనరా బ్యాంకు శాఖకు వెళ్ళి, అక్కడ ''శ్రీ కౌల్'' అనే అతనితో ఈ విషయం ముచ్చటిస్తే ''కాశ్మీర శైవమును గురించి చెప్పగల్గినవారు ఒక్కరే వున్నారు. వారు 1971-1972లో ఈ వూళ్లో వారి ఆశ్రమంలో శైవ సిద్ధాంతాన్ని ఉపన్యసిస్తే నేను గూడా వెళ్లేవాడిని. వారు మీకు లభించితే మీ కోరిక తీరుతుంది. అయితే వారు చాలా వృద్ధులు. ఇప్పటికి వారికి 82 సంవత్సరాలు వుంటాయి'' అన్నారు వివరాలు తీసుకొని వారి దర్శనానికి వెళ్ళాము.

ఆనాడు శ్రావణ శుక్ల ద్వాదశి (8-8-87). అది ఒక ఋషి ఆశ్రమం. ''ఈశ్వర పర్వతం'' అంచుల్లో వుంది. వెనక అత్యుత్తమమైన ఆకుపచ్చని ఒక నేపథ్య యవనిక ఆకాశం దాకా అంటుతోంది. ఆ పర్వత శిఖరం - చిన్న చిన్న పర్ణ కుటీరాలు, లతాకుంజాల, వనస్పతి వర్గంతో సహజ సౌరభాన్ని చిమ్ముతున్న వాతావరణం.

ఆ పరిసరాన్ని ''గుప్తగంగా'' అని, ఆ స్థలానికి ''నిశాత్'' అని అంటారు ఇది శ్రీనగర్‌లోనే డాల్‌లేక్ అంతా ఒడ్డునే పయనించి ఇంకొకవైపుకు వెళ్ళితే లేక్‌కు దూరంగా ఈశ్వర పర్వతం వైపువుంది. ఆశ్రమ ద్వారాలు తెరిచి వున్నవి. ఆటోలో నా భార్య, కొడుకును వదలి ఒంటరిగా పండ్లు తీసుకొని నేను లోపలికి ప్రవేశించాను. ఒక 100 అడుగులు ఆశ్రమం బాటలో వెళ్ళగానే ఒకస్త్రీ సహాయంతో

వస్తున్న ఒక తేజఃపుంజాన్ని, అలవాటుగా కాశ్మీరపు వొదులు పాటి జుబ్బా వేసుకొని ముందుకు సాగుతున్న ఒక స్ఫూర్తిమయమూర్తిని చూచాను - వారు ఒక కుటీరం నుండి - ప్రక్కనున్న కుటీరంలోకి వెళుతున్నారు. నన్ను చూచి ఆగారు - విశాలమైన ఋుంగిలి.

వారు ''నీవెవరు''. అని ప్రశ్నిస్తే ''నేను మద్రాసు వాసిని. శ్రీ విద్యోపాసకుడ్ని - శ్రీశ్రీశ్రీ మహారాజుగార్ని దర్శించటానికి వచ్చాను.'' అన్నాను. వెంటనే వారు ''నేనే ఆయన్ని. ఈమె శారికా. నా శిష్యురాలు ఈ ఆశ్రమ అధికారి - నాకు సమయం లేదు. చూశావుగా వెళ్లు'' అని ఆదేశించారు. ''నన్ను గురించి ఎవరు చెప్పారు'' అని అడిగాక నాకు కాళ్లు చేతులు ఆడలేదు.

తిరిగి వారితో నేను ''తమర్ని గురించి శ్రీయుతులు కౌల్ గారు తెల్పారు కాశ్మీర శైవాన్ని గురించి తెల్సుకోవాలని, గ్రంథాలు వుంటే తీసుకొందాం అని వచ్చాను. నేను నాట్యం అభ్యసించాను. శ్రీ అభినవ గుప్తాచార్యుల వారి 'అభినవభారతీ' భరతముని నాట్యశాస్త్రానికి వ్యాఖ్యానం తిలకించాను. మీకు నమస్కారం చేస్తాన'న్నాను.

''సరే సరే చెయ్యి'' అని ఆశీర్వదించారు. ''అభినవగుప్త వ్యాఖ్యానం చూశావా. నేను గూడా అభినవగుప్తాచార్యుల వారి మీద 36 శ్లోకాలు వ్రాశాను. అందులో ''షట్త్రింశత్'' అధ్యాయ నాట్యవేద వ్యాఖ్యాతా అని'' అన్నారు. ఇంక వెంటనే ''శారికా కుర్చీ యిక్కడే వెయ్యి'' అన్నారు.

''ఈ శైవంలో ఒకే ఒక తంత్రం మేం అనుసరిస్తాం అది ''విజ్ఞాన భైరవతంత్రము''. మాకు మీ శ్రీవిద్యలో వున్నంత నిది ధ్యాసన సాధన లేదు. కానీ కొన్ని ప్రారంభిక సాధనలు మాత్రం అభ్యసించుతాము. శంకరమాయావాదం కాశ్మీర లోయలో కనబడదు.''

ఇక మాటలు పొడిగించారు - ఇందులో వ్యక్తిగత పరామర్శ లేదు. అలౌకిక స్థితిలో నుండి యోగి పుంగవుడు మాట్లాడుతున్నట్లుంది నా మనసుకు- ''శ్రీవిద్య నేను చూచాను. పరశురామ కల్పసూత్రాలు ఆధారం - త్రిపురా సిద్ధాంతం అందు ప్రధానం - శైవంలోనూ - శాక్తంలోనూ 36 తత్వాలే. అందులో వ్యత్యాసం లేదు. కాశ్మీర శైవం ''ప్రత్యభిజ్ఞావాదనను ప్రతిపాదిస్తుంది'' ఆదిశక్తి యొక్క పర, అపర, పరా పరా అనే ''త్రిక సిద్ధాంతం'' ముఖ్యం - ఈ శైవంలో ఒకే ఒక తంత్రం మేం అనుసరిస్తాం అది ''విజ్ఞాన భైరవతంత్రము''. మాకు మీ శ్రీవిద్యలో వున్నంత నిది ధ్యాసన సాధన లేదు. కానీ కొన్ని ప్రారంభిక సాధనలు మాత్రం అభ్యసించుతాము. శంకరమాయా వాదం కాశ్మీర లోయలో కనబడదు. ప్రత్యభిజ్ఞ అంటే నిన్ను నీవు తిరిగి జ్ఞాపకం లోకి తెచ్చుకొని, నీ స్వరూపాన్ని దర్శించి అకస్మాత్తుగా ప్రయత్నం లేకుండా కనుగొనుట.

వారిచ్చిన ఉదాహరణ ''ఒక కన్యకు వివాహార్థం ఒక వరుని నిశ్చయించారు. కాని వారు ఒకరిని ఒకరు చూడనందువల్ల వారికి ఎవరూ ఎవరో తెలియదు. వాళ్ళు తీర్థయాత్రలకు వెళతారు. ఎందరినో చూచినట్లే వారు గూడా అందరితో బాటూ చూస్తారు - కానీ ఆ కన్య ఏ విధమైన ప్రాముఖ్యం అతనికి యివ్వదు. అతనిని గురించి ప్రత్యేకంగా ఆలోచించదు. ఎందుచేతనంటే అతను ఆమెకు అవబోయే భర్త అని తెలియదు గనుక. ఇంతకు ముందు అతన్ని గురించి నసద్గుణములను విన్నది కాన ప్రత్యేకించి చూడలేదు ఆమెకు 'ఈ వ్యక్తే తన భవిష్యత్ భర్త అనే గుర్తింపు తెలియదు. ఆ సమయంలో ఒక స్నేహితుడు 'ఈతడే నీ భవిష్యత్తు భర్త' అని పరిచయం చేస్తాడు. అప్పుడు ఆమె హృదయం ఉప్పొంగుతుంది. ఆనందంతో నిండిపోయి, తన్మయత్వం పొందుతుంది. అప్పుడు ఆమెకు ఇతడు ఇంతకు ముందు చూచినవాడే అనే గుర్తింపు వస్తుంది. ఈవిధంగానే పరతత్వం అకస్మాత్తుగా ఉదయిస్తుంది 'ప్రత్యభిజ్ఞ'' సిద్ధాంతం రీత్యా.

నీ తర, తమ, అంతస్తులు, అధికారులు, నాధికారులు, స్త్రీ. పురుష, వయో భేదాలు వుండవు నీయందు ప్రత్యభిజ్ఞా జ్ఞానం పుట్టగానే నీవు ఇంతకు ముందే దైవాంశ అనే ప్రజ్ఞ కలుగుతుంది ఈ ప్రజ్ఞ కలుగగానే నీవే భగవంతుడివి. కాని అపోహ కారణంగా అది తెలియలేదు. ప్రత్యభిజ్ఞా సిద్ధాంతంతో గురువు నీకు నీ స్వరూపాన్ని గురించి దర్శింపచేయాలి. నీ చేత లక్ష్యము చేరగల్గ సులభోపాయాన్ని బోధిస్తారు. మీకు అనువగు ఉపాయాన్నే ''అనుపాయము'' అంటారు.

ఇందులో సాధన .లేదు, ఏకాగ్రత గానీ ధ్యానాలుగానీ ఏవీ వుండవు. కేవలం గురుకృప వల్లనే మీకు ఆత్మ సాక్షాత్కారం లభించును. అప్పుడు నువ్వు అదే అవుతావు.

ఇట్లాంటి రహస్యాలు గంటసేపు పైన ఓపికగా తెల్పి, నాకు, నా భార్యకు, నా కుమారునికి ఆశీర్వాదములు యిచ్చి పంపించారు.

ఆ మహాఋుషి ''బ్రహ్మచారి లక్ష్మణ్‌జీ'' వారు 16 ఏప్రిల్ 1905లో జన్మించారు 1989లో బ్రహ్మలీనులయినారు. ఈ ప్రత్యభిజ్ఞపరంపర కలియుగంలో చాలాకాలం మరుగుపడింది తిరిగి 8వ శతాబ్దంలో కాశ్మీరులో ఆచార్య సోమానందులవారు తిరిగి ప్రచారంలోకి తెచ్చారు. సోమానందుల శిష్యుడు ఉత్పలదేవుడు. వారి శిష్యుడు లక్ష్మణగుప్తులు. వారి శిష్యులు అభినవ గుప్తాచార్యులు. ఈ సంప్రదాయంలో కడపటి మహాత్ములు ఈ శైవయోగి ''బ్రహ్మచారి లక్ష్మణ్‌జీ''.

●

జ్యోతిర్వేదం

బ్రహ్మ రాతని మార్చుకోవచ్చు!

''అజ్ఞానంతో వ్రాసిన వ్రాతలోని దోషాల్ని వ్యాకరణం చదివి సరిదిద్దినట్లుగా – అజ్ఞానంతో చేసిన కర్మల లోని దోషాల్ని జ్యోతిష జ్ఞానంతో సరిదిద్దుకోవచ్చు. ''ఇన్ ఫెక్షన్''తో వచ్చిన రోగం మందు వాడితే వెంటనే తగ్గుతుంది. లేకపోతే పట్టి పీకుతుంది. ప్రారబ్ధ కర్మలకి జ్యోతిశ్శాస్త్రం వైద్యం వంటిది. అది ఋషుల ప్రసాదము.''

సృష్టి రహస్యాలను వివరిస్తూ, మానవ జీవితానికి నిత్యం ఉపయుక్తమైన ఏకైక శాస్త్రం జ్యోతిషం. జీవుల జననం నుండి మరణ పర్యంతం జరిగే అన్ని శుభాశుభ ఫలితాల గురించి మహర్షులు, ఈ శాస్త్రంలో అందించారు.

శబ్దం, స్పర్శ, రూపం, రసం, గంధం అనే ఐదింటిని ''పంచతన్మాత్రలు'' అని మన పెద్దలు అన్నారు. అలాగే ఆకాశము, వాయువు, తేజస్సు, జలము, పృథివి అనేవి 'పంచభూతాలు'. శబ్దమునకు ఆకాశం, స్పర్శకి వాయువు, రూపానికి తేజస్సు, రసానికి జలం, గంధానికి పృథివి ఆధారాలు.

కాబట్టి ఆకాశం మూగది కాదు. శబ్ద గుణం కలది. అంటే ఆకాశంలోనే శబ్దమున్న దన్న మాట. ఆకాశంలో ఉన్న ఆశబ్దాన్ని తొలుతగా ద్రష్టలైన ఋషులు విన్నారు. అలా విన్న సర్వ శబ్దమూ 'అపౌరుషేయము', అదే 'వేదము'. వేదమనగా జ్ఞానము. ఆ వేదం అర్థం అవడానికి, వేదాంగాలు ఆవిర్భవించాయి. ఛందస్సు, వ్యాకరణము, శిక్ష, నిరుక్తం, కల్పం, జ్యోతిషం అనే ఆరూ వేదాంగాలు. కనుకనే వేదం నుండి ఆవిర్భవించిన

సం'' అయింది.

వేదచక్షువు

అనగా కాంతి. ఆ కాంతి రెండు రకములు. ఒకటి నక్షత్రగ్రహ తారకలకు సంబంధించిన బహిఃకాంతి. వేరొకటి ఆత్మకు సంబంధించిన అంతఃకాంతి. బయటి కాంతిని అర్థం చేసుకున్న కొద్దీ లోపలి కాంతి స్పష్టం అవుతుంది లోపలిది స్పష్టం అవుతున్నకొద్దీ బయటిది సుబోధకం అవుతుంది. కాబట్టి జ్యోతిషప్రయోజనం కేవలం భవిష్యత్తును తెలుసుకోవడమే కాదు మానవుల ఆధ్యాత్మిక పరిణామం కోసం కూడానని తెలుస్తుంది. అందుకే మహర్షులు జ్యోతిషాన్ని ''వేద చక్షువు'' అని అన్నారు. వేద చక్షువు అనగా 'జ్ఞాన నేత్రము'.

జ్యోతిషం స్థూలంగా రెండు భాగములు. ఒకటి - ఖగోళము. రెండు - జ్యోతిషము. కానీ శాస్త్రకారులు దీనిని 'సిద్ధాంతము, సంహిత, హోర' అనే మూడు భాగములుగా విభజించారు. వీటినే ''త్రిస్కంధములు'' అని అంటారు. ఇందు 'సిద్ధాంతము' పూర్తిగా గణితమును, 'సంహిత' ఫలముహూర్త సంపుటిని, 'హోర' జాతక ఫలితములను వివరిస్తాయి.

ఆకాశమే అవధిగా గల అఖండమైన ఈజ్యోతిర్విద్యను ఎందరో మహర్షులు సులభతరం చేసి గ్రంథరూపంలో మనకు అందించారు. వారిలో నారదుడు, వసిష్టుడు, పరాశరుడు, వ్యాసుడు, జైమిని, లోమశుడు వంటి వారు పూర్వులు. బృహజ్జాతకము రచించిన వరహ మిహిరుడు, జ్యోతిర్విదాభరణము రచించిన కాళిదాసు, సారావళి రచించిన కల్యాణవర్మ. ఫలదీపిక రచించిన మంత్రేశ్వరుడు వంటి ప్రసిద్ధులు ఆధునికులు. ఈ గ్రంథాలను తెలుగు చేసినవారిలో ఎక్కిరాల కృష్ణమాచార్యులుగారు, కంభంపాటి వామ గోపాల కృష్ణమూర్తిగారు, వడ్డాది వీర్రాజు. సిద్ధాంతిగారు వంటిఅత్యాధునికులు ఉన్నారు.

జ్యోతిషం - నవగ్రహములు, ద్వాదశ రాశులు, ఇరవై యేడు నక్షత్రముల సంచారం మీద ఆధారపడి ఉన్నది వేదము నుండి ఆవిర్భవించిన ఈ విద్యను మన మహర్షులు (అనగా ఆనాటి సైంటిస్టులు) కరతలామలకంగా ఏనాడో మానవాళికి అందించారు

శ్రీమతి వి.బి.వి.ఎల్.రాజేశ్వరి ఎం.ఏ

ఇట్టి మన మహర్షుల కన్నా ముందే, తమకు ఈ శాస్త్రం తెలుసునన్నట్లు కొందరు పాశ్చాత్యులు వాదిస్తారు. క్రీస్తు పూర్వం ఎప్పుడో బాబిలోనియాలో జ్యోతిషం పుట్టిందని కొందరూ; కాదు, మెసపుటోమియాలో పుట్టిం దని కొందరూ అంటారు. అది పూర్తిగా వెర్రి వాదన. ఎందుకంటే పురాతత్వ శాస్త్రజ్ఞులు ఋగ్వేదాన్ని మొట్టమొదటి గ్రంధ మని సాధికారికంగా అంగీకరించారు. ఆ ఋగ్వేదంలో ఉన్న జ్యోతిర్జ్ఞానం అపారం. అందుచేత యవనులే భార తీయుల నుండి జ్యోతిషం నేర్చు కొన్నారు అన్నది నిశ్చయము.

జ్యోతిషం విజ్ఞానం

పాశ్చాత్యుడైన 'టాలమీ', భూమి బల్లపరుపుగా లేదనీ గుం డ్రంగా ఉన్నదనీ పరిశోధించి చెప్పా డట. అప్పటికి కొన్నివేల సంవత్సరాల ముందు నుంచీ 'ఖగోళం' అన్న మాట మన దేశంలో విస్తృత ప్రచా రంలో ఉన్నది. 'ఖ' అనగా ఆకాశము. ఖగోళం అనగా 'ఆకాశగోళం' అని అర్థము. ఆకాశమే గోళాకారంగా ఉందని గ్రహించిన వారు, భూమి బల్లపరుపుగా ఉందని భావిం చరు. ఇరవైయవ శతాబ్దంలో ''ఐన్‌స్టయిన్'' మహాశయుడు ఆకాశం గోళాకారంగా ఉందని నిరూపించాడు. అప్పటిదాకా ఆధునిక శాస్త్రజ్ఞు లకు ఆ విషయం తెలియదు.

ఏ ఆధునిక పరికరాల అవసరం లేకుం డానే, కేవలం నోటి లెక్కల ద్వారా సూర్యచంద్ర గ్రహణాలను ఖచ్చితంగా మన సిద్ధాంతులు అనాదిగా లెక్కకడుతూనే ఉన్నారు. అదంతా సూర్యచంద్ర సంచార మార్గము, ప్రయాణ వేగం, అవి ఖండించే బిందువులు - ఆ గణితం మీద ఆధారపడి ఉంది. ఆ విషువత్ కాలగణనంలో భారతీయులు మిగిలిన జాతుల కన్నా ఎంత ముందున్నారో అనేకమంది ఆధు నిక పాశ్చాత్య ఖగోళశాస్త్రజ్ఞులు గుర్తించారు.

లిఖితం మార్చలేమా?

''గణితం సరే! జాతకం సంగతేమిటి? అది మానవుని జీవితంలోని భూత భవిష్యత్ వర్తమానాల్లో జరిగే శుభాశుభ ఫలితాలను గూర్చి చెబుతుంది. దానివలన ప్రయోజన మేమిటి? లిఖితం మార్చలేము గదా?'' - అని విదిలించే మిథ్యావేదాంతులు కొంద రున్నారు. లిఖితం అంటే బ్రహ్మరాత. ఆ బ్రహ్మ కేవలం ఒక వ్రాతగాడు. ఆ లిఖితం మనం వ్రాసుకునేదే. అది మన పూర్వ కర్మనను సరించే ఉంటుంది. ఆ పూర్వ కర్మ మనం చేసిందే. దానిమీద అధికారం మనదే. ఏ కర్మ వలన యే ఫలితం వస్తోందో తెలిస్తే, ఆయా కర్మలలోని దోషాదోషాలు తెలుస్తాయి.

కర్మ ఎక్కడినుంచి పుడుతుంది? సం కల్పం నుంచి పుడుతుంది. ఆ సంకల్పం ఎవరిది? అదీ మనదే. కాబట్టి కర్మలోని దోషం తెలిస్తే సంకల్పం ఆ దోషాన్ని పరిహరిస్తుంది. సత్కర్మవైపు తిరుగుతుంది. దోషాన్ని ఎలా పరి హరించాలో జ్యోతిష శాస్త్రము తెలుపుతుంది. పరిహార కర్మల ద్వారా ఫలితాల్లో మార్పు తేవడానికి సహాయపడేదే జ్యోతిశ్శాస్త్రము.

ఈ విధముగా లిఖితంలోని దోషాన్ని కొట్టివేసి లేదా సరిదిద్ది భవిష్యత్తును మన కనుకూలంగా మలచుకోవడంలో జ్యోతిశాస్త్రం మన కందించే విజ్ఞానం అపారము అజ్ఞానంతో వ్రాసిన వ్రాత లోని దోషాల్ని వ్యాకరణం చదివి సరి దిద్దినట్లుగా - అజ్ఞానంతో చేసిన సరిదిద్దుకోవచ్చు. ''ఇన్‌ఫెక్షన్''తో వచ్చిన రోగం మందు వాడితే వెంటనే తగ్గుతుంది లేకపోతే పట్టి పీకుతుంది ప్రారబ్ధ కర్మలకి జ్యోతిశ్శాస్త్రం వైద్యం వంటిది. అది ఋషుల ప్రసాదము

అయితే - ''హోరాతంత్ర మహార్ణవ ప్రతరణే భగ్నోద్య మానా మహం.''

(హోరాశాస్త్ర మహాసముద్రాన్ని లంఘిం చడం సుసాధ్యమైన పని కాదు. సామాన్యంగా భంగపడడమే జరిగేది) అని వరహ మిహిరా చార్యుల వారు అన్నారు. ఎందుకంటే సిద్ధాంత భారం నిర్దుష్టంగా ఉంటేనే పరిహార కర్మలు సువిస్పష్టంగా గోచరిస్తాయి. ఆ సిద్ధాంతం కేవలం చదివితే వచ్చేది కాదు. గురుముఖతః నేర్వవలసిన విద్యల్లో అగ్రగణ్యమైనది.

పరిహార కర్మలు పెద్దలు చెప్పినవే అవి తెలుసుకోవడంలో తప్పేమీ లేదు. వరసగా తెలుసుకుందాం!

(సశేషం)

> **జ్యోతిష్యమన్నది, గ్రహాల ఉద్దీపనలకు మనిషిలో కలిగే ప్రతిస్పందనల్ని వివరించే శాస్త్రం. నక్షత్రాలకు ఉద్దేశపూరితమైన మిత్ర భావంకాని, శత్రుభావంకాని ఉండవు; అవి కేవలం అనుకూల, ప్రతికూల కిరణాల్ని ప్రసరిస్తూ ఉంటాయంతే. వాటంతట అవి మానవులకు మేలూ చెయ్యవు, కీడూ చెయ్యవు; కాని ప్రతి మనిషీ గతంలో తాను గతి కల్పించిన కార్యకారణ సంతులనాల బాహ్య ప్రక్రియకు అవి నియమబద్ధమైన ఒక మార్గాన్ని ఏర్పరుస్తాయి.**
>
> **- పరమహంస యోగానంద**

వాగ్గేయ వైభవం-1

"మన ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసల రూపంలోని గాలిని 'హంస' అంటారు. ఆ హంస వలన ఉత్పన్నమైన ధ్వని ఓంకారం, అదే గణపతి ఆకారం."

పల్లవి

వాతాపి గణపతిం భజేహం
వారణాస్యం వరప్రదం

అనుపల్లవి

భూతాది సంసేవిత చరణం
భూతభౌతిక ప్రపంచ భరణం

మధ్యమకాల సాహిత్యం :

వీతరాగిణం వినుతయోగినం
విశ్వకారణం విఘ్నవారణం

చరణం

పురా కుంభ సంభవ మునివరప్రపూజితం
త్రికోణమధ్యగతం ।
మురారి ప్రముఖాద్యుపాసితం,
మూలాధార క్షేత్రస్థితం ।
పరాదిచత్వారి వాగాత్మకం
ప్రణవస్వరూప వక్రతుండం ।
నిరంతరం నిటల చంద్రఖండం,
నిజవామకర విధృతేక్షుదండం ।

మ॥సా॥

కరాంబుజపాశ బీజాపూరం
కలుషవిదూరం భూతాకారం
హరాది గురుగుహతోషిత బింబం
హంసధ్వని భూషిత హేరంబం

ఇది ప్రాచుర్యం పొందిన గణపతి కీర్తన.

మహావాగ్గేయకారుడు శ్రీ ముత్తుస్వామి దీక్షితులు (1775 - 1835) రచించిన సంస్కృతకృతి.

మహోపాసకులైన దీక్షితుల కీర్తనలన్నీ ఉపాసనా రహస్యాల్నీ, మంత్ర శాస్త్ర వైభవాల్నీ ప్రకటిస్తుంటాయి. ఈ కృతి కూడా అటువంటి మహావిషయాలతో ప్రకాశించేదే.

'వాతాపి' అనేది దక్షిణ దేశంలోని ఒక ప్రాంతం. పల్లవ రాజుల రాజధాని. ప్రస్తుతం దీనిని 'బాదాం', 'బాదల్' జిల్లాగా అంటున్నాం, ఈ వాతాపి గ్రామం నుండి ప్రత్యేకంగా తెచ్చి తిరువారూరులో ప్రతిష్ఠించబడ్డ గణపతి కనుక "వాతాపి గణపతి" అన్నారు.

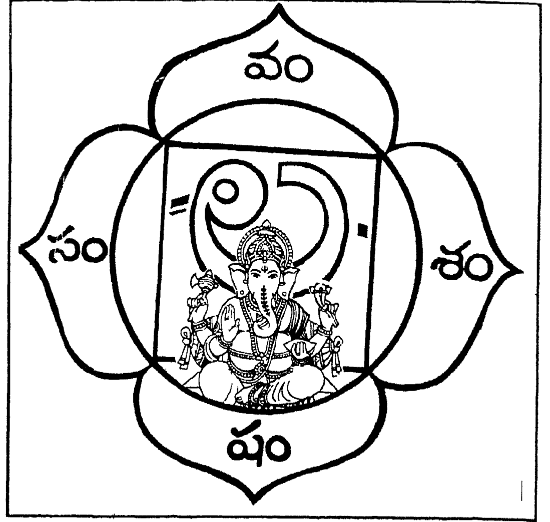
'వాతం పిబతి - వాతాపి' అని అర్థం చెప్పవచ్చు - వాయుపానం చేయడమనేది యోగక్రియ. ఇడ, పింగళ నాడుల ద్వారా వాయు నియంత్రణ చేసేది యోగం. ఆ యోగానికి అధిష్ఠానం గణపతితత్వం, ఆ యోగగణపతిని 'వాతాపి గణపతి' అనవచ్చు. ఈ భావనకి బలమిచ్చేది 'మూలాధార క్షేత్ర స్థితం' మొదలైన వాక్యాలు.

వారణాస్యం - ఏనుగు మోము గలవానిని; వరప్రదం - వరములనిచ్చువానిని, భూతాది సంసేవిత చరణం - పంచ భూతులచే సేవించబడే పాదాలు గలవానిని; భూతభౌతిక ప్రపంచ భరణం - పంచ భూతముల ద్వారా ఏర్పడ్డ ప్రపంచాన్ని భరించువానిని; వీతరాగిణం - రాగాది వికారాలు లేనివానిని; వినుతయోగినం - యోగులచే నుతింపబడువానిని; విశ్వకారణం - ప్రపంచమునకు కారణభూతమైన వానిని, విఘ్న వారణం - విఘ్నములను తొలగించువానిని; పురా - పూర్వము; కుంభసంభవమునివర ప్రపూజితం - అగస్త్యుని (కుంభసంభవుడు) చేత పూజింపబడిన వానిని; త్రికోణ మధ్యగతం - త్రికోణాకారముగల మూలాధార చక్ర మధ్యమందుండు వానిని; మురారి ప్రముఖాద్యుపాసితం - మురాసురుని వధించిన శ్రీకృష్ణుడు మొదలైన ముఖ్యులచే ఉపాసించ బడినవానిని; మూలాధార క్షేత్ర స్థితం - ''త్వంమూలాధారస్థితోసి సిత్యం'' అని 'గణపత్య థర్వశీర్షోపనిషత్తు'లోని వాక్యం. ఆ వేద వాక్యమే ఈ కృతిలోని ఈ వాక్యం, మూలాధార క్షేత్రములో నున్నవానిని; పరాది చత్వారి వాగాత్మకం - వాక్కు నాలుగు విధాలు. పరా, పశ్యంతి, మధ్యమ, వైఖరి - అనే నాలుగు విధాలైన వాక్కు గణపతి రూపం. 'త్వంచత్వారి వాక్పదాని' అని గణపత్యునిషత్తు. ప్రణవ స్వరూపవక్రతుండం - 'ఓం' వలె వంకర కలిగిన తొండము గలవానిని; ఓంకారరూపుడే గణపతి అని శాస్త్ర వచనం.

నిరంతరం - సర్వాకాలములందు, నిటల చంద్రఖండం - అర్థ చంద్రుని వంటి నుదురుగలవానిని; నిజవామకర విధృతేక్షుదండం - తన ఎడమ చేతియందు చెరకును ధరించినవానిని;

కరాంబుజపాశ బీజపూరం - మిగిలిన చేతులలో పద్మం, పాశం, బీజఫలం ధరించినవానిని; కలుషవిదూరం - పాపములను తొలగించువానిని; భూతాకారం - సమస్త భూతాకారము గలవానిని; హరాది గురుగుహ తోషిత బింబం - శివుడు, పార్వతి, కుమారస్వామి మొదలైనవారికి ఆనందము కలుగజేయు ఆకారముగలవానిని; ('గురుగుహ' అంటే కుమారస్వామి. దీక్షితుల కృతులన్నీ 'గురుగుహ' ముద్రతోనే ఉంటాయి).

హంసధ్వని భూషిత - 'హంసధ్వని' రాగంచే అలంకరింపబడ్డ. ఈ కృతి 'హంసధ్వని' రాగంలో మలచబడింది.

మన ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసల రూపంలోని గాలిని 'హంస' అంటారు. ఆ హంస వలన ఉత్పన్నమైన ధ్వని ఓంకారం, అదే గణపతి ఆకారం, ఈ అర్థం చేత కూడా 'వాతాపి'కి యోగపరమైన అర్థం సరిపోతుంది.

హేరంబం - (''దీనార్థవాచకో'హే'శ్చ, 'రంభః' పాలకవాచకః, పరిపాలకంచ దీనానాం హేరంబం ప్రణమామ్యహమ్'' అని బ్రహ్మవైవర్త పురాణం). దీనపాలకుడైన వానిని... భజేహం - సేవించుచున్నాను

ఈ కృతిలో ఇంతటి మంత్ర, ఉపాసనా విశేషాలే కాక, సంగీతపరమైన ఔచిత్యాలు కూడా అనేకం.

'హంసధ్వని' రాగంలో గానం చేయడం. ఉచ్ఛ్వాస, నిశ్వాస రూపమైన 'హంస'నుండి ఉత్పన్నమయ్యే నాదస్వరూపుని 'హంస ధ్వని' రాగంతో కీర్తించడం.

అయిదు ప్రాణాలకు ఆధారమైన గణపతిని ఐదు స్వరాలైన ఔడవ రాగంలో 'భూతాధి సంసేవిత చరణం' అనే చోట పంచ భూతాలను స్ఫురింపజేసేలా పంచమ స్వరంతో ప్రారంభించడం.

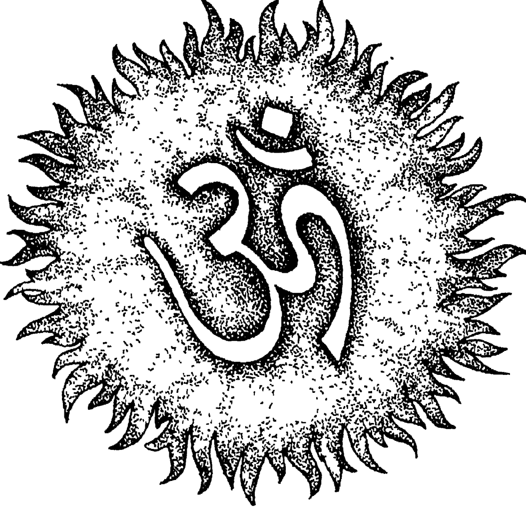
గణపతికి బీజమైనది 'గ' కారం కనుక, కీర్తన అంతరగాంధారంతో ప్రారంభం కావడం...

ఇవన్నీ సంగీతపరమైన రహస్యాలు. ఇన్ని ఔచిత్యాల బలం వల్ల ఈ కృతి ఇంతటి ప్రశస్తి పొందింది.

ఉపాసనా, తపస్సు, సంగీత సాహిత్యాలలో లోతైన పరిజ్ఞానం - వీటన్నిటి కారణంగా మన వాగ్గేయకారుల కృతులలో అద్భుతమైన విషయాలు, ఔచిత్యాలు కనబడతాయి.

ప్రతి సంచికలోనూ ఒక్కొక్క వాగ్గేయకారుని ఒక్కొక్క కృతిలోని విశేషాలను ఈ శీర్షిక క్రింద వ్యాఖ్యానించబోతున్నాం.

'తంత్రం' అంటే ఏమిటి? ఎందుకు?

డాక్టర్ ప్రసాదరాయకులపతి

తంత్రమనే మాట ఎంతో ప్రాచీనకాలం నించీ ఉపయోగించబడిన పదం. నిఘంటువులు ఈ పదానికి చాలా అర్థాలు ఇచ్చినవి. తన్యత ఇతితంత్రం - తనువిస్తారే, విస్తరించబడునది అని వ్యుత్పత్తి ప్రధాని, సిద్ధాంతం, నూతి పడుగు, పరివారము అని అమరకోశం అర్థాలిస్తే 'వైజయంతీ నిఘంటువు' స్వరాష్ట్ర చింత అన్న అర్థం ఇచ్చింది ఈ అర్థాన్ని బట్టే 'స్వతంత్రము' మొదలైన శబ్దాలు ఉపయోగించబడు తున్నవి. భారతం ఆదిపర్వంలో ఒక దృశ్యం తంత్రంగా చెప్పబడింది.

ఉదంకుడనే మహర్షి గురుపత్ని కోరిన ప్రకారం పౌష్య మహాదేవి కుండలాలు తెస్తూ త్రోవలో తక్షకుడు వాటిని అపహరించగా వాడి వెంటబడి పాతాళానికి వెళ్లాడు. అక్కడ సితాసిత తంతు సంతానపటము నేస్తున్న యిద్దరు స్త్రీలను, ద్వాదశారచక్రము తిప్పుతున్న ఆరుగురు కుమారులను, అతి ప్రమాణతురగారూఢుడైన ఒక దివ్యపురుషుణ్ణి చూచాడు. అదంతా ఒక దేవతా రహస్యం దాన్ని ఒక గొప్ప తంత్రంగా వ్యాసుడు వర్ణించాడు. ఈ విధంగా ఈ శబ్దం ఎంతో విశిష్టతను సంతరించుకొన్నది.

మంత్రశాస్త్ర విశేషాలను చెప్పే గ్రంధాలు చాలావాటికి తంత్రములనే పేరే పెట్టబడింది. మంత్రాన్ని సిద్ధి పొందటానికి అవసరమయ్యే సామాగ్రి అంతా తంత్రంకిందికే వస్తుంది. మాలికలు, హోమద్రవ్యాలు, కుండ విశేషాలు, తర్పణవస్తువులు, వాటిని ఉపయోగించే విధానాలు ఇవన్నీ తంత్ర విభాగాలే. కనుక ఇక్కడ తంత్రమనేది మంత్రసంబంధమైన సిద్ధిసాధనాలను వివరించే ప్రక్రియగా భావించవచ్చు. ప్రాచీన మంత్ర శాస్త్రవేత్తలు ఏ అర్థంలో ఉనయోగించారో ఆ అర్థాన్నే అనుసంధానించవచ్చు.

శాస్త్ర గ్రంథాలలో తంత్రశాస్త్రానికి ఎంతో ప్రాదాన్యం ఇవ్వబడింది.

శ్లో. **విష్ణుర్వరిష్ఠో దేవానాం హ్రదానాముదధిస్తథా**
నదీనాం చ యధాగంగా పర్వతానాం హిమాలయః
అశ్వత్థః సర్వవృక్షాణాం రాజ్ఞామింద్రోయధావరః
తథా సమస్తశాస్త్రాణాం తంత్రశాస్త్రమనుత్తమం
సర్వకామప్రదం పుణ్యం తంత్రం వై వేద సమ్మితం

దేవతలలో విష్ణువువలె, హ్రదములలో సముద్రము వలె, నదులలో గంగ వలె, కొండలలో హిమవంతము వలె, చెట్లలో రావివలె రాజులలో ఇంద్రునివలె, సమస్త శాస్త్రములలో తంత్రశాస్త్రము శ్రేష్ఠమైనది, వేదసమ్మతమైనది.

ఇప్పుడు తపస్సులు సాధ్యమా!

లౌకిక మార్గాల ద్వారా సాధించటానికి ఏది సాధ్యం కాదో, ఏది దుస్తరంగా, పొందరానిదిగా ఉంటుందో దానిని తపస్సు చేత సాధించవచ్చు. అయితే తపస్సు మాత్రం చాలా కష్టం సుమా అని చెపుతారు.

నిజమే, ఆదికాలంలోని మహర్షుల వలె ఎంతమంది కఠోరంగా తపస్సు చేయగలరు? ఎండాకాలంలో పంచాగ్ని మధ్యంలోను, శీతా కాలంలో గొంతులోతు చన్నీళ్ళలోను నిలచి నిరాహారులై పర్ణ, జల, వాయుభక్షులై ఎందరు తపించగలరు? పూర్వం హిరణ్యకశిపుడైతే ఎముకలు మాత్రమే మిగిలేలా శరీరాన్ని కృశింపజేసి తపస్సు చేశాడట. రావణుడు తలలు తరిగి హోమం చేశాడట. అదంతా పూర్వయుగాలలో.

కలియుగంలో ఇటీవలి కాలంలో రామకృష్ణ పరమహంస, రమణ మహర్షి వంటి కొద్దిమంది కఠోర తపస్సు చేసినవాళ్లు కనిపిస్తున్నారు. మహాత్మాగాంధీ ఉపవాసవ్రత దీక్షలు నడిపి కొంచెంగా ప్రకృతి మీద అనుశాసనశక్తి సంపాదిస్తే అదే ఎంతో గొప్పగా చెప్పుకొన్నారు. ఒళ్లు కొరడువారే చలిలో తెల్లవారుజామున ఆయన లేచి వెళ్ళి థేమ్సు నదిలో స్నానం చేసి కొల్లాయి గుడ్డతో వీధుల్లో నడిస్తే ఆంగ్లేయులే కాదు, ప్రపంచమంతా విభ్రాంతిని వ్యక్తం చేసింది.

కాని అంతా పరహహంసలు, మహర్షులు, మహాత్ములు కాలేరు గదా! తీరని కోరికలు మాత్రం ప్రతి మనిషినీ వెంటాడుతూ, వేటాడుతూనే ఉంటవి. కనుక ఏ కోర్కెనైనా సాధించాలంటే తంత్ర సహాయం అవసరం. తంత్రశాస్త్రాలలో ఎటువంటి కష్టమైన పనినైనా సాధించటానికి కావలసిన పద్ధతులు చెప్పబడినవి. ఇంద్రజాల తంత్రంలో ఉపోద్ఘాతంలో ఇలా చెప్పబడింది

''నీకెవరిమీదనైనా కోపం వచ్చిందనుకో. వాడు లౌకికంగా నీకంటే ఉన్నతుడనుకో. ఏం చేస్తావు? అసమర్థతతో బాధపడక తప్పదు. కనుక ఇంద్రజాలం నేర్చుకో. ఏమైనా చేయవచ్చు.''

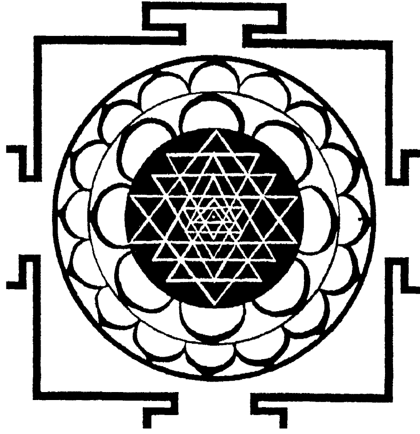
సత్యమే, ఒక్కోసారి అనిపిస్తుంది. ఈ లోకంలో జరుగుతున్న అన్యాయాలు చూస్తున్నప్పుడు తంత్రప్రకియలు మళ్ళీ బాగా వ్యాప్తిలోకి వస్తే బాగుండుగదా అని. ప్రపంచంలో ఎందరో అక్రమాలు చేస్తున్నారు. అన్యాయాలు చేస్తున్నారు. ధనాధికార పదవీ ప్రాభవాల చేత వాళ్ళను ఎవరూ ఏమీ చేయలేకపోతున్నారు. అదేమిటి భగవంతుడు లేడా? దుష్టశిక్షణ, శిష్టరక్షణ ఆయన కర్తవ్యం గదా అనవచ్చు. ఎప్పుడో మరీ మితిమీరితే, రావణాసురుడంత, దుర్యోధన దుశ్శాసనులంత దుష్టులు వస్తే అప్పుడు గదా దేవుడు దిగివచ్చేది! అందాకా మనుషుల గతి? నిర్గతేనా?

కాబట్టే తంత్రప్రక్రియలు బాగా ప్రాచుర్యం పొందాలి అయితే ఒక మాట అనవచ్చు. శక్తిసంపాదకమైన ఈ సాధనల వల్ల దుర్మార్గాలు చెయ్యరా? దుష్టమైన కామక్రోధాలకు ఇవి వినియోగం కావా? అని ప్రశ్నించవచ్చు. కావచ్చు. కాని లోకంలో ఆయుధాలను దుర్మార్గానికి వినియోగించవచ్చు అని తత్సాధన మానటం లేదు. కత్తి దుష్టశిక్షణకే గాక ఆత్మరక్షణకూ అవసరం. ఒకప్పుడు దుర్వినియోగం కావచ్చు. అట్లని దాని సాధన మానరాదు.

సద్గురువు సరియైన శిష్యులను ఎన్నుకొని తాంత్రిక సాధనలు చేయించవచ్చు. వాటిని లోక శ్రేయస్సుకు వినియోగించవచ్చు. బూటకపు మాంత్రికులు, వంచకులైన యోగులు పెరిగిపోయిన యీ కాలంలో నిజమయిన తంత్రరహస్యాలు తెలిసి సాధించిన సిద్ధుల అవసరం ఎంతైనా వుంది.

ప్రారబ్ధాన్ని కూడా తప్పించవచ్చు

యోగసాధన వల్ల సమాధిస్థితిలోకి పోవటం చేతనైనవాడు దీర్ఘాయువును సాధించినవాని కింద పరిగణించాలి. మృత్యువును కూడా జయించటం దానివల్ల సాధ్యమని యోగశాస్త్రాలు చెపుతున్నవి జ్ఞానము చేత మృత్యుసమయాన్ని తెలుసుకొని ఆ వేళకు సమాధిస్థితిలో ఉంటే సరి! మృత్యుదేవత వస్తుంది. చూస్తే యోగి మృతునితో సమానుడు. సమాధిస్థితిలో హృదయనాడీ స్పందనాదులుండవు. మనస్సు పని చేయదు. నిద్రా అంటే నిద్ర కాదు. మెలకువా అంటే అదీ కాదు.

అటువంటి విచిత్రస్థితిని చూచి మృత్యువు వెళ్ళిపోతుంది. యోగి సమాధిలో నించి బయటకు వచ్చి జీవిస్తాడు.

ప్రారబ్ధకర్మవాదులు కొందరంటారు గదా - మనిషి ఆయుర్దాయం నిర్ణీతం, ఈ జీవితంలో చేసే ఏ కర్మవల్ల కూడా ఆయువు పెరగటం, తరగటం ఉండదు అని. సుకృతం చేస్తే ఆయువు పెరుగుతుందనీ, దుష్కృతం చేస్తే ఆయువు తరుగుతుందనీ అనుకోవటం భ్రాంతి. పాపపుణ్యాల ఫలితాలు ఈ జన్మలో అనుభవానికి రావు. కనుక పూర్వజన్మ కర్త చేత ఈ దేహంలోకి వచ్చేప్పుడు జీవుడు ఎంత ఆయువు తెచ్చుకొంటే అంతే తప్ప క్షణం పెరగదు, క్షణం తరగదు అని చెపుతారు.

ఒక గడియారం ముల్లు ఉందనుకోండి. అది ఒక అంకె దగ్గర నించి మరో అంకె దగ్గరకు సామాన్యంగా నిర్ణీత వేగంతో ప్రయాణం చేస్తూ వుంటుంది. యంత్ర విశారదుడైన వ్యక్తి కావాలంటే దాన్ని వేగం పెంచి కాని, తగ్గించికాని, కావాలంటే కొంతసేపు ఆపిగాని ముల్లు త్రిప్పగలడు. అదే విధంగా యోగి ప్రాణాన్ని వశం చేసుకొని సమాధిస్థితిని సాధించటం వల్ల ఎక్కువ కాలం జీవించగలడు. సిద్ధాంతరీత్యా చెపితే అది ఆయువును పెంచటం కాదు. జీవితాన అనుభవించటం వేగాన్ని తగ్గించటమన్న మాట. భట్టి విక్రమార్కుడి కథలో చెపుతారే అటువంటి కాళీదేవి భట్టికి రెండు వేలేండ్లు బ్రతుకుతావని వరమిచ్చింది. విక్రమార్కుడి వెయ్యేండ్లు రాజ్యపాలన చేస్తావని వరమిచ్చింది. భట్టితో సమానంగా జీవించటం కోసం విక్రమార్కుడు ఆర్నెల్లు రాజ్యపాలన చేస్తూ ఆరునెలలు దేశసంచారం చేశాడు. అలా ఆయుర్యంత్రాన్ని సమాధిస్థితి ద్వారా వశం చేసుకొని కొంచెం నెమ్మదిగా తిప్పవచ్చు లోక పరిభాషలో ఆయువును పెంచుకోవటమందే అదే

అనేక తంత్ర శాస్త్రాలు

ఊహకందని పూర్వకాలం నుంచి తంత్రములు ప్రఖ్యాతం కాగా వాటి విశేషాలు చెప్పే గ్రంథాలు కూడా ఇంచుమించు అంత ప్రాచీనమైనవనే చెప్పాలి. మహా విశ్వసారతంత్రంలో యామళోడ్డీశ భూతడామరాదులు అరువది నాలుగు తంత్ర గ్రంథాలు చెప్పబడినవి. వాటిల్లో మేరుతంత్రం చాలా గొప్పదని మేదినీ మధ్యంలో మేరువులాంటిదని కొందరు విద్వాంసులు భావిస్తున్నారు. అందులో శివవిష్ణుగణేశాదిత్య గౌర్యాది దేవతల యొక్క గంగా యమునాదినదుల యొక్క అనేకానేక - ఇతర దేవతల యొక్క మంత్ర యంత్ర ధ్యాన న్యాసపీఠావరణార్చనాది విధులన్నీ స్పష్టంగా చెప్పబడినవి.

అటువంటిదే శారదా తిలకతంత్రము. చాలా ప్రామాణికమైన గ్రంథం. అయితే మేరు తంత్రంలో ఉన్నంత స్పష్టత దీనిలో లేదు. ఇందులో సాంకేతిక పదాల గజిబిజి ఎక్కువ. వ్యాఖ్యాన రహితంగా చదవటం కష్టం. అలానే మంత్రమహోదధి అనే గ్రంథం ఉంది. ఎంతో ప్రశస్తమైనది. అదీ సవ్యాఖ్యానమై మంత్రరత్నాకరమనే పేరుతో ప్రఖ్యాతి చెందింది. ఇవి ప్రధానంగా వైదికమార్గ ప్రశస్తి చెప్పే గ్రంథాలు. అక్కడక్కడ సమాచార ప్రక్రియలు కొన్ని ఉన్నా ఇవి దక్షిణాచారానికి ప్రాధాన్యాన్న చెప్పేవే. మేరు తంత్రంలో ఈశ్వరుడు నూట ఎనిమిది తంత్రములను పలికినట్లు చెప్పబడింది.

శ్లో. **మయాకృతాని తంత్రాణి సంఖ్యాయాష్టోత్తరంశతం**
యేన యేన ప్రార్థితోహం దేవీ సంప్రార్థితామయా

కౌళావతీ నిర్ణయమనే గ్రంథంలో డెబ్బది రెండు తంత్ర గ్రంథాలు ప్రస్తావించబడినవి. వాటి పేర్లు ఎలా వుంటవో పాఠకులకు తెలియటానికి ఆ పట్టిక మాత్రం ఇస్తాను.

1. రుద్రయామళము 2. బ్రహ్మయామళము 3. విష్ణుయామళము 4. శక్తియామళము 5. భావ చూడామణి 6. తంత్ర చూడామణి 7. కుల చూడామణి 8. కులసారము 9 కులోడ్డీశము 10. కులామృతము 11. కులార్ణవము 12. కాలికాకుల సర్వస్వము 13. కులసద్భావము 14. కాళీతంత్రము 15. కులానందము 16. కులచక్రము 17. కాళీ కల్పము 18. మహాకాలము 19. కుమారీ తంత్రము 20.

సమయాఖ్యాకౌలీతంత్రము 21. ఫేత్కార తంత్రము 22. ఫేరవీ తంత్రము 23. శ్రీక్రమము 24 యోగినీ తంత్రము 25. శ్రీహంస పరమేశ్వరము 26. స్వతంత్రతంత్రము 27 తంత్రరాజము 28. జ్ఞానమాలా తంత్రము 29. వాయవీతంత్రము 30. హంస తంత్రము 31 తారాకల్పము 32. మాలినీ తంత్రము 33. మంత్ర నిర్ణయ తంత్రము 34. యోగినీ హృదయము 35. కౌలార్ణవము 36. గాంధర్వ తంత్రము 37. ఉడ్డీశయాన తంత్రము 38. తోడల తంత్రము 39. శివశాసన తంత్రము 40 మందర తంత్రము 41. ప్లావనీ తంత్రము 42. వీరావళీ తంత్రము 43. వారహ తంత్రము 44. కుబ్జికా తంత్రము 45. నీలా తంత్రము 46. మత్స్యసూత్రము 47. వీర తంత్రము 48. లలితా తంత్రము 49. శంభు నిర్ణయ తంత్రము 50. వామకేశ్వర తంత్రము 51. వటుకసంహిత 52. తారార్ణవము 53. గుప్తార్ణవము 54. చండరోషతంత్రము 55. మాయా తంత్రము 56. నీలమణి తంత్రము 57. సమయ తంత్రసారము 58. మంత్ర విమర్శని 59. జ్ఞానసార తంత్రము 60. యోగావతీ తంత్రము 61. భైరవీ తంత్రము 62. భైరవ తంత్రము 63. సిద్ధసారస్వత తంత్రము 64. త్రిపురార్ణ తంత్రము 65. ఉత్తర తంత్రము 66. భిన్నాతంత్రము 67. వాతూల తంత్రము 68. దక్షిణామూర్తి సంహిత 69. నయోత్తర తంత్రము 70. ఏకవీరా తంత్రము 71. వివిధ సంగ్రహములు 72. గురుప్రపంచము.

ఇవిగాక పరశురామ కల్పసూత్రములు, కులచూడామణి నిగమము, కౌలోపనిషత్తు, కామరత్న తంత్రము మొదలైన తంత్ర గ్రంధములున్నవి. పైన చెప్పబడినవన్నీ ఎక్కువ భాగం కౌలమతాన్ని వివరించే గ్రంథాలు. కౌలం వామాచారంలో ఒక భాగం.

వామాచారం – దక్షిణాచారం

వామాచార, దక్షిణాచారములంటే ఏమిటి విశదీకరించటం ఇక్కడ అవసరం. రాజకీయాల్లో ఉన్నట్లే లెఫ్ట్, రైట్ తంత్రమార్గాల లోను ఉన్నవి.

ఈ విభాగాన్ని గురించి చిన్న కథ ఒకటి ఉంది. సురాసురులు పాలసముద్రాన్ని మథించేటప్పుడు సురాకలశధారిణియై శ్యామ, గౌరాంగి, అరుణచేల, హరితకంచుక, ధవళోత్తరీయ ఒక త్రిలోక మోహిని ఉదయించింది. అసురులు శుక్రాచార్య వర ప్రభావంచేత దేవతలను జయించి ఆ సురను త్రాగారు. ఎవరైతే ఆనాడు సురాపానం చేశారో, వారంతా వామాచారులు ఆ సంప్రదాయం వామాచరమైంది

వామాచారులు, దక్షిణాచారులు ఒకరి మార్గంలో మరొకరు ప్రవేశించటానికి ప్రయత్నిస్తే చాలా ప్రమాదమని తంత్ర శాస్త్రాలు నిషేధిస్తున్నవి.

శ్లో. **వామమార్గేయదాదక్షం ప్రవిశేత్ తత్సురైస్తతు**
విఘ్నైన పీడ్యతే చాపి న సిద్ధి మధిగచ్ఛతి.
దక్షమార్గేయదావామం ప్రవిశేత్ తత్సురాస్తదా
లోకద్వయాద్భ్రావయన్తి తం గ్రసంతిచవామినం
తస్మాత్ స్వకులమార్గంతు జ్ఞాత్వాకుర్యాదుపాసనం.

ఒకరి పద్ధతిలో మరొకరు ప్రవేశిస్తే మంత్రదేవతలు వాళ్లను తింటారు. కనుక తమతమ కులాచార సంప్రదాయాల ననుసరించి ఉపసాన చేయాలి. వేదమంత్రాలు మనమెందుకు చేయగూడదని ఒకరూ, శీఘ్రసిద్ధి వస్తుంది గనుక సురాపానాదులతో మంత్రజపం చేద్దామనీ, బలులు సమర్పిద్దామని మరొకరూ తమకు నిర్దేశించబడని మార్గాలలో ప్రవేశిస్తే మిగిలేది ఉభయభ్రష్టత

గాయత్రీ మంత్రం వంటి వేదవిద్యను వామాచారంలో సాదిద్దామని ఎవరైనా అనుకుంటే అంతకంటే బుద్ధిహీనత మరొకటి లేదు.

శ్లో	వామమార్గే వేదమంత్రో వజ్రపాతసమః స్మృతః ।
బ్రాహ్మణానాం వామమార్గో నరకాయైవ యాజతే ॥

వేదమంత్రాన్ని వామమార్గంలో ఉపాసించబూను కొంటే అది పిడుగులాగా సాధకుణ్ణి దగ్ధం చేస్తుంది. బ్రాహ్మణులకు వామమార్గం నరకానికే దారితీస్తుంది.

అలానే ఉచ్ఛిష్ట గణపతి వంటి విద్యను శుచిగా మడి గట్టుకొని జపం చేస్తానంటే కుదరదు. దాన్ని వామాచార పద్ధతిలోనే అశుచియై, దిగంబరుడై తంత్రోక్త మార్గంలో ఉపాసించాలి.

ఈ వామదక్షిణ భేదాలు మరింత చర్చించవలసిన అవసరం ఉంది.

పరీక్షలు

దక్షిణాచారానికి శౌచం ప్రధానం. ఏవిధమైన అశుచిత్వము సోకరాదు. ఆహార విహారాలలో కఠోరనియమాలుండాలి. వాటివల్లనే మనశ్శుద్ధి ఏర్పడుతుంది గనుక వాటికి ఎంతో ప్రాధాన్యముంది.

ఆహారంలోవలెనే నిత్య జీవితంలో కూడా సత్యము, అహింస, అస్తేయము, శమము, దమము మొదలైన లక్షణాలను పెంపొందించుకోవాలి. కామ విషయంలో చాల నియమబద్ధుడై ఉండాలి. ధర్మకామము తప్పన అధర్మకామమునందు దృష్టి పోనీయరాదు. రామకృష్ణ పరమహంస వలె వివేకనందునివలె కామజేతలు కానక్కరలేదు. కానీ అక్రమ కామ సంబంధముల కాశపడరాదు మనస్సును జాగ్రత్తగా నిగ్రహించుకోవాలి. ముఖ్యంగా మంత్రదేవతలు సౌందర్యవతులైన స్త్రీలుగా వచ్చి స్వప్న, ధ్యాన దశలలో సాధకుణ్ణి పరీక్షిస్తుంటారు అందువల్ల దక్షిణాచార సాధకు డెప్పుడూ మనోవాక్కాయ కర్మలా పరస్త్రీ విముఖుడుగా వుండాలి. రామపుత్రుడైన కుశమహారాజుకు కలలో దివ్యాలంకారయుతమైన స్త్రీ కనిపిస్తే అతడిలా అన్నాడు.

శ్లో.	కా త్వంశుభే! కన్యపరిగ్రహోవా
కింవామదభ్యాగమకారణంతే
ఆచక్ష్వమత్వావశినాం రఘూణాం
మనః పరస్త్రీ విముఖ ప్రవృత్తిః

ఎవరమ్మా నువ్వు? ఎవరి భార్యవు? నా దగ్గరికి ఎందుకు వచ్చావు? రఘువంశీయులు పరస్త్రీ విముఖులని నీకు తెలియదా!

కలలో కూడా అంతటి నిగ్రహాన్ని కలిగి ఉండాలి. అప్పుడే సాత్విక దేవతలు అనుగ్రహిస్తారు.

అశుచియైన ప్రదేశము, కలుషిత భావములతో నిండిన స్థలము మనస్సు మీద అటువంటి ప్రభావాన్నే కలిగిస్తవి. కనుక దీక్షాస్థలాన్ని ఎన్నుకోటంలో జాగ్రత్తపడాలి.

దీక్షా కాలంలో బ్రహ్మచర్యము, భూశయనము, ఏకభుక్తము వంటి పునశ్చరణ నియమాలు పాటించాలి. వీటితో పాటు మౌన వ్రతం ధరించాలి. మౌనమంటే కేవలం మాట్లాడకపోవటమే కాదు. మానసికంగా ఆలోచనలను తగ్గించి క్రమంగా ఆలోచనారహితమైన దశకు చేరుకోవాలి. అంతేకాని ఇవాళ మౌనం కనుక మాట్లాడనంటూ పలకమీదనో, కాగితాలమీదనో అవతలి వాళ్ళ ప్రశ్నలకు జవాబు వ్రాయటం మౌనం కాజాలదు. మౌనం మనస్సుకు సంబంధించిన దనే అంశం గుర్తుంచుకోవాలి.

అదేవిధంగా పూజాద్రవ్యాలు, హోమ వస్తువులు వృక్షలతాజన్యములు (చెట్లు, తీగల నుండి వచ్చినవి మాత్రమే అయి ఉండాలి.

ఇక మంత్రస్వీకారంలో కూడా వేదమంత్రం బంగారు వంటిదని, తాంత్రిక మంత్రములు వెండి వంటివని మేరుతంత్రం వర్ణిస్తుంది. అయితే వేదమంత్రానికి స్వరంప్రధానం. వేదాధ్యయనం అంతగా లేని అధునాతన కాలంలో తంత్రశాస్త్రోక్త మంత్రాలను ఆశ్రయింపక తప్పదు. ఇదంతా శౌచప్రదానమైన దక్షిణాచారం. ●

Nothing Matters but Love

In the shadow
of my love's gait
sweetened by the incense
of my heart's feel
I bask.

Others proclaim
"I am shadow-stricken,
never has existed
such a thing as my love"

Fie on those that believe not!
Why should they, shameless,
seek to view my love's front?

I care only to eye
his shifty umbra
that has been assuring
me of this delectable everywhere.

- K. Venkataramani

జిజ్ఞాస

(సందేహాలకు సమాధానాలు)

'ఋషిపీఠం' పత్రిక పరిచయ, ప్రచార సమయంలో కొందరు జిజ్ఞాసులు ప్రశ్నించిన ప్రశ్నలు సేకరించి, వాటికి సమాధానాలు అందజేస్తున్నాం. పాఠకులు కూడా తమ సందేహాలను 'ఋషిపీఠం' చిరునామాకు పంపవలసిందిగా మనవి. ప్రతి నెలా ఈ శీర్షికలో సాధికారికమైన సమాధానాలు ఇవ్వబడతాయి.

నిర్వహణ : ఋషిపీఠం

ఎ సాంబశివరావు — విజయవాడ

ప్ర : రావణుడి నాభిలో అమృతభాండం ఉందనీ, దానిని కొడితేనే అతడు మరణిస్తాడని విభీషణుడు ఇంటిగుట్టు చెప్పి లంకకు చేటు తేవడం న్యాయమా? రాముడు ఆ మాట వినడం ధర్మమా?

జ : అసలు రామాయణమంటే తెలియని వాళ్లు నమ్మే కథ ఇది. ఏ హరికథల కాలక్షేపంలోనో పుట్టిన పిట్టకథ. నిజానికి రామాయణంలో ఈ ఘట్టమే లేదు.

రావణుడితో రాముడు నేరుగా యుద్ధం చేశాడు. బ్రహ్మాస్త్రంతో రావణ సంహారం చేశాడు. అంతే. అతడి నాభిలో ఏ భాండమూ లేదు. విభీషణుడు ఏ ఇంటిగుట్టూ చెప్పలేదు. కాబట్టి వీభీషణుడి న్యాయానికీ, రాముడి ధర్మానికీ వచ్చిన లోటేమీ లేదు.

టి. ఉపేంద్ర — తాడేపల్లిగూడెం

ప్ర : సత్యభామ అలడగం, కృష్ణుడు ఆమె కాలు పట్టుకొని బతిమాలడం కథ వింటే, అతడు దేవుడేనా? అనిపిస్తుంది. నరకాసురుడ్ని చంపినందువల్లే సత్యభామకు కృష్ణుడు దాసుడయ్యాడా?

జ : మనకు అసలు కథల కన్నా అబద్ధపు కథలే వ్యాప్తిలో వుండడం, వాటినే మనం నమ్మడం ఒక గ్రహచారం. కృష్ణుడు ఏ ఒక్కరికీ దాసుడు కాలేదు. భాగవతంలో గానీ, భారతంలోగానీ సత్యభామ గయ్యాళి తనం ఎక్కడా చెప్పబడలేదు. 'భామా కలాపం'లో రసపోషణకోసం గయ్యాళి సత్యభామ పాత్రను కూచిపూడి నాట్యకళలో ఒక నాయికగా సృష్టించారు. ఇది కృష్ణ కథాధారం కాదు. అలాగే ముక్కుతిమ్మన 'పారిజాతాపహరణం' ప్రబంధంలో గయ్యాళి సత్యభామను కల్పించాడు. దానివెనక అంతఃపుర రాజకీయ కారణాలున్నాయి. అంతే కానీ పురాణాలలో ఎక్కడా కృష్ణుని ఏ భార్యా గయ్యాళికాదు. యోగీశ్వరుడుగానే కృష్ణుడు స్పష్టంగా కనిపిస్తాడు - భారత, భాగవతాలలో. నరకాసురునితో కృష్ణుడు యుద్ధం చేసేటప్పుడు, అతడితో పాటు సత్యభామ ఉంటుంది గానీ ఏ యుద్ధమూ చేయదు. నరకుని చంపనూ చంపదు నరకాసుర సంహారం చేసినవాడు శ్రీకృష్ణుడే.

ఆర్. ఇందిర — నెల్లూరు

ప్ర : శివుడ్ని లింగరూపంలో ఎందుకు పూజిస్తారు. ఏదైనా శాపమా?

జ : శాపాలేవీ కావు. సదాశివునికి 1.అకల, 2. సకల అనే రెండు తత్వాలున్నాయి. అకలం - నిరాకారం, నిరంజనం, నిర్గుణం. సకలం - సగుణం మొదటిది - బ్రహ్మ జ్యోతి స్వరూపం. రెండవది - భక్తానుగ్రహ విగ్రహం. 'అకల' తత్వాన్ని తెలియజేసేదే - అవయవరహితమై, జ్యోతి స్వరూపంగా, ఆద్యంతములు తెలియని లింగరూపం. 'సకలం'గా - చంద్రశేఖర, శూలధారీ, చర్మాంబరుడు మొదలైన దివ్య మూర్తులు. ఈ అకల, సకల తత్వాలూ ఆరాధ్యాలే. 'లింగం' అంటే 'చిహ్నం' అని అర్థం. పరతత్వానికి చిహ్నం లింగం.

'లయనాల్లింగము చ్యతే' అని నిర్వచనం. సర్వం దేనిలో లీనమై ఉంటుందో ఆ పర మాత్మే లింగరూపి. ఈ కారణంచేతనే లింగరూపంలో శివుని ఆరాధిస్తారు. ఈ సమాధానానికి ప్రధాన ఆధారం శివ పురాణాదులు

డి.కేశవులు — వరంగల్

ప్ర : దైవకార్యాల్లో, సంధ్యావందనాది కర్మల్లో ముక్కు మూసుకోమంటారెందుకు?

జ : చేసేవారికి ఆసక్తి లేక, చేయించే పెద్దలు కొందరికి అవగాహన లేక ఇది

జరుగుతోంది. ముక్కు మూసుకోడం కాదు అది. దానిని ప్రాణాయామం అంటారు. దైవధ్యానానికి కావలసిన శరీర శుద్ధి, ఏకాగ్రత సిద్ధించడానికి అది శాస్త్రం విధించిన విధానం.

ఊరక ముక్కు మూసుకోడం ప్రాణాయామం కాదు. ప్రాణాయామం చేయకుండా ముక్కు మూసుకున్నా ఒకటే, చెవి మూసుకున్నా ఒకటే.

అది చేసే విధానం ప్రధానంగా ఇది : కుడి ముక్కును కుడిచేతి బొటనవ్రేలితో మూసి (ముక్కు పక్క నుండి మూయాలి. రంధ్రానికి దిగువ కాదు) ఎడమ ముక్కుతో నెమ్మదిగా గాలిని పీల్చాలి. దీనిని 'పూరకం' అంటారు. అలా పీల్చి గాలి అలాగే నిలిపి కాసేపు ఉంచాలి. దీనిని 'కుంభకం' అంటారు ఆ తరువాత కుడిచేతి చూపుడు వేలు, మధ్యమ (లేదా అనామిక)లతో ఎడమ ముక్కు మూసి, కుడి ముక్కు నుండి గాలిని నెమ్మదిగా వదలాలి. దానిని 'రేచకం' అంటారు. అలాగే కుడి ముక్కు నుండి పీల్చి ఎడమ ముక్కు నుండి వదలాలి. ఇది కొద్ది సెకన్ల కాలం.

పూరకానికి 4 సెకన్లు, కుంభకానికి మూప్తై సెకన్లు, రేచకానికి 4 సెకన్లు చాలు. వీటిని క్రమంగా పెంచుకుంటూ అనేకసార్లు చేయవచ్చు. 'పూరకం' చేసేటప్పుడు దైవధ్యానం, మంత్రధ్యానంచేయాలి. ఈ ప్రాణాయామం కర్మకి అర్హతనిస్తుంది. ఇలా చేయనప్పుడు, కేవలం ముక్కు పట్టు. కొని ప్రయోజనం లేదు.

జి.అరుణ్‌కుమార్ అన్నవరం

ప్ర : కొన్ని దేవాలయాల్లోకెళ్లగానే పైన గంట వేలాడుతూ ఉంటుంది. కొన్ని చోట్ల కనబడదు. ఎందుచేత?

జ : ఏ దేవాలయమైనా గంట ఉండి తీరుతుంది. అయితే పైన వేలాడుతూ ఉండక పోయినా, వేరేచోటనైనా ఉంటుంది. గంటని ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు కొట్టకూడదు. దర్శనానికి వెళ్లగానే గంట కొట్టడం అన్ని వేళలా పనికిరాదు. కొన్ని సేవల కాలంలో (ముఖ్యంగా మంగళహారతి నిచ్చే టప్పుడు) ఘంటానాదం వినిపిస్తారు. ఈ నాదం 'మంగళకరం, దేవవశ్యకరం' అని శాస్త్రోక్తి.

జి.శ్రీనివాస్ పూనూరు

ప్ర : విష్ణు సహస్రనామాలలో 'శర్వః', 'శంభుః', 'ఈశ్వరః', 'స్థాణు', 'రుద్ర' మొదలైన శివనామాలు కూడా కనిపిస్తాయి. ఎందువల్ల?

జ : శర్వ - అంటే లయకర్త. శంభు - అంటే శుభకారకుడు, ఈశ్వర అంటే పాలకుడు, స్థాణు - అంటే అచలుడు, రుద్ర - అంటే దుఃఖమోచకుడు. విష్ణువు పనులే ఇవి. పైగా ఈ నామాలు విష్ణువివైనట్లే, ఈ నామాల వాచ్యుడు శివుడు కూడా విష్ణువే. విష్ణువంటే 'సర్వవ్యాపకుడు'. శివుడంటే 'శాశ్వత శుభస్వరూపుడు'. శివుడూ సర్వవ్యాపకుడే విష్ణువూ శుభస్వరూపుడే.

విభిన్న కార్యాల కోసం విభిన్న రూపాలు. మనం ఉపాసించే దైవమే సర్వదేవతల సమాహారం. ఈ కారణం చేతనే శివసహస్రంలో విష్ణునామాలూ కనబడతాయి. దేవతలెందరైనా దైవత్వం ఒక్కటే. ఆ దైవత్వాన్ని మన అభీష్ట దైవంలో దర్శించాలి. అందుకే ''హరి అవతారములే అఖిల దేవతలు'' అన్నాడు అన్నమయ్య. దేవతా భేదం పాపకారకం. ఆ భేదదృష్టి పోవడానికే ఈ సహస్ర నామాలు ఇలా ఉపదేశిస్తున్నాయి ●

పాఠకులకు మనవి

ఎన్నో ఉన్నత లక్ష్యాలతో ప్రారంభించిన 'ఋషిపీఠం' భారతీయ మానసపత్రికకి, సహృదయులైన మీ స్పందన, సహాయ సహకారాలే ప్రాణాధారాలు. మీరే కాక, మీ బంధుమిత్రుల్ని కూడా 'ఋషిపీఠం' చందాదారులుగానో, పోషకులుగానో చేర్చండి. మీ ఇంటి సరస్వతీ పీఠంగా నెలనెలా ఈ ఋషిపీఠాన్ని ప్రతిష్ఠించండి.

మీ సలహాలూ, సూచనలూ, ప్రతిస్పందనలూ పంపి 'ఋషిపీఠం' సుస్థిరతకు, వ్యాప్తికి సహకరించవలసిందిగా మనవి.

సంవత్సర చందా :
రూ. 120లు.
అయిదు సంవత్సరాల చందా :
రూ. 600లు.
జీవిత సభ్యత్వ చందా :
రూ. 1800లు
విరాళాలు :
రూ. 3000లకు పై నుండి
మీ అభీష్టం మేరకు.

'ఋషిపీఠ పబ్లికేషన్స్' పేరున డి.డి.గానీ, క్యాష్‌గానీ మా చిరునామాకు పంపండి.

చిరునామా :
ఋషిపీఠం
భారతీయ మానస పత్రిక
నెం.3, కామరాజశాలై,
ఫస్ట్ ఫ్లోర్, అశోక్ నగర్,
చెన్నై - 600 083.

మనచుట్టూ కనిపించేది మనమే...

★ ''అనంతమైన ''అది'' అన్నింటిలోనూ ఉన్నది...''అది'' కాలము, స్థలము, కారణము అన్ని మూడు పరిణామాలను పొందినప్పుడు విస్తృత ప్రపంచంగా రూపుదాలుస్తుంది.''

★ ''కాలము, కారణము, నియమిత ప్రదేశము అనే గాజు ఫలకాల నుంచి చూస్తే బ్రహ్మము దర్శనమిస్తుంది... అలా చూసినప్పుడు ప్రపంచమే అది అని అర్థమౌతుంది...''

ఈ పై రెండు విషయాలను విడివిడిగా ఆలోచిస్తే, మొదటి విషయాన్ని హెర్మన్ మినోకోవిస్కీ అనే మేథమేటీషియన్ అన్నారు. రెండవ విషయాన్ని స్వామి వివేకానందులు జ్ఞానయోగంలో చెప్పారు.

జె.పి.విల్లర్, పి.డి. పీట్ అనే తత్వవేత్తలు The Spectrum of Consciouners అనే సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించారు. ఈ ఆత్మానుభూతి యొక్క రంగుల కలయికలో పాశ్చాత్యుల థెరపీను, తూర్పు దేశస్థుల మతపర జీవన సిద్ధాంతాలను చూడవచ్చునంటారు.

జిడ్డు కృష్ణమూర్తిగారి "You are the World, the observor is the observed" అనే ప్రతిపాదన, ధ్యాన, ధ్యాతృ ధ్యేయరూపాలు ఒకటిగా మార్చే విజ్ఞానం - ఇవన్నీ పాశ్చాత్యులను విపరీతంగా ఆకట్టుకున్నాయి. ఆలోచింపచేశాయి.

జలంధర

సైన్సు ఒక గొప్ప అద్దం... అందులోకి చూసినకొద్దీ, ఎన్నో అద్భుతాలు, కొన్ని నీడలు, కొన్ని నిజాలు, కొన్ని నీహారికలు, ఇదీ అని చెప్పలేని ఎన్నో రూపాంతరాలు... అని ఆశ్చర్యపోతారు

ఇదే విషయాన్ని ఏమాత్రం ఆశ్చర్యమూ, అనుమానమూ లేకుండా మన దేశంలో జన్మించిన మహామేధావి, ఆధ్యాత్మిక శిఖరం అయిన ఒక గొప్ప వ్యక్తి చెప్పడం జరిగింది. వారే శ్రీ ఆదిశంకరాచార్యులవారు. కొన్ని వేల సంవత్సరాల క్రితం ''విశ్వం దర్పణ దృశ్యమాన నగరీం...'' అన్నారు. విశ్వమంతా అద్దంలో ప్రతిఫలించే ఒక నగరం వంటిది... ఆ నీడంతా నిజం కాదు. . మాయ ఏర్పరచిన భ్రాంతి... ఇది ఎలా దాటాలి? అంటూ ఎంతో చెప్పారు వారు

మరి ఇదంతా మిథ్య ఈ అనుభవమంతా భ్రాంతి అనుకుంటే, మరి ఈ జీవితాన్ని ఇన్ని సంవత్సరాలు జీవింపచేసే అనుభూతి ఏమిటది! ఈ అనుభవాన్ని అనుభవించేది ఏమిటి?

ఈ ప్రశ్నలు జవాబులు వెతకకుండానే ఒక వర్గం వారిలో, ముఖ్యంగా మేధావి వర్గం వారిలో ఒక విసుగును కల్పించాయి. ఒక పక్క ఇదంతా భ్రాంతి, నీడ, అపనమ్మకం అంటారు. మరొకపక్క కర్మ, పూర్వజన్మ పరంపర అంటారు. మధ్యలో అర్థం చెప్పని ఆచారాలు జీవితాన్ని శాసించి బాధపెట్టి, భయపెట్టి భంగపెట్టే దురాచారాలుగా మారిపోవడం అన్నింటికన్నా పెద్ద శాపంగా మారింది.

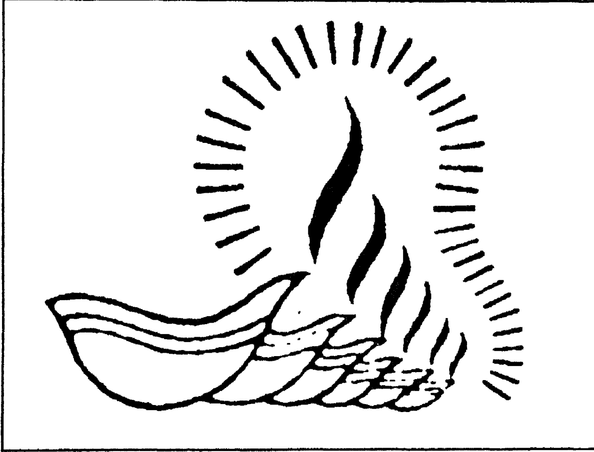
ఈ ''విసుగు'' మనిషిని ఆలోచించవుంటే ''ఇబ్బంది పెట్టడం''గా మారి, మరొక అడుగు పరిణామక్రమంలో వెనక్కు వేసి జంతునీతిని సంఘంలోకి అమలులోకి తెచ్చింది. వేటాడే బలం, పోట్లాడే బలం, మభ్యపెట్టే ధనబలం, పదవి బలం... ఇవనీ సంఘాన్ని కట్టికుదపటానికి కారణం ఈ విసుగే...

ఈ గందరగోళంలో ఏ మహానుభావుడో ''మనంచరి మధ్య దూసుకుపోయే వెలుతురు రేఖ ఒకటే'' అని వర్డ్స్‌వర్త్‌లాగా కవిత్వం చెప్పినా, ''ప్రేమ భగవంతుడు'' - అన్న ప్రతిపాదన చేసినా, ''ఒరులేయని ఒనరించిన....'' లాంటి పరమధర్మాలు వల్లించినా, త్యాగాలు, జ్ఞానయజ్ఞాలు - వీటి గురించి మాట్లాడినా, ''అహం చంపుకో అప్పుడే భగవంతుడు దగ్గిర అవుతాడు'' - లాంటి బోధనలు చేసినా. వీళ్లైతే ఇలా మాట్లాడేవాళ్లందర్నీ శిలువ వెయ్యాలన్న ప్రయత్నాలు జరిగాయి. జరుగుతున్నాయి. కారణం జీవితాలకు పనికిరాని ఉపన్యాసాలు, ఆత్మతృప్తి కలిగించని ఆదర్శాలు, ఎక్కడ ఉన్నాయో లేవో తెలియని లోకలోకాల్లో జరిగే ధర్మాధర్మ తూనిక పట్టీలు... ఇవన్నీ

సామాన్యుడిని చాలా ఇబ్బందిలో పడవేస్తాయి. అందుకే - ''ఆ అద్భుతమైన పరబ్రహ్మయో మరెవరో మాకొద్దు కానీ, మా కళ్ల ఎదుట మా పూజలందుకుంటూ మా కోరికలు తీర్చే దేవుడు కావాల''న్న కామ్య దేవతారాధనలు చాలా విరివిగా ప్రాచుర్యం పొందాయి.

తంత్రమైనా, మంత్రమైనా, యంత్రమైనా....''। ''నాకేమిటి ఉపయోగం?'' అన్న ప్రశ్నతోనే మొదలౌతుంది. తనకు ఉపయోగించే స్థితిని కల్పించిన ఆశ్రమాలను, గుళ్లను, ధర్మాలను, తాంత్రికులను, పీఠాలను, మతసంస్థలను మనిషి అతి భద్రంగా కాపాడుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తాడు, వాటి రక్షణకు ఒక్కొక్కసారి ప్రాణాలు కూడా అర్పించడానికి సిద్ధమౌతాడు.

దీనికి కారణం మనిషిలోని అభద్రతా భావం... తాను దేనికో ఎవరికో చెంది ఉండాలన్న బలహీనత... అందుకే శాశ్వత సత్యాల కన్నా భ్రాంతిపరమైన నమ్మకాలు మనిషిని లొంగదీసుకుంటూ.. ఎవరు బలవంతులైతే, శాసనకర్తలైతే, ఆ వ్యక్తి, ఆ వర్గం ఆ దేశాన్ని శాసించడం మనం చరిత్ర తిరగవేస్తే గమనించవచ్చు. ఏ దేశం ఈ జంతునీతికి విడిగా ప్రవర్తించలేదు. అందుకే మన దేశంలో ముఖ్యంగా ఎవరు పాలిస్తే వారి మతం, ధర్మం మన దేశపు సామాన్య వర్గాన్ని ఆవరించడం మనం చూడ వచ్చు... అందుకే ఇన్ని మతాలు, ఇన్ని ధర్మాలు, ఇన్ని వర్గాలు...

ఈ పరిస్థితి మరీ మించిపోయి వ్యత్యస్థ వ్యవస్థ వినాశనానికి దారితీసినప్పుడు కొంతమంది మహానుబావులు ప్రభవించి, మానవత్వపు మహనీయతను, విశ్వమానవ ప్రేమను, శాంతిని ప్రవచించి, మామూలు మనుష్యులకు ఆ అనుభవాన్నిచ్చి, మానవశక్తిని మాహాత్మ్యంగా మార్చుకోవడం నేర్పించి నిష్క్రమిస్తారు.

మరి ఇక్కడ జరుగుతున్న ఈ ''హైడ్రామా''ను పరిశీలిస్తూ, కావలసిన శక్తిని, ధర్మాన్ని, నియతిని ఒక వ్యక్తిరూపంగానో, కాంతి రూపంగానో ప్రపంచంలోకి పంపించగలిగిన శక్తి ఏదో ఉండాలిగా... ఆ మహాశక్తికి సర్వ అనుభవమై, సర్వంలో తాను ఉంటూ, తాను దూరంగా ఉండి చూడగల అద్భుత ప్రభావం కూడా ఉండాలి

ఒక పరి లోకాన్ని వెలుపలికి, ఒకపరి లోపలికి తీసుకుంటూ సకలార్థ సాక్షి, అకలంకుని, ఆత్మవిభుని.. అంటూ చెప్తే ''అబ్బే మళ్లీ పురాణాలు.. '' అని విసుగురావచ్చు.

న్యూయార్క్‌కు చెందిన Cice Backster అనే సైంటిస్ట్ ఒక పరిశోధన చేశారు.

మూడు వేరు వేరు గదుల్లో ఒక మనిషిని, చాలా తొందరగా స్పందించే ఒక రకమైన చెట్టును, ష్రింప్ అనే ఒక జాతి జలచరాన్ని ఉంచారు. ఈ మూడింటికీ మూడు విడివిడి గాల్వనోమీటర్లు కనెక్ట్ చేశారు. బలహీనమైన కరెంటు మనిషిలో ప్రవహించినప్పుడు అతడి మెదడులో కలిగిన భావన, బాధ, చలనం గ్రాఫ్‌గా కాగితం మీద రూపుదాల్చే ఏర్పాటు చేశారు జలచరం వేడినీళ్లలొ పడగానే ఆ బాధ చెట్టులో కనిపించేది. మనిషిలో సంచలనం, మరి రెండింటినీ కదిలించేది. కారణం వీటన్నిం టిలో ప్రవహించే జీవచైతన్యం ఒక్కటే కాబట్టి.

ఈ పరిశోధన వలన సైన్స్ ఆ విషయం ఋజువు చెయ్యగలిగింది అంతే. Lyall Watso అనే సైంటిస్ట్ ఒక సందిగ్ధంలో పడ్డాడు. మనిషి ఒక మంచి యంత్రం... యంత్రానికి కొంచెం అనూహ్యమైన తెలివితేటలు జోడిస్తే చాలు . అనుకున్నాడు : ''కాస్మిక్ ఇన్‌టలిజెన్స్''ను శరీరం అనే పరిధిలో శుభ్రంగా చుట్టేస్తే అది మనిషిగా ప్రవర్తిస్తుంది... అంతే కదా' అనుకున్నాడు.

మన మెదడులో పది బిలియన్ల సెల్స్ ఉన్నాయి. మిగతా బ్రెయిన్ సెల్స్ దగ్గర నుండి మరొక పదివేల సంబంధాలు ఉంటాయి. ప్రతి మాలిక్యులర్ స్ట్రక్చర్ ఒక జీవిత కాలంలో ట్రిలియన్ సార్లు రకరకాల క్రాస్ కనెక్షన్లలో మార్పులు, శిథిలమై పోవడాలు వగైరా గందరగోళాలు జరుగుతాయి.

మరి ఇన్ని భౌతిక, రసాయనిక మార్పులు జరుగుతున్నా కూడా, మనిషి జ్ఞాపకాలు, జీవిత విధానాలు, మనిషిలో

''నేనుతత్వం'' ప్రత్యేకత మారదు. ఇదేమిటి మరి? ప్రవర్తన, జ్ఞాపకం, గుర్తింపు, వ్యక్తిత్వం ఇవి భౌతికమైనవి కావు. సెల్స్, మాలిక్యులర్స్ ఇవి భౌతికమైనవి కాబట్టి ఇప్పుడు ఆలోచించవల్సిందేమిటంటే భౌతికమైనవి కొన్ని, కేవలం శాశ్వతంగా కనిపించే వాటిని సూచించేవి మాత్రమే అని అందుకే సనాతన ధర్మం చెప్పినవారు - ''శరీరాన్ని కాపాడుకో.... కానీ, అదుపులో పెట్టుకో... కారణం అది సత్యాన్ని చూడటానికి ఉపయోగించే పరికరం మాత్రమే...'' అన్న సిద్ధాంతం ఆ సైంటిస్ట్‌కు చాలా అర్థం అయ్యేట్లు చేసిందట.

మహాశాస్త్రజ్ఞుడు, ఋషి వంటి ఐన్‌స్టీన్‌కు భారతదేశపు ఆధ్యాత్మికత దారి చూపిందట. స్వామి సత్యానంద సరస్వతి 'యోగము, సైన్సు ఒక్కటే' అన్నారు. కమ్యూనిస్టు దేశమైన బల్గేరియాలో.... లాజోనోవ్ అనే విద్యావేత్త భారతీయ పద్ధతుల్లో విద్యా విధానం ఏర్పరిచాడట. జగదీష్ చంద్రబోస్ ప్రాణశక్తి, జీవశక్తి చెట్లకు కూడా ఉంటుందని చెప్పినప్పుడు దాన్ని ఆధారంగా చేసుకుని అనేక ప్రయోగాలు చేసి, కేవలం, దయ, ప్రేమతో, చెట్లతో మాట్లాడి వాటి సెల్స్‌లో మార్పు తెచ్చి, మౌలికమైన విధానంలోనే విప్లవం తెచ్చిన సైంటిస్టు గురించి మనం 'అటోబయోగ్రఫీ ఆఫ్ యోగీ' (ఒక యోగి ఆత్మకథ)లో చదువుతాము.

కాబట్టి, మనం నిర్భీతిగా - మనం నేర్చుకోవలసింది చాలా ఉన్నదని, అది మనకే ఉపయోగమని ఒప్పుకోవచ్చు. మనందరికీ ప్రేమ కావాలి. సానుభూతి కావాలి, దయ కావాలి... అవి మరొకరికి ఇచ్చినప్పుడు మనకు కూడా వస్తాయి అని ఒప్పుకోవాలంటే మనందరిలోనూ ప్రవహించే చైతన్యశక్తి ఒక్కటేనని అర్థమైతే కానీ ఒప్పుకోలేము... అది అర్థమయ్యే ఏ ఋషి హృదయమైనా, ఏ సైన్సు అయినా, ఏ మహాత్ముని ప్రవచనమైనా తెరచిన హృదయంతో గ్రహించుకుందాం. ..

ఇది వృధా ప్రయత్నం కాదని మనకు ముందు తరాల వారు గ్రహించారు. ఇప్పుడూ చాలామంది గ్రహిస్తున్నారు. -

ఎక్కువ విషయాలు తెలుసుకుని దాచుకోవడం కొపీనం అవుతుంది. మార్పు రావడం కోసం తెలుసుకోవడం తెలివిగల తనం... తెలుసుకున్నది ఆచరణలో పెట్టినప్పుడు ఎదుగుదల ఏర్పడుతుంది. ఎదుగుతున్నప్పుడు సేవ, పంచుకోవడం తెలుస్తుంది అందులోనించే ప్రేమ పుడుతుంది అంటారు మాస్టర్ ఎక్కిరాల కృష్ణమాచార్యులు.

''మనచుట్టూ జరిగే ప్రతి విషయ ప్రభావం మనమీద ఉంటుంది. మన ప్రభావం వాటిమీద ఉంటుంది. మనం విడి, అవి విడి, వాళ్లు విడి కాదు... అందుకే నా ఆశ్రమంలో ఏదైనా లయ తప్పిందనిపించినప్పుడు, నేను మౌనంగా నన్ను నేను నాలోనికి వెళ్లి పరీక్షించుకుని ఆ లయను మళ్లీ దారికి తెస్తాను'' అంటారు అరవిందో ఆశ్రమంలో మదర్.

మంచి వేరు, సుఖం వేరు. మంచిని కోరుకునేవారు అదృష్టవంతులు. కేవలం సుఖం కోరుకునేవారు చాలా బాధలు పడతారు. . అని కఠోపనిషత్తులో యమధర్మరాజు అంటారు

రాధాకృష్ణన్ పండితులు ''మనం మంచిని కోరుకునే స్థితికి ఎదిగినప్పుడే మనం మానవులం, స్వేచ్ఛ కలిగినవారం'' అంటారు

కారణం సుఖం మన తాత్కాలిక భ్రాంతి.

మంచి అందరికీ చెందుతుంది.. కారణం మనలో అందరూ, అందరిలో మనం ఉంటాము కాబట్టి .. దర్పణంలో కనిపించేది మన ప్రతిబింబమేగా! ●

భగవదారాధనలో భారతీయ నృత్యాలు

డా. పప్పు వేణుగోపాలరావు

భగవదర్పితం భారతీయ నృత్యం

నృత్యం మానవజాతి తొలి భాష. ప్రాచీన యుగాల్లో, భాషలే తెలియని రోజుల్లో, సౌంజ్ఞల ద్వారా, భంగిమలద్వారా భావ ప్రకటన చేశాడు మానవుడు. భాషలు వాడుకలోనికి వచ్చిన తరువాత కూడా భావ ప్రకటనా సౌలభ్యానికి భాషతోపాటు సౌంజ్ఞ లను వాడుకొంటున్నాడు.

మనోభావాలను లయబద్ధమైన భంగిమ లలో అభినయించడమే నృత్యం.

నర్తనమూర్తులు

నృత్యం మనదేశంలో కవిత్వం, సాహిత్యం, వాస్తు, శిల్ప, సంగీత, నాటక రంగాలలోనికి కూడా చొచ్చుకునిపోయింది. వేదమంత్రాలు నృత్యాన్ని సుందరంగా వర్ణిం చడమే కాక దానికి ఆయా దేవతలను అన్వ యించడం కూడా చూడవచ్చు.

ఉపాసనలో కూడా నర్తన భంగిమల్లో నున్న అనేక దేవతామూర్తులు ఆరాధ్యు లయ్యారు. నర్తన గణపతి, వివిధ నటరాజ మూర్తులు ఇందుకు ఉదాహరణ. క్రీస్తు పూర్వం 6000 సంవత్సరాలనాటి మొహం జదారో - హరప్పా శిథిలాలలో తొలి పురాతత్వ శాస్త్రాధారాలు ''నాట్య కన్యక'' విగ్రహ రూపంలో లభ్యమయ్యాయి.

అపురూప నాట్యశాస్త్రం

క్రీ.పూ. రెండవ శతాబ్దం - క్రీ.శ. రెండవ శతాబ్దం మధ్యకాలంలో వ్రాయబడి నట్లు భావించబడుతున్న భరతముని ''నాట్య శాస్త్రం'' నృత్యకళ మీద లభ్యమైన తొలి గ్రంథం. క్రీ.శ. 6వ శతాబ్దపు వ్యాకరణ కారుడు ''పాణిని'' తన రచనల్లో ''శిలా లినుడు'', ''కృశాశ్వుడు'' అనే ఇద్దరు రచయితలు నాట్యకళ మీద గ్రంథాలను వ్రాసినట్లు పేర్కొన్నాడు. అయితే వారి రచ నలు మాత్రం లభ్యం కాలేదు వీరిద్దరూ భరతమునికి ముందటివారు.

భారతీయ నాట్యరీతులన్నీ తమ కళాపద్ధతులకు భరతముని నాట్యశాస్త్రమే ఆధారమని ఘోషిస్తున్నాయి. ఈ గ్రంథం నాట్యాన్ని దైవజనితమనీ, అతి పవిత్రమైన దనీ ఋజువు చేసే ప్రయత్నం చేయడం వల్ల దీన్ని పంచమ వేదమని భావించారు.

సృష్టికర్త బ్రహ్మ ఋగ్వేదం నుండి సాహిత్యాన్ని, సామవేదం నుండి గానాన్ని, యజుర్వేదం నుండి అభినయాన్ని, అధ ర్వణ వేదం నుండి రసాన్ని గ్రహించి, మేళ వించి నృత్యాన్ని సృష్టించాడట. నాట్యం, తత్సంబంధ రచన, రంగస్థలం, సాహిత్యం, ఛందస్సు, శైలి, స్వరం, ఉచ్చారణ శైలి, పాత్రలు, పాత్రల వైవిధ్యాలు, పాత్రధారు లకు అనువైన భాషా వైవిధ్యం, దుస్తులు, అలంకరణ, రస-భావావేశాలు, వివిధ నాయికలు, నాయకలు, నటనా పద్ధతులు, అంగవిన్యాసాలు, కాలస్థల పరిమితులు, విమర్శ ఇత్యాది సమస్త విషయాలను కూలం కషంగా విశదీకరించిందీ సమగ్ర గ్రంథం.

నాట్యశాస్త్రం అభినయాన్ని ఆంగికాభి నయం, వాచికాభినయం, ఆహార్యం, సాత్వి కాభినయం అనే నాలుగు తరగతులుగా విభజించింది. ఒక్కొక్క అభినయాన్ని తిరిగి అనేక ఉపతరగతులుగా విభజించింది.

వివిధ ఆంగిక విన్యాసాలను వర్గీకరించి వివరించిన విధం అబ్బురపరుస్తుంది. శిర స్సుకు 13,. కను పాపలకు 7, కనురెప్ప లకు 9, కనుబొమలకు ఏడు, ముక్కు - క్రింది పెదవి - చెంపలకు ఆరు చొప్పున,

గడ్డానికి ఏడు, మెడకు తొమ్మిది, చేతులకు అర్థై ఏడు, వీటిని మళ్లీ ఏక హస్త విన్యాసాలుగను, ద్విహస్త విన్యాసాలుగాను, శుద్ధ నాట్య హస్తవిన్యాసాలుగను పునర్వి భజించాడు. పొత్తి కడుపుకు మూడు విన్యాసాలు. నడుము, ఛాతీ, పార్శ్వాలు, ఊరువులు, కాలిపిక్కలు, పాదాలకు ఐదైదు విన్యాసాలు.

శరీరపు మధ్యమ నిలువురేఖ నుండి వంపు ఆధారంగా నాలుగు శరీర భంగిమలు చెప్పబడ్డాయి. వంచీ వంచనట్లుంటే 'అభంగం', సరిసమానంగా వంచితే 'సమభంగం', బాగా వంచితే 'అతిభంగం' మూడుచోట్ల వంచితే 'త్రిభంగం'. నాట్యంలో అతి ముఖ్య విన్యాసాలలో ఒకటి 'కరణం' అంటే కాళ్లు చేతుల ఉమ్మడి విన్యాసం. ఇది 108 రకాలు.

భారతీయ శాస్త్రీయ నృత్యం 'నృత్తం', 'నాట్యం', 'నృత్యం' అనే మూడు అంగాల మేళవింపు. లయబద్ధమైన శారీరక విన్యాసం నృత్తం శుద్ధ నాట్యమంటారు దీన్ని. రంగస్థల ప్రదర్శన యొక్క నాటకీయ తత్వం నాట్యం. రస భావాలను చిత్రించే అభినయ ప్రకటన నృత్యం. ఉగ్ర నాట్యాన్ని 'తాండవం' అనీ, సున్నితమైన సొగసైన విన్యాసాలు 'లాస్యం' అనీ పేర్కొన్నారు.

శిల్పాలలో నృత్యం

శిల్పకళపై నాట్యశాస్త్ర ప్రభావం పురాతన దేవాలయాలపై కొట్టొచ్చినట్లు కన్పిస్తుంది. దక్షిణాదిన తంజావూరు బృహదీశ్వరాలయం, కుంభకోణం సారంగపాణి దేవాలయం, చిదంబరం నటరాజ దేవాలయం, తిరువణ్ణామలై దేవాలయాలు నాట్య శాస్త్రంలో తెలుపబడిన సాంకేతిక రీతులను ప్రతిబింబింపచేయడానికి చేసిన ప్రయత్నాలకు సజీవ తార్కాణాలు. బహుశా ఆ కాలంలో దేవాలయాలు నాట్యకారులను పోషించి నాట్యాన్ని తమ దైనందిన ఆచార కర్మలలో భాగంగా చేసుకున్నాయి. దీనివల్ల రెండు విభిన్న నాట్య రీతుల, నాట్యకారుల ఆవిర్భావం జరిగింది. మొదటిది దేవాలయ నృత్యాలు - దేవదాసీలు. రెండవది రాజాస్థాన నృత్యాలు - రాజ నర్తకీమణులు. సుమారు క్రీ.శ. 1300-1800 శతాబ్దాల మధ్యగల ఈ కాలంలోనే సమకాలీన శాస్త్రీయ నాట్య రీతుల ఆవిర్భావం జరిగిందని చెప్పవచ్చు.

ఏకం నుండి అనేకం

దేశంలోని నాట్యశాస్త్రాచార్యులందరూ 'నాట్యశాస్త్ర' గ్రంధాన్ని మాత్రమే అనుసరించడం వల్లా, నృత్యం మీద మతానికున్న గాఢమైన ప్రాబల్యం వల్లా ప్రారంభంలో యావద్దేశంలోని నాట్యరీతి ఒకే రకంగా ఉండి ఉంటుంది. కాలక్రమంలో గురువుల నుండి శిష్యులకు పరంపరాగతంగా సంక్రమించినప్పుడు, భాషల అలవాట్లు, ఆచారాల ప్రాంతీయ పరమైన భేదాల వల్లనూ, ఆయా సమాజాల సౌందర్యరస జిజ్ఞాసను అనుగుణంగానూ మార్పులకు లోనై ఉంటుంది. ఇతర దేశీయుల దురాక్రమణ, పరిపాలనలు ఉత్తర భారతంలో అన్ని కళలను ప్రభావితం చేసినా, దక్షిణ భారతంలో మాత్రం అంతగా ప్రభావం చూపలేదు.

భరత నాట్యం

మనం పిలుచుకునే భరతనాట్యానికి ఆ పేరు దాదాపు ఇటీవలి కాలంలో వచ్చినదే. ఈ నాట్యం ఒకప్పుడు సదిర్, దాసి ఆట్టం, తంజావూరు నాట్యం అనే పేర్లతో పిలువబడేది. క్రీ.శ. 1798-

1832 మధ్యకాలంలో తంజావూరును పరిపాలించిన శరభోజీ మహారాజు ఆస్థానాన్ని అలంకరించిన పొన్నయ్య, చిన్నయ్య, వడివేలు, శివనాదం అనే నలుగురు సోదరులు - (వీళ్లని తంజావూరు చతుష్టయం అని పిలిచేవారు) ఒక నిర్దిష్టమైన పద్ధతిని, సాహిత్య ప్రణాళికను ఏర్పరచి సదిర్ నృత్యానికి ఒక మూస పోసి రూపనిర్దేశం చేశారు ఆ రకంగా 18వ శతాబ్దాంతం - 19వ శతాబ్దారంభంలో భరతనాట్యానికి పునాదులు పడ్డాయి. క్రీ.శ. 1910-30 మధ్య కాలంలో సామాజిక విలువల పతనం దేవదాసీల గుత్తాధికారంలో ఉన్న ఈ నాట్యకళకు శరాఘాతంగా తగిలింది అయితే 1926 - 35 మధ్యకాలంలో శ్రీ ఇ.క్రిష్ణయ్యర్ గారి అవిశ్రాంత కృషి వలన నృత్యం తన గత వైభవాన్ని తిరిగి పొంది భరత నాట్యమనే పేరుతో పిలువబడసాగింది అంతేకాదు, రుక్మిణీ దేవి వంటి ఉన్నత వంశ స్త్రీలు భరతనాట్యంలో చూపిన అభిరుచి, చొరవ కారణంగా ఆ నాట్యం గౌరవాన్ని క్రమేపీ సంతరించుకుంది. స్వాభావికంగా భరతనాట్యం ఏక కళాకారుడు/కళాకారిణి చేసే నృత్యం అయినా ఇప్పుడిప్పుడే నృత్య నాటికలు రూపుదిద్దుకుంటున్నాయి.

కథాకళి

కేరళ రాష్ట్ర రంగస్థల సాంప్రదాయాల, ముఖ్యంగా కుడియాట్టం సాంప్రదాయాల ఉన్నత స్థాయి వికాసం వల్ల ఉద్భవించిన నృత్యనాటికా సాంప్రదాయంగా నేటి 'కథకళి'ని చెప్పుకోవచ్చు ధ్యేయం, ముడియాట్టంవంటి ఆచారసంప్రదాయాలు, కేరళ రాష్ట్ర యుద్ధ కళలు కథాకళి వికాసానికి మరింత దోహదం చేశాయి. భరతనాట్యం వలెనే కథాకళి కూడా 1930 ప్రాంతాల్లో కొంత మార్పు, పునర్నిర్మాణానికి గురైంది. వల్లథోల్ కవి ఈ కథాకళి నృత్యాన్ని

సంస్కరించాడు ఆయన 1932లో కేరళ కళామండలం అనే సంస్థను ప్రారంభించి కథాకళికి కొత్త ఎల్లలను ఏర్పరచారు.

కూచిపూడి

కూచిపూడి ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చెందిన పురుష ప్రాధాన్యత గల నృత్యనాటికా సాంప్రదాయం. ఈ నృత్యం పుట్టిన ఊరి పేరు 'కూచిపూడి' కావడం వల్ల ఈ నృత్యం అదే పేరుతో పిలువబడుతోంది. నాట్యగత్తెలపై భూస్వామ్యవాద దురాగతాల కారణంగా అంతరించిపోతున్న నాట్యకళను శ్రీ సిద్ధేంద్ర

యోగివారు ఆదరించి కూచిపూడి నాట్యంగా పునర్వ్యవస్థీకరించారు. ఆయన ఈ నాట్యాన్ని నృత్యనాటిక శైలిలో రూపొందించారు. ఇందులో స్త్రీ పాత్రలు కూడా పురుషులే ధరించేవారు. ఈ పురుష నాట్యకారులను 'భాగవతులు' అంటారు. భామాకలాపం నృత్య నాటికలో ప్రసిద్ధిచెందిన సత్యభామ పాత్రను వేదాంతం సత్యనారాయణ పోషించి రసజ్ఞుల హృదయాలలో చెరగని ముద్ర వేశారు.

గత 500 సంవత్సరాలుగా కూచిపూడి గ్రామానికి చెందిన 15 బ్రాహ్మణ కుటుంబాలు ఈ సంప్రదాయాన్ని పాటిస్తూ వస్తున్నారు. క్రీ.శ.1675లో అబుల్ హసన్ కుతుబ్ షా కూచిపూడి గ్రామాన్ని ఈ కుటుంబాలకు ఈనాముగా ఇచ్చినట్లు మాచుపల్లి శాసనం, ఇతర చారిత్రక ఆధారాలు చెప్తున్నాయి. వేదాంతం లక్ష్మీ నారాయణ, చింతా కృష్ణమూర్తి, తాడేపల్లి పేరయ్య మొదలైన మహా మహోపాధ్యాయులు ఈ కళా స్రవంతిలోనికి స్త్రీలకు కూడా ప్రవేశం కల్పించి ఈ కళకు మరింత విలువను తీసుకువచ్చారు.

డా.వెంపటి చినసత్యం మరిన్ని నృత్యనాటికలను, ఏకాంకిలను చేర్చి కూచిపూడి నృత్య ప్రకృతిని అవకాశాలను విస్తరింపచేశారు ఇప్పుడు స్త్రీ పాత్రలను పురుషులు పోషించడం మాత్రమే కాదు, పురుష పాత్రలను స్త్రీలు పోషించడం ద్వారా మార్పు ఒక పూర్తి ఆకృతిని పూర్తిచేసుకుంది.

ఒడిస్సీ

పురాతత్వ శాస్త్రాధారాల ప్రకారం ఒరిస్సాకి చెందిన ''ఒడిస్సీ'' అతి పురాతన నాట్య సాంప్రదాయాల్లో ఒకటిగా తెలుస్తోంది. అయితే ఈనాటి ఒడిస్సీ నృత్యం అనేక ఒరిస్సా నృత్య సాంప్రదాయాల నుండి పునర్నిర్మాణ ప్రయత్న ఫలం

ఈ సంప్రదాయానికి చెందిన కేలు చరన్ మొహా పాత్ర ప్రసిద్ధి చెందిన ఒడిస్సీ నాట్యాచార్యుడు. జయదేవుని గీతగోవిందం ఒడిస్సీ నృత్య శైలిని మరింత సారవంతం చేసింది

కథక్

కథక్ అనే పదం 'కథ' అనే పదం నుండి వచ్చింది. ఆ రోజుల్లో కథలు చెప్పేవాళ్లు పాట పాడుతూ, నాట్యం చేస్తూ ఇతివృత్తాన్ని ఆకట్టుకొనేటట్లు వివరించేవారు. ఈ విద్య కాలక్రమంలో దక్షిణాదిన కథాకాలక్షేపం; హరికథలుగా రూపుదిద్దుకుంటే ఉత్తర భారతదేశంలో కథక్ అనే అద్భుత నృత్య సాంప్రదాయంగా రూపుదిద్దుకుంది. 15వ శతాబ్దం వచ్చేసరికి సంగీత నాట్య ప్రభావంతో పెనుమార్పులను లోనైంది. 16వ

శతాబ్దం వచ్చేసరికి బిగుతు చూడీదార్ - పైజమా కథక్ కళాకారుల ప్రామాణిక దుస్తులుగా మారిపోయాయి. ఆరంభంలోని 'గణేష్ వందన్' స్థానంలో సలామీ చోటు చేసుకుంది చాలా ఉర్దూ పదాలు కూడా వచ్చి చేరాయి. గుండ్రంగా తిరగడం, పాద చాలనం ఈ శైలిలో ముఖ్యత సంతరించుకున్నాయి. గురు బ్రిజ్ మహరాజ్ కథక్ శైలిని మరింత విస్తృతం చేసి బృంద నాట్యాన్ని చేర్చాడు.

మణిపురి

పూర్వోత్తర భారతదేశపు శాస్త్రీయ ం మణిపురి. సున్నితంగా ఉండి సంగీతం మంద్రస్థాయిలో అందించబడుతుంది. దేశంలోని మిగిలిన రీతులకంటే మణిపురి నృత్యరీతి చాలా విధాలుగా విభిన్నమైంది. ఇందులో శరీరాన్ని నిట్టనిలువుగా అవిచ్ఛిన్న సరళరేఖగా ఉంచి, ఛలి, పరెంగ్స్ వంటి ప్రాథమిక విన్యాసాలతో రసభరిత శుద్ధ నాట్య వాతావరణం కల్పిస్తారు. చైతన్య మతాగమనంతో ఈ కళ మరింత జనప్రియత్వాన్ని పొందింది. విష్ణు పురాణం, భాగవత పురాణం, గీత గోవింద కావ్యాల నుండి సంకలనాయి ముఖ్యత్వం సంతరించుకున్నాయి.

ఇవికాక ఇంకా అనేక నృత్యరీతులు వివిధ ప్రాంతాలలో వాడుకలో ఉన్నాయి. ఇవన్నీ భరతముని నాట్యశాస్త్రంలో చూపిన మార్గాన్ని తు.చ. తప్పకుండా అనుసరిస్తున్నాయి. భరతముని ''సమాజంలోని ప్రజల సుఖదుఃఖాలను ప్రతిబింబించేది'' నాట్యమని చెప్పాడు.

ఒకే ఒక్క తేడా ఏమిటంటే తూర్పున కళలన్నీ ముక్తిసాధనాలుగాను, పరమేశ్వరునికి నివేదనలుగాను భావించబడితే - పశ్చిమాన సాంస్కృతిక, సాంఘిక అవసరాలుగా, వినోదాలుగా మాత్రమే చూడబడ్డాయి. భారతీయ నాట్యకారుడు తాను పోషించే పాత్రలో లీనమై ఆత్మ సమర్పణ చేసుకుంటాడు. అదే పాశ్చాత్య నాట్యకారుడు తాను తానుగానే మిగిలిపోతాడు

ఈ నెల విశేషాలు

జులై '99

(శ్రీ ప్రమాది నామ సంవత్సర నిజబహుళ తదియ గురువారం నుండి ఆషాఢ బహుళ తదియ వరకు)

2	శుక్రవారం సంకష్టహర చతుర్థి
6	మంగళవారం పునర్వసుకార్తె
9	శుక్రవారం జ్యేష్ఠ బహుళ ఏకాదశి
11	ఆదివారం మాస శివరాత్రి
13	మంగళవారం అమావాస్య
14	బుధవారం జగన్నాథ రథయాత్ర
17	శనివారం కర్కాటకసంక్రమణం
20	మంగళవారం పుష్యమికార్తె
24	శనివారం ఆషాఢ శుద్ధ ఏకాదశి తొలి ఏకాదశి (శయన ఏకాదశి) చాతుర్మస్య వ్రతారంభం
28	బుధవారం ఆషాఢశుద్ధ పూర్ణిమ వ్యాసపూర్ణిమ, గురుపూర్ణిమ

సాంగస్వాధ్యాయ వాచస్పతి
దెందుకూరి మల్లికార్జునశర్మ

ఏ నెల 14వ తేదీ అషాఢ మాసం ప్రారంభమవుతుంది. జ్యేష్ఠా షాఢాలు కలిసి గ్రీష్మ ఋతువు.

ఈ ఆషాఢం నుండి ఆధ్యాత్మికంగా కొన్ని ప్రత్యేకతలున్నాయి.

◆ 17వ తేదీన వచ్చే సంక్రమణం బహు విశేషమైనది. సూర్యభగవానుడు కర్కాటక రాశిలోకి ప్రవేశించే కాలమిది. ఇక్కడినుండి దక్షిణాయనం ప్రారంభం.

సంక్రమణ కాలంలో పవిత్ర కర్మల ఆచరణ విశేష ఫలప్రదం. గీతా. విష్ణు సహస్రనామ పారాయణ, ఈశ్వరార్చన, జపతపాలు ఈరోజు విశేషమైన ఫలాన్నిస్తాయి ఇది పితృ దేవతలకు ఇష్టమైన కాలం కాబట్టి, ఈ కాలంలో గతించిన వారికి 'పితృలోక మార్గం' అని ఉపనిషత్తులు చెప్తున్నాయి. సూర్యుడు కర్కాటకంలోకి ప్రవేశం చూడానికి ముందు 20 ఘడియలు పుణ్యకాలం. 'అయనే వింశతిఃపూర్వే కటకే' అని స్మృతి.

ఈ సంక్రమణంలో స్నానం, దానం, జపం, ధ్యానం, పారాయణం విశేష ఫలాన్నిస్తాయి. ''అయనే కోటి పుణ్యంతు'' - అని ఋషి వాక్కు. సంక్రమణ పుణ్యకాల స్నానం వల్ల రోగరాహిత్యం, దారిద్ర్యరాహిత్యం ఫలంగా చెప్పారు. ఘృత, ధేను దానాలు ప్రశస్తం. శివ పంచాక్షరీ జపం విశేష ఫలం.

◆ 14వ తేదీన పురుషోత్తమ క్షేత్రంలో (పూరీ) జరిగే రథయాత్ర ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి చెందింది. ఆ క్షేత్రంలో వెలసిన జగ్నాథ, బలభద్ర, సుభద్రలను అర్చించి, మూల విరాట్టులనే రథంపై ఊరేగిస్తారు.

◆ 24వ తేదీన వచ్చే ఏకాదశి - దక్షిణాయనంలో మొదటి ఏకాదశి ఈరోజున విష్ణ్వారాధన, విష్ణుసహస్ర నామ పఠనం, ఉపవాసం విశేష ఫలప్రదం.

◆ 28వ తేదీ వ్యాసపూర్ణిమ, ఈరోజున స్నానం, విశేషపూజ, గురు పూజ ముఖ్య కర్తవ్యాలు ప్రతివారు వారి వారి రంగాలలో వారి వారి గురువుల్ని సత్కరించడం గురు అనుగ్రహ కారణం. విద్య ఎంత నేర్చుకున్నా దైవ కృప లేనిదే అది భాసించదు. దాని లోతులు అర్థం కావు. కాబట్టి గురువుని అర్చించడం ''ఆచార్య దేవోభవ'' అన్న వేదాశాసనాన్ని ఆచరించడమే

◆ వర్షాకాలం ప్రారంభం కనుక, కొత్తగా పుట్టుకొచ్చే క్రిమికీటకాదుల వల్ల, దేశాంతరాలు తిరగడం మంచిది కాదని, ఒకచోట స్థిరంగా నాలుగు నెలలు ఉండడం ఈ చాతుర్మాస్యం లోని ఒక అంతర్యం. ఆషాఢంలో వేసిన మొలకలు కార్తీకానికి ఫలాన్నిస్తాయి అలాగే ఈ సమయంలో బుద్ధి అనే భూమికలో జ్ఞానమనే విత్తనాలు మొలకెత్తించుకొని, ఏకాగ్రహంగా ఒకచోట ఉండి పండించుకోవడమే దాని ఉద్దేశం.

శ్రావణ పూర్ణిమతో (ఉపాకర్మతో) గురుకులాన్ని తెరిచి పుష్య పూర్ణిమకు (ఉత్సర్జనం) మూసివేయడం సంప్రదాయం. అలాగే సన్యాసులు తమ తత్వ వివేచనకు కావలసిన స్థిరత్వం కోసం ఆషాఢ పూర్ణిమ నుండి అశ్వయుజ పూర్ణిమ వరకు కేటాయించుకుంటారు - ఇది సన్యాసుల చాతుర్మాస్యం. ఇతరులకు (గృహస్థులకు, బ్రహ్మచారులకు, స్త్రీలకు) ఆషాఢ శుద్ధ ఏకాదశి నుండి, కార్తీక శుద్ధ ఏకాదశి వరకు 'చాతుర్మాస్యవ్రతం'.

శ్రీ మహావిష్ణువు ఈ నాలుగు మాసాల కాలం యోగనిద్రలో ఉంటారని పురాణ వాక్కు. ఈ కారణం చేతనే ఈ ఏకాదశికి శయనైకా దశి అని పేరు. ఈ శయన కాలంలో అంతరికమైన ఆధ్యాత్మిక ఆరాధన ఈ చాతుర్మాస్య కర్తవ్యం.

వ్రతవిధి : ఈ వ్రతకాలంలో – శయన మూర్తిగా ఉన్న నారాయణ ప్రతిమను అర్చిం చాలని ధర్మశాస్త్ర వచనం. ఆ ప్రతిమలో విష్ణు పాదాలొత్తే లక్ష్మి, పాన్పుగా అమరిన భుజంగం, నాభీ పద్మం ఉండాలి. ఈ ప్రతిమకు పంచా మృతాలతో స్నానం, శుక్ల వస్త్ర పరీధీనం, అర్చన అవసరం 'వ్రతం' అనే శబ్దానికి 'నియమం' అర్థం.

ఈ వ్రత కాలంలో – నియమం పట్టేవారు శ్రావణంలో కూరనీ, భాద్రపదంలో పెరు గునీ, ఆశ్వయుజంలో పాలనీ, కార్తీకంలో పప్పునీ వదిలేయాలని శాస్త్రవిధి. ఈ వ్రతాన్ని ఆచరించే వారికి, తమ జీవితాంత కాలంలో విష్ణుస్మృతి కలుగుతుందని ఫలశ్రుతి.

ఈ చాతుర్మాస్యాలలో భగవన్నివేదనం కాని పదార్థాన్ని తినకూడదు. ఈ నాలుగు మాసాలలో, ఒక లక్ష వత్తులు తయారు చేసుకొనే విధానం ఉంది. నారాయణ అష్టాక్షర మంత్రంతో పత్తి తీసుకొని, ద్వాదశాక్షరితో (ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ) వత్తులు చేసు కోవాలి. ఈ నాలుగు నెలలూ కలిపి తయారు చేసిన లక్ష వత్తుల్ని కార్తీక శుద్ధ ద్వాదశి (బృందా వన ద్వాదశి) నాడు విష్ణు సన్నిధిలో వెలిగిస్తే 'నిత్యవైకుంఠ వాసం' అని పురాణ వచనం. ●

గ్రంథాలయం

"నాయన"

కావ్యకంఠ శ్రీ వాసిష్ఠ గణపతిముని జీవిత చరిత్ర

గుంటూరు లక్ష్మీకాంతము

'కావ్యకంఠ' బిరుదాంకితుడు, వాసిష్ఠ గోత్ర సంభూతుడు శ్రీ గణపతిముని మేధాశక్తి, సాధన, తపస్సు, వాఙ్మయం జగద్విదితమే.

వారి జీవన పథం సాధకులకు ఇంత మార్గదర్శక గ్రంథం. ఈ సత్కార్య నిర్వహణలో, వారి శిష్యులైన శ్రీ గుంటూరు లక్ష్మీకాంతం గారే స్వయంగా తెలుగు వచనంలో ఈ "నాయన" గ్రంథాన్ని అందించారు ఇది ఇప్పటికే అనేక ముద్రణలు పొందింది. ఇది మూడవ ముద్రణ.

'నాయన' గా ప్రసిద్ధి పొందిన కావ్యకంఠ గణపతి 1878లో జన్మించారు. బాల్యంలోనే వివాహమైనా, తపస్సు కోసమని తండ్రి అనుమతినీ, భార్య సమ్మతినీ పొంది తపస్సాధన చేశారు. అనేక మంత్రశాస్త్ర రహస్యాలను సాధనలో దర్శిస్తూ, 1907లో తపస్సుకై అరుణాచల క్షేత్రం వెళ్లారు. అక్కడ 'బ్రాహ్మణస్వామి'ని చూసి వారి ఉపదేశం పొంది, వారికి 'భగవాన్ శ్రీరమణ మహర్షి' అని పేరు పెట్టారు. పండిత సభలందు వీరు వడసిన విజయపరంపరలు, యోగ సాధనములందు పొందిన అపూర్వ యోగసిద్ధులు తపః ఫలముగా వేదము నుండి సాధించి లోకమున కందిచ్చిన అస్త్ర విద్యాది మంత్ర రహస్యములను, చిత్ర విచిత్రానుభవములతోను, వివిధ విలాపములతోను నిండిన శ్రీ గణపతి ముని పవిత్ర జీవిత చరిత్రను శ్రీ కీ.శే. గుంటూరు లక్ష్మీకాంతముగారు విపులముగా వ్రాశారు. ఉమాసహస్రం, ఇంద్రాణీ సప్తశతీ, విశ్వమీమాంస, దశ మహావిద్యలు – వంటి ఉత్కృష్ట గ్రంథాలు రచించిన 'నాయన' గారి ఈ జీవిత చరిత్ర ఆధ్యాత్మిక జిజ్ఞాస గలవారికి అవశ్య పఠనీయం.

ప్రతులకు : జె.వి.యస్.లక్ష్మి 64, బర్కిట్ రోడ్, టి.నగర్. చెన్నై – 600 017. వెల : రూ. 100/-. పోస్టేజీ అదనం.

కావ్యకంఠ శ్రీ వాసిష్ఠ గణపతిముని విరచితమైన గ్రంథాలను కూడా పై చిరునామాకి వ్రాసి పొందవచ్చు. ●

Edited By : **SAMAVEDAM SHANMUKHA SARMA**, Printed & Published By : **UPADRASTA SIVAPRASAD**
for **RISHIPEETHAM PUBLICATIONS**, No.3, Kamarajasalai, First Floor, Ashok Nagar, Chennai - 83.

శాని రేవ శానిః

ప్రతిష్ఠాసి ప్రతిష్ఠావంతో
భూయాస్మమా ప్రతిష్ఠా
యాశ్పిథ్నిహ్యా ప్రతిష్ఠ స్సభూయాద్యేస్మాన్ద్వేష్టి
యఞ్చవయన్ద్విష్మః.....
... పృథివీ శాన్తిరన్తరిక్షగ్ం శాన్తిర్ద్యౌశ్శాన్తి-
ర్దిశశ్శాన్తి రవాన్తర దిశాశ్శాన్తిర్వాయుశ్శాన్తి-
రాదిత్యశ్శాన్తిశ్చన్ద్రమా శ్శాంతిర్నక్షత్రాన్ని శాన్తి-
రాపశ్శాన్తి రోషధయ శ్శాన్తిర్వనస్పతయ శ్శాన్తి-
ర్గౌశ్శాంతి రజాశ్శాన్తి రశ్వశ్శాన్తిః పురుషశ్శాన్తి-
ర్బ్రహ్మ శ్శాన్తి ర్బ్రాహ్మణ శ్శాన్తి శ్శాన్తి రేవశాన్తి-
శ్శాన్తిర్మే అస్తు శాన్తిః

''ఓ భూదేవీ! నీ అనుగ్రహంచే మా నివాస స్థానాల నుండి మేము విచ్ఛిన్నులం కాకుందుము గాక! మేము నీయందు సుస్థిరులమై యున్నప్పుడు - మమ్మల్ని ద్వేషించు శత్రువులు, మాచే ద్వేషింపబడేవారు ఆధారహీనులై పోవుదురుగాక!...

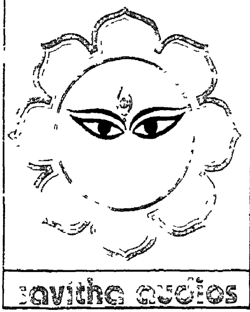
... భూమి, అంతరిక్షం, దివి, దిశలు, అవాంతర దిశలు, అగ్ని, వాయువు, సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రములు, జలం, ఔషధులు, వనస్పతులు, ఆవులు, మేకలు, గుఱ్ఱములు, పురుషుడు, వేదం, వేదపరాయణుడు, శాంత్యభిమాన దేవత... సర్వమూ శాంతిరూపములైన దేవతలే. సర్వత్రా శాంతి దేవతే ప్రతిష్ఠితమౌగాక!''

భారతమాత రక్షణ కోసం పోరాడి అసువులు బాసిన అమరవీరులందరికీ నివాళి ఘటిస్తూ - కాశ్మీరం నుండి కన్యాకుమారి వరకూ అఖండ భారతం - ఆధ్యాత్మికంగా, భౌతికంగా, ఆర్థికంగా రంగాలలోనూ అభివృద్ధినీ, విజయ వైభవాన్నీ సాధించాలని ఋషిపీఠాధిపతి అయిన పరమాత్మను స్మ...

- ఋషిపీఠం

మీ గుండె గుడిలో శివునికి అపురూప గీతాల రుద్రాభిషేకం

శివపదం

ఆడియో క్యాసెట్

(భక్తిగీతాలు)

గానం : డా॥ S.P. బాలసుబ్రహ్మణ్యం, శైలజ

రూ. 35/- మాత్రమే

సాహిత్యం: శ్రీ సామవేదం షణ్ముఖశర్మ
సంగీతం: వినుకొండ మురళీమోహన్

గానం : గానగంధర్వ డా. ఎస్. పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం (8 పాటలు)
మధురగాయని శైలజ (2 పాటలు)

సాహిత్యం : సామవేదం షణ్ముఖశర్మ

సంగీతం : వి. మురళీమోహన్

నిర్మాత : ఉపద్రష్ట శివప్రసాద్

వివరాలకు
కవిత ఆడియోస్
నెం.3, కామరాజశాలై, [illegible] [illegible],
అశోక్ నగర్, చెన్నై - 6[illegible] 083